

ТӨРИЙН МЭДЭЭЛЭЛ

ХУУЛЬ, ТОГТООЛ, ЗАРЛИГ,
ШИЙДВЭР, ХУУЛИЙН ТАЙЛБАР

Монгол Улсын Их Хурлын Хэвлэл

№

1997 оны 7-р сар

№7 /62/

ГАРЧИГ

1. МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

1. Ашигт малтмалын тухай	581
2. Хууль хүчингүй болсонд тооцох тухай	620
3. Хуулийн заалт хүчингүй болсонд тооцох тухай	620
4. Ашигт малтмалын тухай хуулийг дагаж мөрдөх журмын тухай	621
5. Статистикийн тухай	623
6. Төрийн албаны тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай	637
7. Конвенцид нэгдэн орох тухай	638
8. Хэлэлцээр соёрхон батлах тухай	638
9. Хэлэлцээр соёрхон батлах тухай	639
10. Конвенцид нэгдэн орох тухай	639
11. Хэлэлцээр соёрхон батлах тухай	640
12. Монгол Улсын Засгийн газрын тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай	640
13. Монгол Улсын Их Хурлын хуралдааны дэгийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай	641
14. Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай	642

2. МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

15. Шүүгчийн цалингийн хэмжээ тогтоох тухай №38	644
16. Прокурорын цалингийн хэмжээ тогтоох тухай № 39	645
17. Үндсэн хуулийн цэцийн гишүүнд албан ажлын онцгой нөхцөлийн нэмэгдэл тогтоох тухай №40	647
18. Байнгын хорооны бүрэлдэхүүнээс чөлөөлөх тухай №41	647
19. Байнгын хорооны гишүүнээр батлах тухай №42	648
20. Байгаль орчны талаар авах зарим арга хэмжээний тухай №43	648
21. Журамд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай №44	649
22. Статистикийн тухай хуулийг хэрэгжүүлэхтэй холбогдуулан авах арга хэмжээний тухай №45	650
23. Хууль Улсын Их Хурлын бусад шийдвэрийн төсөл	

	боловсруулах, өргөн мэдүүлэх журмын тухай хуулийг хэрэгжүүлэх зарим арга хэмжээний тухай № 46	651
24.	Зарим газар нутгийг улсын тусгай хамгаалалтад авах тухай № 47	651

3. МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

25.	Ц. Бадамсэрээжидэд Монгол Улсын соёлын гавьяат зүтгэлтэн цол олгох тухай № 115	655
26.	М. Пэлжээд Монгол Улсын аж үйлдвэрийн гавьяат ажилтан цол олгох тухай № 116	655
27.	М. Чимэдлхамыг Алтан гадас одонгоор шагнах тухай № 117	656
28.	Ерөнхийлөгчийн Тамгын газрын зарим ажилтныг одонгоор шагнах тухай № 118	656
29.	Зарим хүнд цэргийн дээд цол олгох тухай № 122	658
30.	Ц. Түвшинтөгс, Г. Эрдэнэбат нарт Монгол Улсын гавьяат жүжигчин цол олгох тухай № 123	658
31.	Ч. Насантогтоход Монгол Улсын гавьяат жүжигчин цол олгох тухай № 124	659
32.	Д. Сосорбарамд Монгол Улсын гавьяат жүжигчин цол олгох тухай № 125	659
33.	Б. Батзаяад Монгол Улсын гавьяат жүжигчин цол олгох тухай № 126	660
34.	Ц. Хэнмэдэхийг Сүхбаатарын одонгоор шагнах тухай 127	660
35.	Г. Гонгоржавыг Хөдөлмөрийн гавьяаны улаан тугийн одонгоор шагнах тухай № 128	661
36.	Төрийн соёрхол хүртээх зөвлөлийг татан буулгах тухай № 03	661

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

1997 оны 6 дугаар
сарын 5-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

АШИГТ МАЛТМАЛЫН ТУХАЙ

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ

Нийтлэг үндэслэл

1 дүгээр зүйл.Хуулийн зорилт

Энэ хуулийн зорилт нь Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт ашигт малтмал хайх, ашиглахтай холбогдсон харилцааг зохицуулахад оршино.

2 дугаар зүйл.Ашигт малтмалын тухай хууль тогтоомж

1.Ашигт малтмалын тухай хууль тогтоомж нь Монгол Улсын Үндсэн хууль, Газрын хэвлийн тухай хууль, энэ хууль болон тэдгээртэй нийцүүлэн гаргасан хууль тогтоомжийн бусад актаас бүрдэнэ.

2.Монгол Улсын олон улсын гэрээнд энэ хуульд зааснаас өөрөөр заасан бол олон улсын гэрээний заалтыг дагаж мөрдөнө.

3 дугаар зүйл.Хуулийн үйлчлэх хүрээ

Энэ хуулиар ус, газрын тос, байгалийн хийгээс бусад бүх төрлийн ашигт малтмал хайх, ашиглах харилцааг зохицуулна.

4 дүгээр зүйл.Хуулийн нэр томъёо

Энэ хуульд хэрэглэсэн дараахь нэр томъёог дор дурдсан утгаар ойлгоно:

1/"ашигт малтмал" гэж геологийн хувьсал, өөрчлөлтийн үр дүнд газрын гадаргуу, түүний хэвлийд үүсэж бий болсон аливаа хэрэгцээнд ашиглаж болох байгалийн байдлаараа байгаа эрдэс бодисын хуримтлалыг;

2/"ашигт малтмал ашиглах" гэж газрын гадаргуу, түүний хэвлий, хүдрийн овзолго, хаягдал, байгалийн уснаас ашигт малтмал ялган авах, олборлох, түүнчлэн түүний ашигт агуулгыг нэмэгдүүлэх, таварын бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх, борлуулах болон үүнтэй холбогдсон бусад бүхий л үйл ажиллагааг хамтад нь;

3/"ашигт малтмал ашиглах лиценз" гэж энэ хуулийн дагуу Геологи, уул уурхайн кадастрын албанаас олгогдсон ашигт малтмал ашиглах эрхийг;

4/"ашигт малтмалын хайгуулын лиценз" гэж энэ хуулийн дагуу

Геологи, уул уурхайн кадастрын албанаас олгогдсон хайгуул хийг эрхийг;

5/"өргөдлийг бүртгэх" гэж ашигт малтмалын хайгуулын буюу ашигт малтмал ашиглах лиценз авах болон шилжүүлэх тухай өргөдлийг Геологи, уул уурхайн кадастрын албаны бүртгэлд албан ёсоор бүртгэхийг;

6/"лицензийн зураг зүйн бүртгэл" гэж ашигт малтмалын хайгуулын буюу ашигт малтмал ашиглах лицензээр олгогдсон талбайн хил болон түүнд орсон өөрчлөлтийг тэмдэглэж бүртгэх зориулалтаар Геологи, уул уурхайн кадастрын албанаас албан ёсоор хөтөлж буй зураг зүйн бүртгэлийг;

7/"тойм судалгаа" гэж ашигт малтмалын хуримтлал байгаа эсэхийг тасгаар зорилгоор газар дээр нь үзэж танилцаж, газрын хэвлийг хөндөхгүйгээр чулуулгын сорьц дээж авах, геологи, ашигт малтмалын анхдагч мэдээллийг ашиглах, агаарын зураг авах аргаар судалгаа гийхийг;

8/"ашигт малтмал хайх" гэж ашигт малтмалын хуримтлал байгаа эсэхийг тодорхойлох, байршил, тоо хэмжээг нь тогтоох зорилгоор газрын гадаргуу, түүний хэвлийд үйл ажиллагаа явуулах, түүнчлэн ашигт малтмалыг ашиглах боломжийг судалж, техник эдийн засгийн үнэлгээ хийхийг хэлнэ. Эдгээрт суваг шуудуу татах, ил ба дал малтал нэвтрэх, өрөмдөх, сорьц авах, шинжлэх, үйлдвэртэлийн туршигт, геофизикийн судалгаа хийх, зайнаас тандах зэрэг үйл ажиллагааг хамруулна;

9/"лицензийн талбөр" гэж лицензээ хүчин төгөлдөр байгаа зорилгоор лиценз эзэмшигчээс энэ хуульд заасны дагуу төлө талбөрийг;

10/"лиценз эзэмшигч" гэж энэ хуулийн дагуу ашигт малтмалын хайгуулын буюу ашигт малтмал ашиглах лиценз олгогдсон, эсхү түүнийг шилжүүлэн авсан этгээдийг;

11/"нөөцөд авсан талбай" гэж энэ хуулийн 7 дугаар зүйлд заасны дагуу лиценз олгохыг түр түдгэлзүүлсэн талбайг;

12/"тусгай хэрэгцээний газар" гэж эрх бүхий байгууллагаас Газрын тухай хуульд заасны дагуу нийтийн тусгай хэрэгцээнд ашигт малтмал хайх, ашиглахыг хязгаарласан, эсхүл хориглосон газар нутгийг;

13/"уурхайн талбай" гэж ашигт малтмал ашиглах лицензээр олгогдсон талбайг;

14/"уурхайн эзэлбэр" гэж уурхайн талбайд суурилсан дэлхийн гөвд орой нь орших пирамид хэлбэртэй газрын хэвлийн хэсгийг;

15/"хайгуулын талбай" гэж хайгуулын лицензээр олгогдсон талбайг;

16/"хайгуулын эдэлбэр" гэж хайгуулын талбайд суурилсан дэлхийн төвд орой нь орших пирамид хэлбэртэй газрын хэвлийн хэсгийг тус тус хэлнэ.

5 дугаар зүйл. Ашигт малтмалыг өмчлөх

1. Монгол Улсын газрын гадаргуу болон түүний хэвлий, байгалийн усанд байгалийн байдлаараа оршиж байгаа ашигт малтмал нь төрийн өмч мөн.

2. Төр Монгол Улсын ашигт малтмалыг өмчлөгчийн хувьд энэ хуульд заасан нөхцөл, болзолтойгоор ашигт малтмал хайх, ашиглах эрхийг бусад этгээдэд олгох эрхтэй.

6 дугаар зүйл. Төрийн зохицуулалт

1. Улсын Их Хурал дараахь бүрэн эрхтэй:

1/цацраг идэвхт бодис ашиглах, хадгалах, тээвэрлэхтэй холбогдсон тусгайлсан дэглэмийг тогтоох;

2/геологи, уул уурхайн салбарт төрөөс баримтлах бодлогыг тодорхойлох;

3/ашигт малтмалыг хайх, ашиглахтай холбогдсон хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлэх талаар Засгийн газраас зохион байгуулж буй ажилд хяналт тавих;

4/улсын тусгай хамгаалалттай газарт ашигт малтмал хайх, ашиглах асуудлыг шийдвэрлэх.

2. Засгийн газар нь дараахь эрх, үүрэгтэй:

1/ашигт малтмал хайх, ашиглахтай холбогдсон хууль тогтоомжийн биелэлтийг хангах;

2/геологи, уул уурхайн салбарыг хөгжүүлэх төрийн бодлогыг хэрэгжүүлэх;

3/улсын тусгай хамгаалалттай газраас бусад улсын тусгай хэрэгцээний газарт ашигт малтмал хайх, ашиглах асуудлыг шийдвэрлэх;

4/ашигт малтмалын тухай хууль тогтоомжид хяналт тавих үүрэг бүхий Геологи, уул уурхайн хяналтын агентлагийг байгуулж ажиллуулах;

5/геологи болон уул уурхайн суурь судалгааг явуулах, мэдээллийг нэгтгэн боловсруулах, лиценз олгох, бүртгэх үүрэг бүхий Геологи, уул уурхайн хөгжлийн агентлагийг байгуулж ажиллуулах.

3. Геологи, уул уурхайн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага дараахь эрх, үүрэгтэй:

1/геологи, уул уурхайн салбарыг хөгжүүлэх талаар төрийн бодлогыг боловсруулах, хэрэгжүүлэх;

2/тодорхой талбайг түр хугацаагаар нөөцөнд авах.

4. Нутгийн захиргааны байгууллага нь дараахь эрх, үүрэгтэй:

1/нутаг дэвсгэртээ энэ хууль болон дээд шатны байгууллагын

шийдвэрийн биелэлтийг зохион байгуулах;

2/хууль тогтоомжоор ашигт малтмал хайх, ашиглахыг хязгаарласан эсхүл хориглосноос бусад тохиолдолд лицензийн тухай мэдээлэл авч тухайн газрыг уг лицензид заасан зориулалтаар ашиглуулах;

3/байгаль орчныг хамгаалах, ажиллагсад болон оршин суугчдын эрүүл ахуйн нөхцөл, аюулгүй байдлыг хангах талаар болон орон нутгийн төсвийн өмнө хүлээсэн үүргээ лиценз эзэмшигч хэрхэн биелүүлж байгаад хяналт тавих, шалгалт хийх, эдгээртэй холбогдох мэдээ, тайланг гаргуулж авах.

5.Засгийн газар ашигт малтмал хайх, ашиглах тодорхой төсөлд зөвхөн төрийн өмчийн оролцоотой аж ахуйн нэгжээр дамжуулан оролцож болно.Энэ тохиолдолд төрийн өмчийн оролцоотой тухайн аж ахуйн нэгж нь бусад этгээдтэй нэгэн адил энэ хуульд заасан эрхийг эдэлж, үүргийг хүлээнэ.

6.Энэхүү хуулийн дагуу олгогдсон лиценз эзэмшигчтэй харьцаж байгаа төрийн захиргааны байгууллага, албан тушаалтан нь зөвхөн зохих хууль тогтоомжоор зөвшөөрөгдсөн нөхцөл, болзол тавих мэдээ тайлан гаргуулах эрхтэй.

7 дугаар зүйл.Талбайг нөөцөд авах

1.Геологи, уул уурхайн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүний шийдвэрээр зөвхөн дор дурдсан зорилгоор тодорхой талбайг 3 хүртэл жилийн хугацаатайгаар нөөцөд авч болно:

1/лицензийн бүртгэлийг цэгцлэх;

2/лиценз эзэмшигчдийн хооронд гарсан хилийн маргааныг шийдвэрлэх.

2.Тодорхой талбайг нөөцөд авсан тухай шийдвэрийг дор дурдсан мэдээллийн хамт ажлын 3 өдрийн дотор Геологи, уул уурхайн кадастрын албанд хүргүүлж, албан ёсоор нийтэлж, нийтэд мэдээлнэ.

1/нөөцөд авсан талбай байрших аймаг /нийслэл/, сум /дүүрэг/ын нэр;

2/нөөцөд авсан талбайн бүх булангийн цэгүүдийн солбицлууд;

3/тухайн талбайг нөөцөд авсан зорилго;

4/талбайг нөөцөд байлгах хугацаа.

3.Нөөцөд авсан талбайг Геологи, уул уурхайн кадастрын алба ашигт малтмалын хайгуулын буюу ашигт малтмал ашиглах лицензийн бүртгэл болон лицензийн зураг зүйн бүртгэлд бүртгэнэ.

4.Нөөцөд авсан талбайг дараахь үндэслэлээр чөлөөлнө:

1/геологи, уул уурхайн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүний шийдвэрээр тухайн талбайг тодорхой шалтгаанаар хугацаанаас өмнө чөлөөлөх шийдвэр гаргасан;

2/талбайг нөөцөд байлгах хугацаа дууссан.

8 дугаар зүйл. Ашигт малтмал хайх, ашиглах үйл ажиллагааг хянгарлах тусгай хэрэгцээний газар

1. Газрын тухай хуульд заасны дагуу Засгийн газар, нутгийн ахиргаа тодорхой газар нутгийг тусгай хэрэгцээнд авсан тохиолдолд Геологи, уул уурхайн кадастрын албанд тухайн шийдвэр гарснаас ойш ажлын 10 өдрийн дотор дараахь мэдэгдлийг албан бичгээр үргүүлнэ:

1/тусгай хэрэгцээнд авч буй газрын нэр, орших аймаг /нийслэл/, ум /дүүрэг/-ын нэр;

2/тусгай хэрэгцээнд авч байгаа талбайн бүх булангийн цэгүүдийн олбицлууд;

3/тухайн талбайг тусгай хэрэгцээнд авсан зорилго;

4/тусгай хэрэгцээнд байлгах хугацаа.

2. Геологи, уул уурхайн кадастрын алба тусгай хэрэгцээний зэргыг ашигт малтмалын хайгуулын бужоу ашигт малтмал ашиглах ицензийн бүртгэл, лицензийн зураг зүйн бүртгэлд бүртгэнэ.

3. Хүчин төгөлдөр байгаа лицензээр олгогдсон талбайг бүхэлд нь сүүл хэсэгчлэн хамарсан газар нутгийг тусгай хэрэгцээнд авснаар иценз эзэмшигч нь ашигт малтмал хайх, ашиглах боломжгүй элсон бол тухайн шийдвэр гаргасан төрийн захиргааны байгууллага өхөн олговрыг иценз эзэмшигчид төлөх үүргийг хүлээнэ.

4. Нөхөн олговрын хэмжээ, төлбөр хийх хугацааг эхний ээлжинд иценз эзэмшигч ба тухайн газрыг тусгай хэрэгцээнд авах тухай шийдвэр гаргасан төрийн захиргааны байгууллага хоорондоо хиролцон тогтоох бөгөөд тохиролцоонд хүрээгүй нөхцөлд илдлөнгийн этгээдээр олон улсын хэмжээнд хүлээн зөвшөөрөгдсөн гачлалын дагуу тогтоолгоно. Нөхөн олговрыг хугацаандаа төлж ирагдуулаагүй тохиолдолд иценз эзэмшигч нь үйл ажиллагаагаа нгэлжлүүлэн явуулах эрхтэй.

5. Нөхөн олговортой холбогдсон маргааныг шүүх шийдвэртэнэ.

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ

Ашигт малтмалыг хайх, ашиглах эрх зүйн үндэс

9 дүгээр зүйл. Ашигт малтмалын тойм судалгаа

1. Тусгай хэрэгцээнд аваагүй Монгол Улсын нутаг дэвсгэрийн аль хэсэгт иргэд, хуулийн этгээд ашигт малтмалын тойм судалгааг ицензгүйгээр явуулж болно. Уг этгээд ашигт малтмалын тойм далгаа хийх тухайгаа Геологи, уул уурхайн кадастрын алба болон лбогдох нутгийн захиргааны байгууллагад мэдэгдэж, тойм судалгаа йх талбай, байршил, өөрийн нэр, хаягийг бүртгүүлднэ.

2. Ашигт малтмалын тойм судалгааны явцад газрын хэвлийг хөндөхийг хориглоно.

3. Ашигт малтмалын тойм судалгаа явуулахыг хүссэн этгээд нь газар өмчлөгч, эсхүл эзэмшигч буюу ашиглагчаас тухайн талбайд нэвтрэн орох зөвшөөрөл авна.

10 дугаар зүйл. Лиценз эзэмших эрх бүхий этгээд

1. Ашигт малтмалын хайгуулын лиценз /цаашид "хайгуулын лиценз" гэнэ/-ийг Монгол Улсын иргэн, гадаадын иргэн, хуулийн этгээд эзэмших эрхтэй.

2. Ашигт малтмал ашиглах лицензийг Монгол Улсын хууль тогтоомжийн дагуу байгуулагдаж, үйл ажиллагаагаа явуулж байгаа хуулийн этгээд эзэмших эрхтэй.

3. Нэг лицензийг зөвхөн нэг этгээдийн нэр дээр олгоно.

11 дүгээр зүйл. Лицензгүйгээр ашигт малтмал хайх, ашиглахыг хориглох

1. Хүчин төгөлдөр лицензгүй аливаа этгээд Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт энэ хуульд заасан төрлийн ашигт малтмалын хайгуул хийхийг хориглоно.

2. Ашигт малтмал ашиглах хүчин төгөлдөр лицензгүй аливаа этгээд Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт энэ хуульд хамрагдах төрлийн ашигт малтмалыг ашиглахыг хориглоно.

3. Тухайн газар эзэмшигч буюу өмчлөгч нь өөрийн эзэмшлийн буюу өмчийн газраас ердийн ашигт малтмалыг өөрийн ахуйн хэрэгцээнд ашиг олох зорилгогүйгээр ашиглахад энэ зүйлийн заалтууд хамаарахгүй.

Лицензгүйгээр ашиглаж болох ердийн ашигт малтмалын жагсаалтыг Засгийн газар батална.

4. Хайгуулын лиценз эзэмшигч нь хайгуулын ажлын явцад хийсэн туршилтын ажлаар гаргасан ашигт малтмалын тоо хэмжээ, бүрэлдэхүүн зэргийг Геологи, уул уурхайн хяналтын албанд бүртгүүлж, уг албанаас зөвшөөрсөн тохиолдолд борлуулж болно. Энэ тохиолдолд ашигт малтмалын нөөц ашигласны төлбөр, холбогдох бусад татварыг ашиглалтын лиценз эзэмшигчтэй нэгэн адил төлнө.

Бусад нөхцөлд хайгуулын туршилтын явцад гаргасан сорьц, бүтээгдэхүүнийг тухайн лиценз эзэмшигч нь ашигт малтмал ашиглах лиценз авсны, эсхүл хайгуулын талбайг бүхэлд нь буцааж хүлээлгэн өгсний дараа борлуулах эрхтэй.

12 дугаар зүйл. Хайгуулын лиценз эзэмшигчийн эрх

1. Хайгуулын лиценз эзэмшигч нь дараахь эрх эдэлнэ:

1/хайгуулын эдэлбэрийн хилийн дотор энэ хуулийн дагуу ашигт малтмал хайх онцгой эрх;

2/энэ хуульд заасан нөхцөл, болзлыг хангасны үндсэн дээр хайгуулын талбайн аль ч хэсэгт ашигт малтмал ашиглах лиценз авах онцгой эрх;

3/энэ хуульд заасны дагуу хайгуулын лицензийг бүхэлд нь, эсхүл хэсэгчлэн бусдад шилжүүлэх, барьцаалах;

4/энэ хуулийн нөхцөл, болзлыг хангасан бол хайгуулын лицензийн хугацааг 2 жилээр тус бүр 2 удаа сунгуулах;

5/хайгуулын ажлыг явуулах зорилгоор хайгуулын талбайд нэвтрэн орох, дамжин өнгөрөх, түүнчлэн шаардлагатай түр барилга байгууламжийг барих;

6/хайгуулын талбайд нэвтрэн орохын тулд хайгуулын талбайн гаднах газар нутагт нэвтрэн орох, дамжин өнгөрөх;

7/энэ зүйлд заасан эрхээ хэрэгжүүлэх зорилгоор бусдын эзэмшил, ашиглалтад байгаа газарт түүний эзэмшигч буюу ашиглагчтай Иргэний хуульд нийцүүлж байгуулсан гэрээний дагуу нэвтрэх, дайран өнгөрөх.

13 дугаар зүйл. Хайгуулын лиценз авахад тавигдах шаардлага

1. Хайгуулын лиценз авахыг хүссэн этгээд энэ зүйлд заасан шаардлагыг хангасны үндсэн дээр Геологи, уул уурхайн кадастрын албанд өргөдөл гаргана.

2. Өргөдөл гаргагч нь энэ хуулийн 10 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасны дагуу хайгуулын лиценз эзэмших эрх бүхий этгээд байна.

3. Хайгуул хийхээр хүсэлт гаргасан талбайн байршил тухайн талбайн булангийн цэгүүдийг Геологи, уул уурхайн кадастрын албанаас бэлтгэн гаргасан нэг загварын газрын зураг дээр гэмдэглэж, солбицлуудыг градус, минут, секундээр тодорхойлж өргөдөлд хавсаргасан байна.

4. Өргөдөлд заасан хайгуулын талбай нь дараахь шаардлагыг хангасан байвал зохино:

1/тэгш дөрвөн өнцөгт хэлбэртэй байх ба түүний хил нь хойноос урагш, зүүнээсээ баруун чиглэлтэй шулуун шугам байх;

2/нөөцөд авсан болон тусгай хэрэгцээний газартай ямар нэг хайдлаар давхцаагүй байх;

3/өргөдөл гаргах үед хүчин төгөлдөр байгаа лицензээр олгогдсон болон лиценз авахаар хэлэлцэгдэх шатанд байгаа өргөдөлд тусгасан талбайтай ямар нэг хайдлаар давхцаагүй байх.

5. Аливаа давхцал гарахаас сэргийлэх зайлшгүй шаардлагаар дараахь газар нутаг, талбайтай хиллэж байгаа хилийн хэсэг нь цулуун шугам биш байж болно:

1/улсын хил;

2/нөөцөд авсан талбай;

3/тусгай хэрэгцээний газар;

4/энэ хуулийг мөрдөж эхлэхээс өмнө лиценз нь олгогдсон бөгөөд энэ хуулийн шаардлагыг хангахгүй хэлбэр, байршилтай талбай;

5/хайгуулын талбайд заавал хамруулах шаардлагагүй гэж үзсэн нуур, цөөрөм зэрэг байгалийн тогтоц.

6.Нэг лицензээр олгох хайгуулын талбайн хэмжээ 25 гектараас багагүй 400 мянган гектараас ихгүй байна.

7.Нэг этгээдэд олгох хайгуулын лицензийн тоог хязгаарлахгүй.

14 дүгээр зүйл.Хайгуулын лиценз олгох

1.Тухайн талбайд хайгуулын лиценз авах тухай энэ хуулиар тавигдах шаардлагыг хангасан өргөдөл гаргаж эхний ээлжинд бүртгүүлсэн этгээдэд хайгуулын лицензийг олгоно.

2.Хайгуулын лиценз авахыг хүссэн этгээд нь Геологи, уул уурхайн кадастрын албаны баталсан загварын дагуу өргөдөл гаргаж уг албанд хүргүүлнэ.

Өргөдөлд дор дурдсан баримт бичгүүдийг хавсаргасан байна:

1/өргөдөл гаргагчийн нэр, албан ёсны харилцах хаяг, утас /факс/-ны дугаар, гадаадын иргэн, хуулийн этгээдийн хувьд Монгол дахь итгэмжлэгдсэн төлөөлөгчийн нэр, хаяг, утас /факс/-ны дугаарыг тусгасан тодорхойлолт;

2/хувь хүн өргөдөл гаргах тохиолдолд өргөдөл гаргагчийн паспортын хуулбар, шаардлагатай бол визийн хуулбар;

3/аж ахуйн нэгжийн хувьд, түүнийг үүсгэн байгуулсан орны хууль тогтоомжийн дагуу аж ахуйн үйл ажиллагаа явуулах эрхтэйг нотлох гэрчилгээ.

Гэрчилгээ гадаад хэл дээр байгаа тохиолдолд түүнийг Монгол хэлэнд хөрвүүлж хавсаргана.

4/энэ хуулийн 13 дугаар зүйлд заасны дагуу хийгдсэн талбайн зураг. Энэ зураг дээр уг талбайн байрших аймаг, сум /дүүрэг/-ын нэрийг бичсэн байна.

5/геологи, уул уурхайн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүний тогтоосон үйлчилгээний хөлсийг төлсөн тухай баримт.

3.Энэ зүйлийн 2 дахь хэсэгт заасны дагуу бүрдэл болоогүй өргөдлийг Геологи, уул уурхайн кадастрын алба хүлээн авахгүй.

4.Энэ зүйлийн 2 дахь хэсэгт заасан баримт бичгийг хавсаргасан өргөдлийг хүлээн авмагцаа Геологи, уул уурхайн кадастрын албаны өргөдлийн бүртгэл хариуцсан ажилтан нь түүнийг өргөдөл бүртгэх дэвтэрт бүртгэж, хуудас тус бүрт өргөдлийг бүртгэсэн он, сар, өдөр, цаг, минут, бүртгэлийн дугаарыг тэмдэглэн энэ тухай тодорхойлолтыг өргөдөл гаргасан этгээдэд гаргаж өгнө.

5.Геологи, уул уурхайн кадастрын албаны өргөдлийн бүртгэл

хариуцсан ажилтан өргөдлийг бүртгэх дэвтэрт тухайн өдөрт хамгийн сүүлд бүртгэгдсэн өргөдлийн бүртгэлийг тэмдэглэж гарын үсэг зурна.

6.Өргөдлийг бүртгэсэн даруйд тухайн өргөдөл болон түүнд хавсаргасан баримт бичиг нь энэ хуулийн 13 дугаар зүйлийн 2, 3 дахь хэсэг, 4 дэх хэсгийн 1, 5 дахь заалт, 6 дахь хэсэг болон энэ зүйлийн 2 дахь хэсэгт заасан шаардлагад нийцэж байгаа эсэхэд Геологи, уул уурхайн кадастрын алба анхан шатны шүүлт хийнэ.

7.Өргөдөл болон түүнд хавсаргасан баримт бичиг нь энэ зүйлийн 6 дахь хэсэгт заасан шаардлагыг хангахгүй байгаа тохиолдолд Геологи, уул уурхайн кадастрын алба нь ямар үндэслэлээр шаардлага хангахгүй байгаа тухай өргөдөл гаргагч этгээдэд ажлын 2 өдрийн дотор мэдэгдэл өгч, энэ тухай тэмдэглэлийг өргөдөл бүртгэх дэвтэрт хийнэ. Үүгээр тухайн өргөдөл бүртгэлээс хасагдсанд тооцогдоно.

8.Геологи, уул уурхайн кадастрын алба хайгуулын лиценз хүссэн өргөдөлд анхан шатны шүүлт хийж дууссан даруйдаа хүсэлт гаргасан хайгуулын талбай нь нөөцөд авсан талбай, тусгай хэрэгцээний газар, түүнчлэн хайгуулын лиценз нэгэнт олгогдсон болон лиценз авахаар хэлэлцэгдэх шатанд байгаа өргөдөлд тусгасан талбайтай давхцаж буй эсэхийг тогтооно.

9.Хайгуулын лиценз хүссэн өргөдлийг бүртгэснээс хойш ажлын 10 өдөрт багтаан Геологи, уул уурхайн кадастрын албаны дарга доорхи шийдвэрийн аль нэгийг гаргаж өргөдөл гаргасан этгээдэд мэдэгдэнэ:

1/хүсэлт гаргасан талбай нь ашигт малтмал хайх, ашиглахыг хориглосон тусгай хэрэгцээний газар, нөөцөд авсан талбай, хүчин гөгөлдөр байгаа хайгуулын лицензээр олгогдсон талбай, мөн түүнчлэн өмнө нь бүртгэгдэж хэлэлцэгдэх шатандаа байгаа өргөдөлд тусгагдсан талбайтай ямар нэг байдлаар давхцаагүй бол тухайн хайгуулын эдэлбэрийг олгохоор шийдвэрлэж хайгуулын лицензийн эхний жилийн төлбөрийг энэ хуулийн 25 дугаар зүйлийн 1 дэх өсөгт заасан хугацаанд төлүүлэх;

2/дор дурдсан газар нутаг, талбайтай бүхэлдээ буюу хэсэгчилэн давхцсан тохиолдолд хүсэлт гаргасан талбайг олгохоос татгалзаж, тухайн өргөдлийг бүртгэлээс хассанд тооцох:

а/тусгай хэрэгцээний газар;

б/нөөцөд авсан талбай;

в/хүчин төгөлдөр лицензээр олгогдсон талбай.

3/тухайн өргөдөл гарахаас өмнө бүртгэгдэж хэлэлцэгдэх шатандаа байгаа өргөдөлд тусгасан талбайтай бүхэлдээ давхцсан талбайг олгохоос татгалзаж, өргөдлийг бүртгэлээс хассанд тооцох;

4/тухайн өргөдөл гаргахаас өмнө бүртгэгдэж хэлэлцэгдэх шатандаа байгаа өргөдөлд тусгасан талбайтай хүсэлт гаргасан талбай нь хэсэгчлэн давхцсан бол давхцаагүй хэсэгт нь хайгуулын лицензийг олгох бололцоотойг мэдэгдэх.

10.Энэ зүйлийн 9 дэх хэсгийн 4-д заасан тохиолдолд өргөдөл гаргагч этгээд нь хайгуулын лиценз олгож болох талбайг энэ хуульд заасан хэлбэр, байршил, хэмжээний талаар тавигдах шаардлагад нийцүүлэн хэд хэдэн хэсэгт хувааж талбай тус бүрд ажлын 3 өдрийн дотор нэмэлт өргөдөл гаргана.Эдгээр өргөдлүүдийг Геологи, уул уурхайн кадастрын алба бүртгэж авснаар энэ зүйлийн 9 дэх хэсгийн 1-д заасны дагуу шийдвэрлэсэнд тооцно.

11.Энэ зүйлийн 9,10 дахь хэсэгт заасны дагуу хайгуулын лиценз олгохоор шийдвэрлэсэн тухай мэдэгдэл авсан этгээд нь хайгуулын лицензийн эхний жилийн төлбөрийг хугацаанд нь төлөөгүй тохиолдолд өргөдлийг нь бүртгэлээс хасаж, талбай олгох тухай шийдвэр хүчингүй болсонд тооцогдоно.

12.Өргөдөл гаргасан этгээд хайгуулын лицензийн эхний жилийн төлбөрийг хийснээс хойш ажлын 3 өдрийн дотор Геологи, уул уурхайн кадастрын алба нь хайгуулын лицензийг 3 жилийн хугацаатайгаар олгож, хайгуулын лиценз болон олгогдсон талбайг лицензийн бүртгэл, лицензийн зураг зүйн бүртгэлд бүртгэж тэмдэглэнэ.

13.Хайгуулын лицензийн гэрчилгээнд лицензийг олгосон он, сар, өдөр, эзэмшигчийн нэр, олгогдсон талбайн солбицлуудыг тэмдэглэх бөгөөд гэрчилгээ нь уг лицензтэй холбогдсон аливаа өөрчлөлтийг тусгах зориулалт бүхий хавсралттай байна.

14.Геологи, уул уурхайн кадастрын алба нь хайгуулын лиценз олгосон даруйд энэ тухайгаа Геологи, уул уурхайн хөгжлийн агентлагт мэдэгдэж, албан ёсоор нийтэлж, нийтэд мэдээлнэ.

15 дугаар зүйл.Хайгуулын лицензийн хугацааг сунгах

1.Хайгуулын лицензийн хүчин төгөлдөр байх хугацааг дуусахаас 30-аас доошгүй хоногийн өмнө уг лиценз эзэмшигч нь хугацааг сунгуулах тухай өргөдлийг Геологи, уул уурхайн кадастрын албанаас гаргасан загварын дагуу тус албанд гаргаж болох бөгөөд энэ тохиолдолд дараахь баримт бичгийг бүрдүүлэн хавсаргана:

1/хайгуулын лиценз;

2/лицензийн төлбөрийг төлсөн тухай баримт,

3/байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөний биелэлтийг энэ хуулийн 31 дүгээр зүйлд заасны дагуу хянасан тухай магадлагаа.

2.Геологи, уул уурхайн кадастрын алба хугацаа сунгуулах тухай өргөдлийг хүлээн авснаас хойш ажлын 10 өдрийн дотор тухайн лиценз эзэмшигч нь лиценз эзэмших эрхийг хадгалах нөхцлийг

хангаж ажилласан эсэхийг хянан тогтоож, түүнийг хангасан тохиолдолд лицензийн бүртгэлд тэмдэглэнэ.

3.Хайгуулын лицензийн хугацааг сунгах тухай өргөдлийг хүлээн авснаас хойш ажлын 10 өдрийн дотор Геологи, уул уурхайн кадастрын алба нь хайгуулын лицензийн хугацааг сунгаж, лицензийн бүртгэлд тэмдэглэнэ.

Хугацааг сунгаж бүртгэсэн хайгуулын лицензийг эзэмшигч этгээдэд буцааж олгоно.

4.Хайгуулын лицензийн хугацааг сунгасан даруй Геологи, уул уурхайн кадастрын алба нь энэ тухай Геологи, уул уурхайн хөгжлийн агентлагт мэдэгдэж, албан ёсоор нийтэлж, нийтэд мэдээлнэ.

16 дугаар зүйл. Ашигт малтмал ашиглах лиценз эзэмшигчийн эрх

Ашигт малтмал ашиглах лиценз эзэмшигч нь дараахь эрх эдэлнэ:

1/тухайн уурхайн эдэлбэрт оршиж байгаа ашигт малтмалыг энэ хуульд заасан нөхцөл, журмын дагуу ашиглах онцгой эрх;

2/энэ хуулийн 4 дүгээр бүлэгт заасан нөхцөлийг хангасны үндсэн дээр лиценз эзэмшигч нь өөрийн тодорхойлсон менежмент, маркетингийн зарчмын дагуу үйл ажиллагаагаа явуулах;

3/энэ хуулийн 4 дүгээр бүлэгт заасан үүргийг биелүүлсний үндсэн дээр уурхайн эдэлбэрээс ашигт малтмал ашиглаж үйлдвэрлэсэн бүтээгдэхүүнийг дотоод, гадаадын зах зээл дээр зах зээлийн үнээр борлуулах;

4/уурхайн эдэлбэрийн хүрээнд бүх төрлийн ашигт малтмалын хайгуул явуулах онцгой эрх;

5/энэ хуульд заасны дагуу ашигт малтмал ашиглах лицензээ бүхэлд нь буюу хэсэгчлэн бусад шилжүүлэх, барьцаалах;

6/ашигт малтмал ашиглах лицензийн хугацааг нэг удаа дөчин жилээр сунгуулах;

7/ашигт малтмалыг хайх, ашиглах зорилгоор уурхайн талбайд нэвтрэн орох, дамжин өнгөрөх, түүнийг ашиглах, шаардлагатай барилга байгууламж барих бусад холбогдох үйл ажиллагааг явуулах;

8/уурхайн талбайн гадна орших талбайд нэвтрэн орох, дамжин өнгөрөх;

9/энэ зүйлд заасан эрхээ хэрэгжүүлэх зорилгоор бусдын эзэмшил, ашиглалтад байгаа газарт түүний эзэмшигч буюу ашиглагчтай Иргэний хуульд нийцүүлж байгуулсан гэрээний дагуу нэвтрэх, дайран өнгөрөх;

10/холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу ус ашиглах.

17 дугаар зүйл. Ашигт малтмал ашиглах лиценз авахад тавигдах шаардлага

1. Ашигт малтмал ашиглах лиценз авах тухай өргөдөл гаргагч нь энэ хуулийн 10 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсэгт заасны дагуу ашигт малтмал ашиглах лиценз эзэмших эрх бүхий этгээд байна.

2. Хайгуулын лиценз хүчин төгөлдөр байгаа талбайд зөвхөн уг лицензийг эзэмшигч ашигт малтмал ашиглах лиценз авахаар өргөдөл гаргаж болох ба үүнээс бусад тохиолдолд энэ хуулиар тавигдах шаардлагыг хангасан өргөдөл гаргаж эхний ээлжинд бүртгүүлсэн этгээдэд ашигт малтмал ашиглах лицензийг олгоно.

3. Ашигт малтмал ашиглах лиценз авах тухай өргөдөлд уурхайн талбайн булангийн цэгүүдийг Геологи, уул уурхайн кадастрын албанаас баталсан нэг загварын газрын зураг дээр тэмдэглэж, солбицлуудыг градус, минут, секундээр тодорхойлж хавсаргана.

4. Уурхайн талбай нь дараахь шаардлагыг хангасан байвал зохино:
1/500 метрээс багагүй урттай, хойноос урагш, зүүнээс баруун зүгтэй давхцсан шулуун шугамуудаар хүрээлэгдсэн тэгш олон өнцөгт хэлбэртэй байх;

2/нөөцөд авсан талбай, эсхүл тусгай хэрэгцээний газартай давхцаагүй байх;

3/өргөдөл гаргах үед бусад этгээдийн эзэмшиж буй хүчин төгөлдөр байгаа лицензээр олгогдсон болон хэлэлцэгдэх шатандаа байгаа өргөдөлд тусгагдсан талбайтай давхцаагүй байх.

5. Дараахь газар нутаг, талбайтай хиллэж байгаа уурхайн талбайн хилийн хэсэг нь шулуун шугам биш байж болно:

1/улсын хил;

2/нөөцөнд авсан талбай;

3/ тусгай хэрэгцээний газар;

4/энэ хуулийг мөрдөж эхлэхээс өмнө лиценз нь олгогдсон бөгөөд энэ хуульд зааснаас өөр хэлбэр, байршилтай талбай ба уурхайн талбайд заавал хамруулах шаардлагагүй гэж үзсэн нуур, цөөрөм зэрэг байгалийн тогтоц.

18 дугаар зүйл. Ашигт малтмал ашиглах лиценз олгох

1. Ашигт малтмал ашиглах лиценз авахыг хүссэн этгээд нь Геологи, уул уурхайн кадастрын албанд, уг албанаас баталсан загварын дагуу өргөдөл гаргаж хүргүүлнэ. Өргөдөлд дор дурдсан бичиг баримтыг хавсаргасан байна:

1/өргөдөл гаргагчийн нэр, албан ёсны харилцах хаяг, утас /факс/-ны дугаар, шийдвэр гаргах эрх бүхий албан тушаалтны нэрийг тусгасан тодорхойлолт;

2/аж ахуйн нэгж өргөдөл гаргаж байгаа бол бүртгэл хариуцсан

байгууллагаас тус аж ахуйн нэгжийг Монгол Улсад үйл ажиллагаа явуулах эрхтэйг нотолсон гэрчилгээ;

3/Энэ хуулийн 17 дугаар зүйлийн 3 дахь хэсэгт заасны дагуу хийгдсэн талбайн зураг;

Энэ зураг дээр уг талбайн байрших аймаг, сум /дүүрэг/-ын нэрийг бичсэн байна.

4/Геологи, уул уурхайн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүний тогтоосон үйлчилгээний хөлсийг төлсөн тухай баримт.

2.Энэ зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасны дагуу иж бүрдэл болоогүй өргөдлийг Геологи, уул уурхайн кадастрын алба хүлээж авахгүй.

3.Энэ зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасан баримт бичгийг хавсаргасан өргөдлийг хүлээн авмагц Геологи, уул уурхайн кадастрын албаны өргөдлийн бүртгэл хариуцсан ажилтан нь түүнийг өргөдөл бүртгэх дэвтэрт бүртгэж, өргөдлийг бүртгэсэн он, сар, өдөр, цаг, минут, бүртгэлийн дугаарыг хуудас тус бүрт тэмдэглэж энэ тухай тодорхойлолтыг өргөдөл гаргасан этгээдэд гаргаж өгнө.

Геологи, уул уурхайн кадастрын албаны өргөдлийн бүртгэл хариуцсан ажилтан өргөдлийг бүртгэх дэвтэрт тухайн өдөрт хамгийн сүүлд бүртгэгдсэн өргөдлийн бүртгэлийг тэмдэглэж гарын үсэг зурна.

4.Геологи, уул уурхайн кадастрын алба нь өргөдлийг бүртгэсэн даруйд тухайн өргөдөл түүнд хавсаргасан баримт бичиг нь энэ хуулийн 17 дугаар зүйлийн 1, 3 дахь хэсэг энэ зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасан шаардлагыг хангаж байгаа эсэхэд анхан шатны шүүлт хийнэ.

Өргөдөл, түүнд хавсаргасан баримт бичиг нь шаардлагыг хангахгүй байгаа тохиолдолд Геологи, уул уурхайн кадастрын алба нь ямар үндэслэлээр тухайн өргөдөл нь шаардлага хангахгүй байгаа тухай өргөдөл гаргагч этгээдэд мэдэгдэл өгч өргөдлийг бүртгэх дэвтэрт зохих тэмдэглэлийг хийнэ. Үүгээр тухайн өргөдөл бүртгэлээс хасагдсанд тооцогдоно.

5.Геологи, уул уурхайн кадастрын алба нь ашигт малтмал ашиглах лиценз авах тухай өргөдлийг бүртгэсний дараа ажлын 2 өдөрт багтаан дараахь зүйлүүдийг тодруулна:

1/хайгуулын лиценз эзэмшигч нь уг лицензээр олгогдсон хайгуулын талбайд ашигт малтмал ашиглах лиценз авах тухай өргөдөл гаргасан тохиолдолд хүсэлт гаргасан уурхайн талбай нь хайгуулын талбайн хил дотор бүрэн багтаж байгаа эсэх;

2/хүсэлт гаргасан уурхайн талбай нь хүчин төгөлдөр байгаа бусад лицензээр олгогдсон талбай болон тухайн үед хэлэлцэгдэх шатанд байгаа өргөдөлд тусгасан талбайтай ямар нэг байдлаар давхцаж байгаа эсэх;

3/хүсэлт гаргасан уурхайн талбай нь нөөцөд авсан талбай болон

тусгай хэрэгцээний газартай давхцаж байгаа эсэх.

6.Ашигт малтмал ашиглах лиценз авах тухай өргөдлийг бүртгэснээс хойш ажлын 20 өдрийн дотор Геологи, уул уурхайн кадастрын албаны дарга дараахь шийдвэрүүдийн нэгийг гаргаж, өргөдөл гаргагч этгээдэд мэдэгдэнэ:

1/хайгуулын лиценз эзэмшигч нь уг лицензээр олгогдсон талбайд ашигт малтмал ашиглах лиценз авахаар өргөдөл гаргасан тохиолдолд онцгой эрхийнх нь дагуу уурхайн эдэлбэр олгож, ашигт малтмал ашиглах лицензийн эхний жилийн төлбөрийг энэ хуульд заасан хугацаанд төлүүлэх;

2/хүсэлт гаргасан талбай нь ашигт малтмал ашиглахыг хориглосон тусгай хэрэгцээний газар, хүчин төгөлдөр лицензээр олгогдсон талбай болон өмнө нь бүртгэгдэж, хэлэлцэгдэх шатандаа байгаа өргөдөлд тусгагдсан талбайн аль нэг хэсэгтэй ямар нэг байдлаар давхцаагүй бол уурхайн эдэлбэр олгож лицензийн эхний жилийн төлбөрийг энэ хуульд заасан хугацаанд төлүүлэх;

3/хүсэлт гаргасан уурхайн талбай нь ашигт малтмал ашиглахыг хориглосон тусгай хэрэгцээний газар, хүчин төгөлдөр лицензээр олгогдсон талбай болон өмнө нь бүртгэгдэж хэлэлцэгдэх шатандаа байгаа өргөдөлд тусгасан талбайн аль нэгтэй нь ямар нэг байдлаар давхцсан байвал уурхайн талбайг олгохоос татгалзаж, тухайн өргөдлийг бүртгэлээс хассанд тооцно.

7.Энэ зүйлийн 6 дахь хэсгийн 1, 2-т заасны дагуу лиценз олгох тухай шийдвэрийг хүлээн авсан этгээд нь лицензийн эхний жилийн төлбөрийг хугацаанд нь төлөөгүй тохиолдолд өргөдлийг нь бүртгэлээс хасаж, уурхайн эдэлбэр олгосон шийдвэрийг хүчингүйд тооцно.

8.Өргөдөл гаргасан этгээд лицензийн эхний жилийн төлбөрийг хийснээс хойш ажлын 3 өдрийн дотор Геологи, уул уурхайн кадастрын алба нь лицензийг 60 жилийн хугацаатайгаар олгож, лиценз болон уурхайн талбайг лицензийн болон зураг зүйн бүртгэлд бүртгэж тэмдэглэнэ.

9.Лицензийн гэрчилгээнд лицензийг олгосон он, сар, өдөр, эзэмшигчийн нэр, олгогдсон талбайн солбицлуудыг тэмдэглэх бөгөөд уг лицензтэй холбогдсон аливаа өөрчлөлтийг тэмдэглэх зориулалт бүхий хавсралттай байна.

10.Ашигт малтмал ашиглах лицензийг олгосон шийдвэр гарснаас хойш ажлын 7 өдөрт багтаан Геологи, уул уурхайн кадастрын алба нь энэ тухай Геологи, уул уурхайн хяналтын алба, Геологи, уул уурхайн хөгжлийн агентлагт мэдэгдэж, албан ёсоор нийтэлж, нийтэд мэдээлнэ.

19 дүгээр зүйл. Ашигт малтмал ашиглах лицензийн хугацааг сунгах

1. Ашигт малтмал ашиглах лицензийн хугацаа дуусахаас 2-оос доошгүй жилийн өмнө уг лицензийг эзэмшигч нь Геологи, уул уурхайн кадастрын албанаас гаргасан загварын дагуу хугацааг сунгуулах өргөдлийг Геологи, уул уурхайн кадастрын албанд гаргана. Энэ тохиолдолд дараахь баримт бичгийг бүрдүүлэн хавсаргасан байна:

1/ашигт малтмал ашиглах лиценз;

2/лицензийн төлбөрийг төлсөн тухай баримт;

3/байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөний биелэлтийг энэ хуулийн 31 дүгээр зүйлд заасны дагуу хянасан тухай магадлагаа.

2. Ашигт малтмал ашиглах лиценз эзэмшигч нь хугацааг сунгуулах өргөдөл гаргахдаа геологи, уул уурхайн асуудал хариуцсан Засгийн газрын гишүүний тогтоосон үйлчилгээний хэлсийг төлсөн байна.

3. Хугацаа сунгуулах өргөдлийг хүлээн авснаас хойш ажлын 10 өдрийн дотор лиценз эзэмшигч нь лиценз эзэмших эрхийг хадгалах нөхцөлийг хангаж ажилласан эсэхийг Геологи, уул уурхайн кадастрын алба хянан тогтооно.

4. Ашигт малтмал ашиглах лицензийн хугацаа сунгах тухай өргөдлийг хүлээн авсны дараа ажлын 10 өдрийн дотор Геологи, уул уурхайн кадастрын алба нь лицензийн бүртгэлд тэмдэглэнэ. Хугацаа сунгаж бүртгэсэн ашигт малтмал ашиглах лицензийг эзэмшигч этгээдэд буцааж олгоно.

5. Ашигт малтмал ашиглах лицензийн хугацааг сунгасан шийдвэр гарснаас хойш ажлын 7 өдрийн дотор Геологи, уул уурхайн кадастрын алба нь энэ тухай Геологи, уул уурхайн хөгжлийн агентлагт мэдэгдэж, албан ёсоор нийтэлж, нийтэд мэдээлнэ.

20 дугаар зүйл. Тогтвортой байдлын гэрээ

1. Тухайн төслийн эхний 5 жилд зөвхөн Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт оруулах хөрөнгө оруулалт 2 саяас доошгүй доллартай тэнцэхүйц хэмжээтэй бөгөөд ашигт малтмал ашиглах лиценз эзэмшигч нь хүсэлт гаргавал тухайн этгээдийн үйл ажиллагаа явуулах орчныг нь урт хугацаанд тогтвортой байлгахын баталгаа болгож Монгол Улсын Засгийн газрыг төлөөлж Сангийн сайд тогтвортой байдлын гэрээг байгуулна.

2. Тогтвортой байдлын гэрээний загварыг Засгийн газраас батлах ба энэхүү гэрээний загвар нь тодорхой хугацаанд татварын тогтвортой нөхцөлийг хангах болон лиценз эзэмшигч үйлдвэрлэсэн бүтээгдэхүүнээ экспортод гаргаж олон улсын зах зээлийн үнээр борлуулах, үүнээс олсон чөлөөт валютын орлогоо захиран зарцуулах

эрхийг нь баталгаажуулах, тухайн хөрөнгө оруулалтын зорилго, хэмжээ, хэрэгжүүлэх хугацааны тухай заалтыг агуулсан байна.

3. Сангийн сайд өргөдөл, гэрээний төслийг хүлээн авснаас хойш ажлын 20 өдрийн дотор хянаж, нэмэлт тодруулга хийх шаардлагагүй гэж үзвэл өргөдөл гаргасан этгээдтэй гэрээ байгуулна.

4. Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт оруулах тухайн төслийн анхны хөрөнгө оруулалтын хэмжээ нь 2 саяас багагүй америк доллар байхаар бол 10 жилийн хугацаатайгаар, 20 сая америк доллараас багагүй бол 15 жилийн хугацаатайгаар тогтвортой байдлын гэрээг тус тус байгуулж болно.

21 дүгээр зүйл. Тогтвортой байдлын гэрээ байгуулах

1. Тогтвортой байдлын гэрээ байгуулахыг хүссэн лиценз эзэмшигч нь энэ тухай өргөдөл, гэрээний төслийг Сангийн яаманд ирүүлнэ. Тухайн төслийн эхний 5 жилд оруулах хөрөнгө оруулалтын хэмжээ, хугацааг тодорхойлсон хөтөлбөрийг өргөдөлд хавсаргана.

Хэрэв нэмэлт, тодруулга хийх шаардлагатай бол энэ тухай өргөдөл гаргагчид ажлын 7 өдрийн дотор мэдэгдэнэ.

2. Тогтвортой байдлын гэрээнд Сангийн сайд гарын үсэг зурсны дараа уг гэрээний нөхцөлийн тухай мэдэгдлийг Монголбанк болон бусад холбогдох газруудад хүргүүлнэ.

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ

Ашигт малтмалын хайгуулын болон ашигт малтмал ашиглах лиценз эзэмших эрхийг хадгалах нөхцөл

22 дугаар зүйл. Ашигт малтмалын хайгуулын болон ашигт малтмал ашиглах лиценз эзэмших эрхийг хадгалах

Лиценз эзэмшигч нь энэ бүлэгт заасан нөхцөл, болзлыг цаг хугацаанд нь заавал хангаж ажиллах үүрэгтэй бөгөөд эдгээрийн аль нэгийг хангаагүй бол энэ нь тухайн лицензийг энэ хуулийн 47 дугаар зүйлд заасны дагуу цуцлах үндэслэл болно.

23 дугаар зүйл. Ашигт малтмалын хайгуулын болон ашигт малтмал ашиглах лиценз эзэмших эрх бүхий этгээдийн байдлаа хадгалах

Аливаа лиценз эзэмшигч нь тухайн лиценз хүчин төгөлдөр байх бүх хугацааны туршид энэ хуулийн 10 дугаар зүйлд заасан эрх бүхий этгээдийн байдлаа хангасан байвал зохино.

24 дүгээр зүйл. Лицензийн төлбөр

1. Ашигт малтмалын хайгуулын болон ашигт малтмал ашиглах лиценз эзэмшигч нь тухайн лиценз эзэмшсэнний төлбөрийг энэ зүйлийн дагуу жил бүр төлнө.

2. Хайгуулын лицензийн төлбөр нь хайгуулын талбайн-гектар тутамд дараахь хэмжээтэй байна:

1/хайгуулын лицензийн эхний жилд 0,05 америк доллар, 2 ба 3 дахь жилд тус бүр 0,1 америк доллар;

2/хайгуулын лицензийн 4 ба 5 дахь жилд тус бүр 1,0 америк доллар;

3/хайгуулын лицензийн 6 ба 7 дахь жилд тус бүр 1,5 америк доллар.

3. Ашигт малтмал ашиглах лицензийн төлбөр нь тухайн лицензээр олгогдсон уурхайн талбайн гектар тутамд дараахь хэмжээтэй байна:

1/лицензийн эхний 3 жилийн хугацааны жил бүр 5,0 америк доллар;

2/лицензийн 4 ба 5 дахь жилүүдэд тус бүр 7,5 америк доллар;

3/лицензийн хугацааны 6 дахь жилээс эхлээд жил бүр 10 америк доллар.

25 дугаар зүйл. Лицензийн төлбөрийг төлөх

1. Лицензийн эхний жилийн төлбөрийг энэ хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 9 дэх хэсгийн 1, 18 дугаар зүйлийн 6 дахь хэсгийн 1, 2-т заасан мэдэгдлийг авснаас хойш ажлын 10 өдрийн дотор төлнө.

2. Лицензийн дараа жилийн төлбөрийг тухайн лицензийг олгосон өдрөөр тасалбар болгон жил бүр урьдчилан төлнө.

3. Лицензийн төлбөрийн хэмжээг уг төлбөрийг хийх үед Геологи, уул уурхайн кадастрын албаны лицензийн бүртгэлд бүртгэгдсэн талбайн хэмжээг үндэслэн тооцох бөгөөд тухайн жилдээ төлбөрийн хэмжээ өөрчлөгдөхгүй.

4. Хайгуулын талбайн хилийн дотор байгаа уурхайн талбайд хайгуулын лицензийн төлбөр давхардуулж ногдуулахгүй.

5. Лиценз эзэмшигч нь лицензийн төлбөрийг төлсөн тухай баримтыг Геологи, уул уурхайн кадастрын албанд ирүүлснээр лицензийн төлбөрийг төлсөнд тооцно.

6. Лиценз эзэмшигч нь лицензийн төлбөрөө энэ зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасан хугацаанд аливаа нэхэмжлэл, мэдэгдэлгүйгээр төлөх үүрэгтэй.

ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ

Лиценз эзэмшигч үйл ажиллагаагаа явуулахад хүлээх үүрэг

26 дугаар зүйл. Лиценз эзэмшигч үйл ажиллагаагаа явуулахад хүлээх нийтлэг үүрэг

Лиценз эзэмшигч нь энэ бүлэгт заасан нийтлэг үүргийг биелүүлж үйл ажиллагаагаа явуулна. Энэ бүлэгт заасан нийтлэг үүргийг биелүүлээгүй тохиолдолд энэ хуулийн 8 дугаар бүлэгт заасан хариуцлага хүлээнэ.

27 дугаар зүйл. Ашигт малтмал ашиглах лицензийн хүрээнд эзэмшиж байгаа талбайн хилийг тогтоох, шав тэмдэг тавих

1. Ашигт малтмал ашиглах лиценз эзэмшигч нь лицензийн бүртгэлд бүртгүүлснээс хойш ажлын 90 өдрийн дотор Геологи, уул уурхайн хяналтын албанаас тогтоосон техникийн шаардлагын дагуу уурхайн талбайн хилийг тогтоолгож байнгын шав тэмдэг тавина. Уурхайн талбайн хилийн хэмжилтийг Геологи, уул уурхайн кадастрын албанаас зөвшөөрөгдсөн мэргэжлийн хүнээр хийлгэх бөгөөд уг этгээд нь тухайн хилийг тогтоосон тухай актыг Геологи, уул уурхайн кадастрын албанд ирүүлднэ.

2. Ашигт малтмал ашиглах лиценз эзэмшигч нь уурхайн талбайн шавыг хамгаалах ба лицензийн хугацааг сунгах, Геологи, уул уурхайн кадастрын албаны шийдвэрээр талбайд зохицуулалт хийх зэрэг тохиолдолд түүнийг тухай бүр шилжүүлэн байрлуулах арга хэмжээг авч байна.

28 дугаар зүйл. Байгаль орчныг хамгаалах

1. Хайгуулын лиценз эзэмшигч этгээд нь мөрдөгдөж буй байгаль орчны тухай хуулиуд болон энэ хуулийн байгаль орчныг хамгаалахтай холбогдсон заалтуудыг биелүүлэх үүрэгтэй.

2. Энэ хуулийн дагуу байгаль орчны холбогдох байгууллагаас бичгээр зөвшөөрөл аваагүй тохиолдолд тухайн лиценз эзэмшигч нь хайгуул хийх болон ашигт малтмал ашиглах үйл ажиллагаа эхлэхийг хориглоно.

29 дүгээр зүйл. Байгаль орчныг хамгаалах талаар хайгуулын лиценз эзэмшигчийн хүлээх үүрэг

1. Хайгуулын лиценз эзэмшигч нь Байгаль орчны хяналтын алба болон тухайн нутгийн захиргаатай зөвшилцөн хайгуулын лиценз авснаас хойш 30 хоногийн дотор байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөг бэлтгэж боловсруулна.

2. Байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөнд хайгуулын ажлын явцад хүрээлэн байгаа орчны бохирдолтын хэмжээг зөвшөөрөгдсөн дээд хэмжээнээс хэтрүүлэхгүй байх, хайгуулын ажлын явцад эвдэгдсэн газрыг буцааж булах, тэгшлэх, ургамалжуулах замаар цаашид бусад зориулалтаар нийтийн хэрэгцээнд ашиглаж болохоор нөхөн сэргээх арга хэмжээнүүдийг тусгана.

3. Байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөг тухайн хайгуулын эдэлбэр газар байршиж буй сум /дүүрэг/-ын Засаг даргад ирүүлж батлуулна. Сум, /дүүрэг/-ын Засаг дарга нь уг төлөвлөгөөг хүлээн авснаас хойш ажлын 10 өдрийн дотор шийдвэр гаргаж, шийдвэрийнхээ тухай албан бичгээр лиценз эзэмшигчдэд мэдэгдэнэ.

4. Байгаль орчны төлөвлөгөөг батлуулсны дараа лиценз эзэмшигч нь уг төлөвлөгөөний хувийг хайгуулын талбай байрлаж буй дэвсгэр нутгийн байгаль орчны хяналтын байгууллага болон Геологи, уул уурхайн хяналтын албанд хүргүүлнэ.

5. Хайгуулын лиценз эзэмшигч нь хайгуулын ажлын үр дүнд үүссэн сөрөг нөлөөллийг тухай бүр бүртгэх ба Байгаль орчны хяналтын алба болон холбогдох аймаг /нийслэл/, сум /дүүрэг/-ын Засаг даргад байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөний тайланг жил бүр гаргаж өгнө. Уг тайланд байгаль орчныг хамгаалах талаар авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний тухай, түүнчлэн хайгуулын шинэ техник, технологи ашигласны улмаас байгаль орчинд үзүүлж болзошгүй нөлөөлөл болон үүнтэй холбогдуулан байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөнд оруулах өөрчлөлтийн тухай саналыг тусгана. Байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөнд оруулах аливаа өөрчлөлтийг сум /дүүрэг/-ын Засаг даргаар батлуулна.

6. Байгаль орчныг хамгаалах хууль тогтоомжийн биелэлтийн хэрэгжилтэд хяналт тавих эрх бүхий албан тушаалтнууд болон нутгийн захиргааны төлөөлөгчид хайгуулын эдэлбэрт нэвтрэн орох, газар дээр нь шалгалт хийх бололцоог лиценз эзэмшигч хангаж өгнө.

7. Хайгуулын лиценз эзэмшигч нь байгаль орчныг хамгаалах талаар хүлээсэн үүргээ биелүүлэхийн баталгаа болгон холбогдох сум /дүүрэг/-ын Засаг даргын нээсэн тусгай дансанд байгаль орчныг хамгаалах арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах жилийн төсвийн 50 хувьтай тэнцэх мөнгөн хөрөнгийг оруулна. Лиценз эзэмшигч нь байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөг бүрэн хэрэгжүүлсний дараа барьцааны хөрөнгийг буцааж авна.

8. Тухайн лиценз эзэмшигч нь байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөнд тусгагдсан арга хэмжээнүүдийг бүрэн хэрэгжүүлээгүй тохиолдолд сум /дүүрэг/-ын Засаг дарга барьцаалагдсан хөрөнгөөр

байгаль орчныг хамгаалах, нөхөн сэргээх ажлыг лиценз эзэмшигчээр бүрэн гүйцэтгүүлэх ба хэрэв энэ хөрөнгө нь хүрэлцээгүй бол лиценз эзэмшигчээс нэмж шаардагдах хөрөнгийг гаргуулна.

**30 дугаар зүйл. Байгаль орчныг хамгаалах талаар
ашигт малтмал ашиглах лиценз
эзэмшигчийн хүлээх үүрэг**

1. Ашигт малтмал ашиглах лиценз авахын өмнө эсхүл авсны дараа тухайн лиценз эзэмшигч нь байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээ болон байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөг зохих хууль тогтоомжийн дагуу шуурхай боловсруулна.

2. Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээгээр тухайн уул уурхайн үйл ажиллагааны улмаас газар, ус, агаар, ан амьтан, ургамал болон хүн амд учирч болзошгүй сөрөг нөлөөллийг тогтоож түүнээс урьдчилан сэргийлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах чиглэлийг тодорхойлно.

3. Байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөнд байгаль орчинд аль болох бага хохирол учруулах замаар тухайн уул уурхайн үйл ажиллагааг явуулах арга хэмжээг тусгана. Мөн байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагаас гаргасан журмын дагуу агаар мандал болон усны бохирдолт, амьтан, ургамал, хүн амд үзүүлэх сөрөг нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээг тодорхойлсон байна.

4. Байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөнд дараахь асуудлуудтай холбоотой арга хэмжээг заавал тусгасан байвал зохино:

1/хортой болон хор хөнөөл учруулж болзошгүй бодис, материалыг хадгалах, хянах;

2/газрын гадаргуугийн болон гүний усыг хамгаалах, ашиглах, хуримтлуулах;

3/шаардлагатай бол уурхайн хаягдлын аж ахуйн даланг барих, ашиглах, аюулгүй байдлыг нь хангах;

4/тухайн төрлийн уул уурхайн үйл ажиллагааны онцлогтой холбогдсон бусад арга хэмжээ.

5. Байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөнд тухайн ордыг ашиглаж дууссаны дараа уурхайн үйл ажиллагааны улмаас эвдэгдсэн газрыг буцааж булах, тэгшлэх, ургамалжуулах замаар цаашид бусад зориулалтаар нийтийн хэрэгцээнд ашиглаж болохоор нөхөн сэргээх арга хэмжээг мөн тусгана.

6. Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээ болон байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөг байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага болон холбогдох аймаг сум /дүүрэг/-ын Засаг даргад хүргүүлнэ.

Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага нь уг баримт бичгүүдийг хүлээн авснаас хойш 30 хоногийн дотор хянан үзэж тодорхой шийдвэр гаргах ба лиценз эзэмшигч этгээдэд өөрийн гаргасан шийдвэрийн тухай мэдэгдлийг өгнө.

7. Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээ болон байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөг батлагдмагц лиценз эзэмшигч нь тухайн ашигт малтмалын орд оршиж буй дэвсгэр нутгийн байгаль орчны хяналтын байгууллагад хүргүүлнэ.

8. Ашигт малтмал ашиглах лиценз эзэмшигч нь уурхайн үйл ажиллагаанаас учирсан сөрөг нөлөөллийг тухай бүр бүртгэж, байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөний биелэлтийн тайланг жил бүр гарган байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага болон тухайн аймаг, сум /дүүрэг/-ын Засаг даргад Геологи, уул уурхайн хяналтын албанд тус бүр нэг хувийг хүргүүлнэ. Уг тайланд байгаль орчныг хамгаалах талаар авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээнүүдийн тухай, түүнчлэн шинэ техник, технологи ашигласан, эсхүл үйлдвэрийг өргөтгөж хүч чадлыг нэмэгдүүлсний улмаас байгаль орчинд үзүүлж болзошгүй нэмэгдэл нөлөөлөл, үүнтэй холбогдуулан байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээ болон байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөнд оруулах өөрчлөлтийн тухай саналыг тусгана.

9. Байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөнд зөвхөн байгаль орчныг хамгаалах асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын зөвшөөрөлтэйгээр өөрчлөлт оруулж болно.

10. Ашигт малтмал ашиглах лиценз эзэмшигч нь байгаль орчны холбогдох хууль тогтоомжийн биелэлт, хэрэгжилтэд хяналт тавих эрх бүхий орон нутгийн болон төрийн захиргааны төв байгууллагын албан тушаалтанд уурхайн талбайд нэвтрэн орох, газар дээр нь шалгалт хийх бололцоогоор хангана.

11. Ашигт малтмал ашиглах лиценз эзэмшигч нь байгаль орчныг хамгаалах талаар хүлээсэн үүргээ биелүүлэхийн баталгаа болгож холбогдох сум /дүүрэг/-ын Засаг даргын нээсэн тусгай дансанд байгаль орчныг хамгаалах арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах гухайн жилийн төсвийн 50 хувьтай тэнцэх мөнгөн хөрөнгийг эруулна. Лиценз эзэмшигч нь байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөг бүрэн хэрэгжүүлсний дараа уг хөрөнгийг буцааж авах эрхтэй.

12. Ашигт малтмал ашиглах лиценз эзэмшигч нь байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөнд тусгагдсан арга хэмжээнүүдийг бүрэн биелүүлээгүй тохиолдолд хөрөнгө нь тухайн сум /дүүрэг/-ын Засаг дарга барьцаалагдсан хөрөнгөөр байгаль орчныг хамгаалах, нөхөн сэргээх ажлыг лиценз эзэмшигчээр бүрэн гүйцэтгүүлэх ба хэрэв энэ

хөрөнгө нь хүрэлцээгүй бол лиценз эзэмшигчээс нэмж шаардагдах хөрөнгийг гаргуулна.

31 дүгээр зүйл. Лиценз эзэмшигч нь лицензийн хугацааг сунгуулах үед байгаль орчны төлөвлөгөөг хянуулах

1. Хайгуулын лицензийг сунгуулахдаа мөрдөгдөж байгаа байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөг шинэчлэн, эсхүл шинээр боловсруулж сум /дүүрэг/-ын Засаг даргад хайгуулын лицензийн хугацаа дуусахаас өмнө батлуулахаар хүргүүлнэ.

2. Ашигт малтмал ашиглах лицензийн хугацааг сунгуулах үед байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээ болон байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөг шинэчлэн боловсруулж, байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад хүргүүлнэ.

3. Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага нь тухайн лицензийн хүчин төгөлдөр байх хугацаанд шинэ техник технологи хэрэглэсэн, байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын батлагдсан үнэлгээнд тусгагдаагүй нөлөөлөл үүссэн тохиолдолд байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээ болон байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөнд нэмэлт, өөрчлөлт оруулахыг шаардах эрхтэй.

32 дугаар зүйл. Орон нутгийн чанартай барилга, байгууламжтай холбоотой харилцааг зохицуулах

Лиценз эзэмшигч нь хайгуулын болон ашиглалтын үйл ажиллагааны улмаас тухайн орон нутагт байгаа хувийн болон олон нийтийн зориулалттай орон сууц, худаг ус, өвөлжөө, бусад байгууламж болон түүх, соёлын дурсгалт газарт учруулсан хохирлыг өмчлөгч болон эзэмшигч этгээдэд бүрэн нөхөн төлж, шаардлагатай бол тэдгээрийг шилжүүлэн байрлуулахтай холбогдсон зардлыг гаргана.

33 дугаар зүйл. Нутгийн захиргаатай харьцах

1. Лиценз эзэмшигч нь энэ зүйлд заасны дагуу тухайн нутгийн захиргаатай байгаль орчныг хамгаалах, дэд бүтцийг хөгжүүлэх, ажлын байр нэмэгдүүлэх асуудлаар зөвлөлдөж үйл ажиллагаагаа зохицуулна.

2. Энэ зүйлийн 1 дэх хэсэгт зааснаар лиценз эзэмшигч нь шаардлагатай гэж үзвэл тухайн нутгийн захиргаанд хандаж олон нийтийн хэлэлцүүлэг явуулах санал тавьж болно.

3. Лиценз эзэмшигч нь орон нутагтай холбогдолтой бүхий л асуудлаар үйл ажиллагаагаа зохицуулах үүрэгтэй төлөөлөгчийг орон нутгийн оршин суугчдын дундаас сонгон авч ажиллуулж болно.

34 дүгээр зүйл. Ажиллах хүчний талаар тавигдах шаардлага

Лиценз эзэмшигч нь хайгуулын болон ашиглалтын үйл ажиллагаа явуулахдаа тэргүүн ээлжинд Монгол Улсын иргэнийг ажилд авч ажиллуулна.

35 дугаар зүйл. Эрүүл ахуйн нөхцөл, аюулгүй ажиллагааг хангах

Лиценз эзэмшигч нь зохих хууль тогтоомжийн дагуу ажиллагсад болон тухайн орон нутгийн оршин суугчдын эрүүл ахуйн нөхцөл, аюулгүй байдлыг хангаж үйл ажиллагаагаа явуулна.

36 дугаар зүйл. Уурхайг хаах үед тавигдах шаардлага

1. Ашигт малтмал ашиглах лиценз эзэмшигч нь тухайн орон нутгийн оршин суугчдын эрүүл ахуйн нөхцөл, аюулгүй байдлыг хангах зорилгоор уурхайг хаахаас өмнө Геологи, уул уурхайн хяналтын албаны гаргасан журмын дагуу бэлтгэлийг хангана. Лиценз эзэмшигч нь уурхайг бүхэлд нь, эсхүл хэсэгчлэн хаах тухайгаа нэг жилээс багагүй хугацааны өмнө албан бичгээр Геологи, уул уурхайн хяналтын албанд мэдэгдэх ба бэлтгэл ажлын хүрээнд дараахь арга хэмжээг заавал хэрэгжүүлсэн байна:

1/уурхайн эдэлбэр болон уурхайн талбайг бусад зориулалтаар ашиглахад аюулгүй болгох, байгаль орчныг хамгаалах талаар холбогдох бүх арга хэмжээг авах;

2/уурхайн эдэлбэрийг бусад зориулалтаар ашиглахад аюул учруулж болзошгүй хэсгийг найдвартай хаах, хашаа барьж тусгаарлах;

3/тухайн нутгийн захиргаа, эсхүл Геологи, уул уурхайн хяналтын албанаас үлдээхийг зөвшөөрснөөс бусад бүх машин, тоног төхөөрөмж болон эд хөрөнгийг талбайгаас гаргах.

2. Уул уурхайн үйлдвэрлэлийн улмаас үүсч бий болсон, аюул учруулж болзошгүй газруудыг зохих масштабын газрын зураг дээр нарийвчлан тэмдэглэж бэлтгэнэ.

37 дугаар зүйл. Үнэт металл, эрдэнийн чулууг бүртгэх, борлуулах

1. Ашигт малтмал ашиглах лиценз эзэмшигч нь олборлосон бүх гөрлийн үнэт металл, эрдэнийн чулууны сорьц, чанарыг Сорьцны улсын хяналтын албаар тогтоолгож, тоо хэмжээг бүртгүүлнэ. Сорьц тогтоох, бүртгэх журам, тэдгээрт хамрагдах үнэт металл, эрдэнийн чулууны жагсаалтыг Засгийн газраас тогтооно.

2. Монголбанк үнэт металл, эрдэнийн чулууг худалдан авч, гөлбөр хийхдээ дэлхийн зах зээлийн үнийг баримтална.

3. Ашигт малтмал ашиглах лиценз эзэмшигч нь үнэт металл, эрдэнийн чулууг зөвхөн Монголбанк болон эрх бүхий арилжааны

банкаар дамжуулан экспортод гаргах эрхтэй.

38 дугаар зүйл. Ашигт малтмалын нөөц

ашигласны төлбөр

1. Ашигт малтмал ашиглах лиценз эзэмшигч нь ашигт малтмалын лицензээр олгогдсон уурхайн эдэлбэрээс олборлож худалдсан, эсхүл худалдахаар ачуулсан, ашигласан бүх төрлийн бүтээгдэхүүний борлуулалтын үнэлгээнээс тооцож ашигт малтмалын нөөц ашигласны төлбөрийг орон нутгийн төсөвт төлнө.

2. Борлуулалтын үнэлгээг дараахь журмаар тооцно:

1/экспортод бүтээгдэхүүн гаргасан бол тухайн бүтээгдэхүүн, эсхүл түүнтэй ижил төстэй бүтээгдэхүүний олон улсын зах зээлийн тогтмол нийтлэгддэг үнийн тухайн сарын дундаж болон олон улсын худалдаанд хүлээн зөвшөөрөгдсөн зарчим дээр үндэслэн;

2/дотоодын зах зээл дээр борлуулсан болон дотоод хэрэгцээнд ашигласан тухайн бүтээгдэхүүний, эсхүл түүнтэй ижил, төстэй бүтээгдэхүүний дотоодын зах зээлийн үнийг үндэслэн;

3/дотоод, гадаадын зах зээлд борлуулсан бүтээгдэхүүний зах зээлийн жишиг үнийг тодорхойлох бололцоогүй тохиолдолд, лиценз эзэмшигчдийн мэдүүлсэн борлуулалтын орлогыг үндэслэн тооцно.

3. Ашигт малтмалын нөөц ашигласны төлбөр нь тухайн уурхайн эдэлбэрээс олборлож худалдсан, худалдахаар ачуулсан болон ашигласан бүх бүтээгдэхүүний борлуулалтын үнэлгээний 2,5 хувьтай тэнцүү байна.

4. Тухайн улиралд олборлож худалдсан, худалдахаар ачуулсан, ашигласан ашигт малтмалын нөөц ашигласны төлбөрийг дараагийн улиралд багтаан лиценз эзэмшигч төлнө.

5. Ашигт малтмал ашиглах лиценз эзэмшигч нь улирал бүр тухайн улиралд олборлон худалдсан, худалдахаар ачуулсан, ашигласан бүтээгдэхүүний тоо хэмжээ, борлуулалтын үнэлгээг тооцсон үндэслэл, төлбөрийн нийт хэмжээг тусгасан тайланг Геологи, уул уурхайн хяналтын албанаас баталсан загварын дагуу үнэн зөв гаргаж гарын үсгээ зурж баталгаажуулж тус албанд хүргүүлнэ.

6. Экспортын бүтээгдэхүүний борлуулалтын үнэлгээний үндэслэл болгон ашиглаж болох үнэ бүрэлдэн тогтож, тогтмол нийтлэгддэг бирж болон мэдээллийн бусад эх үүсвэрийн жагсаалтыг экспортын бүтээгдэхүүний нэр төрлөөс хамааруулан Засгийн газар тогтоож, нийтэд албан ёсоор мэдээлнэ.

39 дүгээр зүйл. Мэдээ, тайлан гаргах

1. Лиценз эзэмшигч нь энэ зүйлд заасан бүх мэдээ тайланг хутагаанд нь үнэн зөв гаргаж, Геологи, уул уурхайн хяналтын алба болон Геологи, уул уурхайн кадастрын албанд тус бүр нэг хувийг хүргүүлнэ.

2.Хайгуулын лиценз эзэмшигч нь дараахь мэдээ, тайланг ирүүлнэ:

1/хайгуулын лицензийг олгосон өдрөөс хойш 30 хоногийн дотор хайгуулын ажлын төлөвлөгөө;

2/жил бүрийн хайгуулын ажлын тайланг Геологийн албанаас баталсан загварын дагуу гаргаж тухайн тайланг хугацаа дууссанаас хойш 30 хоногийн дотор;

Уг тайланд тухайн талбайд хийгдсэн тойм судалгаа, геофизик, геохими, өрөмдлөг Фолон бусад бүх төрлийн ажлын тоо хэмжээ, өртөг зардал болон ажиллах хүчтэй холбогдсон мэдээ түүнчлэн хайгуулын ажлын үр дүнг тусгаж, ажил хийгдсэн газрыг тэмдэглэсэн газрын зургийг хавсаргана.

Хайгуулын лицензийн хугацаа дуусахаас өмнө хайгуулын үр дүнгийн нэгдсэн эцсийн тайлан болон анхдагч материалуудын нэг хувийг үнэ төлбөргүйгээр хүтээлгэн өгнө.

Геологи уул уурхайн хөгжлийн агентлаг уг тайлан дахь ашигт малтмалын ордын нөөцийн тооцоонд шинжээчийн дүгнэлт гаргуулсны үндсэн дээр нөөцийг хүлээн авч, түүнийг ашигт малтмалын улсын нэгдсэн бүртгэлд бүртгэх тухай шийдвэр гаргаж байна.

3/энэ хуулийн 35 дугаар зүйлд заасан аюулгүй ажиллагаатай холбогдолтой мэдээ тайлан.

3.Геологи уул уурхайн хөгжлийн агентлаг нь дутуу мэдээ, тайланг лиценз эзэмшигчээс гаргуулж авах эрхтэй.

4.Ашигт малтмал ашиглах лиценз эзэмшигч нь дараахь мэдээ, тайланг ирүүлнэ:

1/ашигт малтмал ашиглах лиценз авснаас хойш 60 хоногийн дотор тухайн орд газрыг ашиглах техник эдийн засгийн үндэслэл;

2/жил бүрийн 9 дүгээр сард багтаан Уул уурхайн албанаас баталсан загварын дагуу гаргасан дараа жилийн үйлдвэрлэлийн үндсэн үзүүлэлтүүд;

3/тухайн жилийн үйл ажиллагааны тайланг дараа оны 2 дугаар сарын 15-ны дотор Уул уурхайн албанаас баталсан загварын дагуу гаргаж тус албанд; Тайланд дараахь зүйлүүдийг заавал тусгана:

а/ажилласан өдөр, ажиллагсадын тухай тоо баримт, лиценз эзэмшигчийн өмчлөх эрхийг хөндсөн бүх төрлийн гэрээ, хэлцлийн тухай;

б/уулын ажлын төлөвлөгөөний гүйцэтгэл, нөөцийн хөдөлгөөний тооцоо, уурхайн нийт ажиллах хугацаа, үйлдвэрлэлийн дамжлагын схем, өргөтгөл, шинэтгэлийн ажил;

в/олборлосон хүдэр, үйлдвэрлэсэн, ачуулсан ба борлуулсан бүтээгдэхүүний тоо хэмжээ, хүдэр, хөрс, хаягдлын овоолго,

бүтээгдэхүүнийг борлуулсан үнэ, түүнийг худалдан авагчийн тухай мэдээлэл, тухайн жилд оруулсан хөрөнгө оруулалт, ашиглалтын зардал, ашигт малтмалын нөөц ашигласны төлбөр болон ашиглаж байгаа тоног төхөөрөмж түүнчлэн бусад хөрөнгийн тухай мэдээ баримт;

4/энэ хуулийн 35 дугаар зүйлд заасан аюулгүй ажиллагаатай холбогдолтой тайлан.

5.Лиценз эзэмшигч нь энэ хуулийн 30 дугаар зүйлд заасан Байгаль орчныг хамгаалахтай холбогдсон тайланг гаргаж аймаг, сум /дүүрэг/-ын Засаг даргад хүргүүлднэ.

ТАВДУГААР БҮЛЭГ

Лицензийг бусад шилжүүлэх, барьцаалах

40 дүгээр зүйл. Лицензийг шилжүүлэх

1. Лиценз эзэмшигч нь уг лицензийг эзэмших эрх бүхий этгээдтэй гэрээ байгуулсан, эсхүл өв залгамжлах, аж ахуйн нэгжүүд нэгдэж нийлэх, аж ахуйн нэгж дампуурах зэрэг хуулиар зөвшөөрөгдсөн тохиолдлуудад лицензийг шилжүүлж болно. Лицензийг шилжүүлсэн тухай бүр Геологи, уул уурхайн кадастрын албанд энэ зүйлд заасны дагуу бүртгүүлэх ба ийнхүү бүртгүүлснээр лицензийг шилжүүлсэн нь хүчин төгөлдөр болно.

2. Лицензийг шилжүүлэн өгч байгаа, эсхүл шилжүүлэн авч байгаа, тал нь Геологи, уул уурхайн кадастрын албанаас баталсан загварын дагуу лиценз шилжүүлэхийг бүртгүүлэхээр өргөдөл гаргана.

Өргөдөл нь дараахь шаардлагыг хангасан байна:

1/шилжүүлж байгаа лицензийн дугаар, олгосон он, сар, өдөр, Геологи, уул уурхайн кадастрын албанд лиценз эзэмшигчээр бүртгэгдсэн этгээдийн нэрийг тусгана;

2/лицензийг шилжүүлэх тухай гэрээний хувь, лиценз эзэмшигч нь дампуурсан тохиолдолд холбогдох шүүхийн шийдвэр, нас барсан, хуулийн этгээд өөрчлөн байгуулагдсан тухай гэрчилгээ болон лицензийг шилжүүлснийг нотлох хуулийн хувьд хүчин төгөлдөр бусад баримт бичиг хавсаргана;

3/лицензийг шилжүүлэн авч байгаа этгээд нь энэ хуулийн 10 дугаар зүйлийн 1, 2 дахь хэсэгт заасан шаардлагыг хангасан тухай нотлох баримт бичиг хавсаргасан байна;

4/лицензийг шилжүүлэн авч байгаа этгээд нь уг лицензийг шилжүүлэн авснаар үүсэх эрх, үүргийг нь бүрэн хүлээн зөвшөөрч байгаа нотолгоог Геологи, уул уурхайн кадастрын албанаас баталсан загварын дагуу өргөдөлд хавсаргана.

3. Лицензийг шилжүүлснийг бүртгүүлэхээр өргөдөл гаргасан этгээд нь геологи, уул уурхайн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүний тогтоосон үйлчилгээний хөлс төлж, баримтыг өргөдөлд хавсаргана.

4. Геологи, уул уурхайн кадастрын алба нь өргөдлийг хүлээн авсан даруйд өргөдөл гаргасан этгээдийн нэр, өргөдөл гаргасан он, сар, өдөр шилжүүлж байгаа лицензийн төрөл, дугаарыг тусгасан баримтыг хүсэлт гаргасан этгээдэд өгнө.

5. Лиценз шилжүүлснийг бүртгүүлэх тухай өргөдлийг Геологи, уул уурхайн кадастрын алба нь хүлээн авсан даруй түүнийг бүртгэж дараахь зүйлүүдийг тодруулна:

1/ өргөдөл нь энэ зүйлд заасан шаардлагыг хангасан эсэх;

2/ шилжүүлэхийг хүссэн лиценз нь хүчин төгөлдөр байгаа эсэх;

3/ лицензийг шилжүүлэн авч байгаа этгээд нь уг лицензийг эзэмших эрхтэй эсэх.

6. Лиценз шилжүүлснийг бүртгүүлэх тухай өргөдлийг хүлээн авснаас хойш ажлын 15 өдөрт багтаан Геологи, уул уурхайн кадастрын албаны дарга дараахь шийдвэрүүдийн аль нэгийг гаргана:

1/ лиценз шилжүүлснийг бүртгэж, шилжүүлж байгаа лицензийн гэрчилгээнд зохих тэмдэглэл хийх;

2/ өргөдөл нь энэ зүйлд заасан шаардлагыг хангаагүй байвал нэмэлт мэдээлэл ирүүлэхийг өргөдөл гаргагчаас хүсэх;

3/ лицензийг шилжүүлэн авч байгаа тал уг лицензийг эзэмших эрхгүй, эсхүл шилжүүлэхийг хүссэн лиценз нь хүчин төгөлдөр биш бол уг өргөдлийг буцааж, энэ тухай өргөдөл гаргагчид мэдэгдэх.

Өргөдөл нь энэ зүйлд заасан шаардлагыг хангаагүй тохиолдолд өргөдөл гаргагч нь энэ тухай мэдэгдлийг авснаас хойш ажлын 10 өдрийн дотор шаардлагатай нэмэлт мэдээлэл, баримт бичгийг бүрдүүлэн Геологи, уул уурхайн кадастрын албанд ирүүлнэ. Геологи, уул уурхайн кадастрын албаны дарга ажлын 5 өдөрт багтааж энэ зүйлийн 6 дахь хэсгийн 1, эсхүл мөн хэсгийн 3-д заасан шийдвэрүүдийн аль нэгийг гаргана.

7. Геологи, уул уурхайн кадастрын алба нь лицензийг шилжүүлснийг бүртгэсэн тухай мэдэгдлийг Геологи, уул уурхайн хяналтын алба болон Геологи, уул уурхайн хөгжлийн агентлагт, ашигт малтмал ашиглахын лиценз шилжүүлсэн тухай мэдэгдлийг Сангийн яаманд тус тус бичгээр, олон нийтэд зориулан албан ёсоор нийтэлж, нийтэд мэдээлнэ.

41 дүгээр зүйл. Лицензээр олгогдсон талбайн хэсгийг шилжүүлэх

1. Лиценз эзэмшигч лицензээр олгогдсон талбайн хэсгийг

гэрээний үндсэн дээр тухайн төрлийн лиценз эзэмших эрх бүхий этгээдэд шилжүүлж болно. Энэ тохиолдолд шилжүүлэх болон үлдэх талбайн хэмжээ, хэлбэр, байршил нь энэ хуулиар тавигдах шаардлагад нийцсэн байвал зохино. Лицензээр олгогдсон талбайн тодорхой хэсгийг шилжүүлснийг энэ хуулийн 40 дүгээр зүйл болон энэ зүйлд заасны дагуу Геологи, уул уурхайн кадастрын албанд бүртгүүлэх ба ийнхүү бүртгүүлснээр уг гэрээ нь хүчин төгөлдөр болно.

2. Талбайн хэсгийг шилжүүлснийг бүртгүүлэх тухай өргөдөлд шилжүүлэхийг хүссэн талбайн байршлын тодорхойлолтыг хавсаргах ба уг тогорхойлолтод ашигт малтмал ашиглах лиценз анх авахад энэ хуулийн дагуу бүрдүүлэх шаардлагатай мэдээлэлтэй ижил мэдээллүүдийг тусгасан байна.

3. Өргөдөл гаргагч нь геологи, уул уурхайн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүний тогтоосон үйлчилгээний хэлсийг төлж баримтыг өргөдөлд хавсаргана.

4. Геологи, уул уурхайн кадастрын алба шилжүүлж байгаа талбай нь түүнийг шилжүүлэн өгч байгаа этгээдийн эзэмшиж байгаа лицензээр олгогдсон талбайд бүрэн хамрагдаж байгаа эсэхийг нягтлан шалгана.

5. Хүчин төгөлдөр лицензээр олгогдсон талбайгаас тодорхой хэсгийг лиценз эзэмших эрх бүхий этгээдэд энэ хуулийн дагуу шилжүүлсэн тухай бүрд Геологи, уул уурхайн кадастрын алба дараахь арга хэмжээнүүдийг авна:

1/ шилжүүлсэн болон үлдэх талбайн байршил, булангийн цэгүүдийн солбицлыг лицензийн бүртгэл, лицензийн зураг зүйн бүртгэлд тус тус бүртгэх;

2/ талбайгаа шилжүүлэн өгч байгаа этгээдийн лицензийн гэрчилгээнд зохих тэмдэглэл хийх;

3/ талбайн хэсгийг шилжүүлэн авч байгаа этгээдэд тусал нь лиценз олгох.

42 дугаар зүйл. Лицензийг барьцаалах

1. Лиценз эзэмшигч нь Монгол Улсад хөрөнгө оруулалт хийх, үйл ажиллагаа явуулахад шаардлагатай санхүүжилт олох зорилгоор хайгуул ашиглалтын баталгаа болгож лицензээ Иргэний хууль нийцүүлэн барьцаанд өгч болно. Лицензийг барьцаалсан гэрээ Геологи, уул уурхайн кадастрын албанд энэ хуулийн 40 дүгээр зүйл болон энэ зүйлийн дагуу бүртгүүлснээр хүчин төгөлдөр болно.

2. Лиценз барьцаалуулагч барьцаалсны гэрээний нэг хувийг лицензийн хамт Геологи, уул уурхайн кадастрын албанд хүргүүлнэ. Лиценз барьцаалагч уг лицензээр олгогдсон эрх, үүргийг хүлээн зөвшөөрч байгаагаа нотлох шаардлагагүй.

3.Геологи, уул уурхайн кадастрын алба лиценз барьцаалсныг бүртгүүлэх тухай өргөдөл энэ хуульд заасан нөхцөл, шаардлагыг хангаж байгаа эсэхийг хянаж үзнэ.

4.Лиценз барьцаалсныг бүртгүүлэх тухай өргөдөл нь энэ хуульд заасан шаардлагыг бүрэн хангаж байвал Геологи, уул уурхайн кадастрын алба уг лиценз барьцаалсныг бүртгэж, лиценз барьцаалагчид лицензийн гэрчилгээг хадгалуулна. Бүртгэлд лицензийн гэрчилгээний дугаар, эзэмшигч болон лиценз барьцаалагчийн нэр, хаягийг бүртгэнэ.

5.Лицензийн барьцааны эрх дуусгавар болсны дараа уг лицензийг эзэмшигч нь дараахь баримт бичгүүдийг өргөдлийн хамт Геологи, уул уурхайн кадастрын албанд хүргүүлнэ:

1/лицензийг барьцааны гэрээгээр хүлээсэн үүргээ тухайн лиценз эзэмшигч нь бүрэн биелүүлд, лицензийн барьцааны эрх дуусгавар болсныг уг лицензийг барьцаалагч зөвшөөрч гарын үсэг зурсан мэдэгдэл;

2/барьцаалагдсан лицензийн гэрчилгээ;

Эдгээр баримтуудыг хүлээн авсны дараа Геологи, уул уурхайн кадастрын алба лицензийн барьцаа дуусгавар болсныг бүртгэж, лицензийн гэрчилгээг эзэмшигчид нь буцааж өгнө.

6.Лиценз барьцаалагдсан байх үед уг лицензийг барьцаалагч албан бичгээр зөвшөөрсөн эсхүл хайгуулын лицензийг өв залгамжлагчид шилжүүлэхээс бусад тохиолдолд тухайн лицензийг бусад этгээдэд шилжүүлэхийг хориглоно.

43 дугаар зүйл. Лицензийг барьцааны гэрээний дагуу бусад шилжүүлэх

1.Лиценз барьцаалуулагч барьцааны гэрээгээр хүлээсэн үүргээ биелүүлдэггүй тохиолдолд лицензийг тухайн лиценз эзэмших эрх бүхий этгээдэд шилжүүлэхийг барьцаалагч хүсвэл энэ хуулийн 40 дүгээр зүйл болон энэ зүйлд заасны дагуу өргөдөл гаргаж Геологи, уул уурхайн кадастрын албанд ирүүлнэ.

2.Лиценз барьцаалагч уг лицензийг эзэмших эрх бүхий этгээдэд шилжүүлснийг бүртгүүлэх тухай өргөдөлд дараахь баримт бичгийг хавсаргана:

1/лиценз шилжүүлэхийг зөвшөөрсний нотолгоо болгож тухайн лиценз барьцаалуулагчийн гарын үсэг бүхий баримт болон лицензийг барьцаанд авсан этгээд нь лицензийг шилжүүлэн авсан тухайгаа мэдэгдсэн мэдэгдэл;

2/барьцаалагдсан лицензийн гэрчилгээ;

3/лиценз шилжүүлэн авч байгаа этгээд нь уг лицензийг барьцаалагчаас өөр этгээд байвал энэ хуулийн 40 дүгээр зүйлийн 2 дахь хэсэгт заасан баримт бичиг;

4/лицензийг шилжүүлэн авч байгаа этгээд нь лицензийг шилжүүлэн авснаар үүсэх эрх, үүргийг хүлээн зөвшөөрч байгаа тухай нотолгоо.

3.Геологи, уул уурхайн кадастрын албаны дарга энэ зүйлийн 2 дахь хэсэгт заасан баримт бичгийг үндэслэн энэ хуулийн 40 дүгээр зүйлд заасны дагуу шийдвэр гаргана.

ЗУРГАДУГААР БҮЛЭГ

Хайгуулын болон ашигт малтмал ашиглах лиценз дуусгавар болох

44 дүгээр зүйл. Лиценз бүрмөсөн дуусгавар болох үндэслэлүүд

1.Лиценз дараахь тохиолдолд бүрмөсөн дуусгавар болно:

1/лицензийн хүчин төгөлдөр байх хугацаа дууссан;

2/лиценз эзэмшигч нь энэ хуулийн 46 дугаар зүйлд заасны дагуу лицензээр олгогдсон талбайгаа бүхэлд нь хүлээлгэж өгсөн;

3/Геологи, уул уурхайн кадастрын алба лицензийг цуцалсан.

2.Лицензээр олгогдсон талбайн тодорхой хэсгийг буцааж хүлээлгэн өгсөн тухай бүрд буцааж хүлээлгэн өгсөн талбайн хувьд тухайн лиценз дуусгавар болно.

3.Лиценз дуусгавар болсноор байгаль орчныг нөхөн сэргээх, уурхайг хаах талаар энэ хуулийн 29, 30 дугаар зүйл болон байгаль орчныг хамгаалах бусад хууль тогтоомжийн дагуу тухайн лиценз эзэмшигчийн хүлээх үүргээс бусад бүх эрх, үүрэг дуусгавар болно.

4.Лиценз дуусгавар болоход түүнийг эзэмшиж байсан этгээд тухайн лицензийн гэрчилгээг Геологи, уул уурхайн кадастрын албанд буцааж өгөх ба уг талбайд энэ хуульд заасны дагуу шинээр лиценз олгож болно.

5.Энэ хуулийн 36 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн 3-т заасны дагуу хайгуулын болон уурхайн талбайд үлдээхийг зөвшөөрсөн тоног төхөөрөмж, барилга байгууламж, бусад эд хөрөнгийг өмчлөх асуудлыг Иргэний хуульд заасны дагуу шийдвэртэнэ.

45 дугаар зүйл. Лицензээр олгогдсон талбайн тодорхой хэсгийг буцааж хүлээлгэн өгөх

1.Лиценз эзэмшигч нь лицензээр олгогдсон талбайн тодорхой хэсгийг өөрийн хүсэлтээр энэ зүйлд заасан журмын дагуу буцааж хүлээлгэн өгч болно.

2.Лиценз эзэмшигч өөрийн талбайн тодорхой хэсгийг буцааж хүлээлгэн өгөх тухай өргөдлөө буцааж хүлээлгэн өгөх талбайн тодорхойлолтын хамт Геологи, уул уурхайн кадастрын албанаас

баталсан загварын дагуу гаргаж уг албанд гаргана. Хайгуулын талбайн тодорхой хэсгийг буцааж хүлээлгэн өгөх тохиолдолд буцааж хүлээлгэн өгөх талбайн тодорхойлолт нь энэ хуулийн 13 дугаар зүйлийн 3 дахь хэсэгт заасан шаардлагад нийцсэн, уурхайн талбайн тодорхой хэсгийг буцааж хүлээлгэн өгөх тохиолдолд энэ хуулийн 17 дугаар зүйлийн 3 дахь хэсэгт заасан шаардлагад тус тус нийцсэн байна.

3.Талбайн тодорхой хэсгийг буцааж хүлээлгэн өгөх өргөдөлд дараахь баримт бичгийг хавсаргана:

1/лицензийн гэрчилгээ;

2/буцааж хүлээлгэн өгөх талбайн хувьд байгаль орчныг хамгаалах талаар лиценз эзэмшигч хүлээсэн үүргээ бүрэн биелүүлсэн тухай тухайн сум /дүүрэг/-ын Засаг даргын тодорхойлолт;

3/энэ хуулийн 39 дүгээр зүйлийн 2 дахь хэсгийн 2-д заасан тайлан.

4.Лицензээр олгогдсон талбайн тодорхой хэсгийг буцааж хүлээлгэн өгсний дараа үлдэх талбай энэ хуулийн 17 дугаар зүйлийн 4 дэх хэсэгт заасан шаардлагад нийцсэн байна.

5.Энэ зүйлд заасны дагуу гаргасан өргөдлийг Геологи, уул уурхайн кадастрын алба хүлээн авсны дараа талбайн тодорхой хэсгийг буцааж хүлээлгэн өгснийг бүртгэж, тухайн лицензийн гэрчилгээнд зохих өөрчлөлтийн тэмдэглэгээг хийнэ.

6.Энэ зүйлийн 5 дахь хэсэгт заасны дагуу тодорхой талбайг буцааж хүлээлгэн өгөх тухай өргөдлийг бүртгэснээр уг талбайг буцааж хүлээлгэн өгсөнд тооцно.

7.Талбайн тодорхой хэсгийг буцааж хүлээлгэн өгсөн нь түүнээс өмнө төлсөн лицензийн төлбөрийг бууруулах буюу нөхөн олгох үндэстэл болохгүй.

46 дугаар зүйл. Лицензээр олгогдсон талбайг

бүхэлд нь буцааж хүлээлгэн өгөх

1.Лиценз эзэмшигч нь Геологи, уул уурхайн кадастрын албаны баталсан загварын дагуу өргөдөл гаргаж, энэ зүйлд заасны дагуу бүртгүүлсний үндсэн дээр лицензээр олгогдсон талбайг бүхэлд нь буцааж хүлээлгэн өгч болно.

2.Талбайг бүхэлд нь буцааж хүлээлгэн өгөх тухай өргөдөлд дараахь баримт бичгүүдийг хавсаргана:

1/лиценз эзэмшигч нь байгаль орчныг хамгаалах, уурхайг хаах, мэдээ, тайлан гаргах болон хууль тогтоомжоор хүлээсэн бусад үүргээ бүрэн биелүүлснийг нотлох тодорхойлолт;

2/тухайн лиценз барьцаанд байгаа бол барьцаалагч талбайг буцааж хүлээлгэн өгөхийг зөвшөөрсөн, түүний гарын үсэг бүхий албан бичиг;

3.Талбайг бүхэлд нь буцааж хүлээлгэн өгөх өргөдлийг хүлээн авсан даруйд уг өргөдөл энэ зүйлийн 2 дахь хэсэгт заасан шаардлагыг хангасан эсэхийг хянасны үндсэн дээр Геологи, уул уурхайн кадастрын алба нь лицензийн бүртгэлд бүртгэж, лицензийн зураг зүйн бүртгэлд зохих өөрчлөлт оруулна.

4.Лицензээр олгогдсон талбайг бүхэлд нь буцааж хүлээлгэн өгсний дараа лицензийн гэрчилгээг Геологи, уул уурхайн кадастрын албанд буцааж өгнө.

5.Геологи, уул уурхайн кадастрын алба нь тухайн лицензээр олгогдсон талбайг бүхэлд нь буцааж хүлээн авсан тухай зохих байгууллагуудад мэдэгдэж, албан ёсоор нийтэлж, нийтэд мэдээлнэ.

6.Лиценз эзэмшигч нь талбайгаа хүлээлгэн өгснийхөө дараахь хоёр жилийн хугацаанд тус талбайд дахин өргөдөл гаргах эрхгүй.

Хэрэв талбайгаа буцааж өгөгч нь аж ахуйн нэгж, байгууллага бол тухайн лиценз эзэмшигч этгээдийн санал өгөх эрхийнх нь 50 хувиас илүүг эзэмшдэг, эсхүл тухайн лиценз эзэмшигч санал өгөх эрхийнх нь 50-иас дээш хувиас дээш хувийг эзэмшдэг гуравдагч этгээдэд энэ заалт нэгэн адил хамаарна.

47 дугаар зүйл. Лицензийг цуцлах

1.Энэ хуулийн 3 дугаар бүлэгт заасан лиценз эзэмших эрхийг хадгалах нөхцөлийг хангаагүй болох нь тогтоогдвол Геологи, уул уурхайн кадастрын алба тухайн лицензийг энэ зүйлд заасны дагуу цуцална.

2.Лицензийг Геологи, уул уурхайн кадастрын алба зөвхөн тус албаны даргын шийдвэрээр дараахь үндэслэлээр цуцална:

1/лиценз эзэмшигч нь энэ хуульд заасны дагуу эрх бүхий этгээдийн байдлаа алдсан;

2/лиценз эзэмшигч энэ хуулийн 24 дүгээр зүйлийн дагуу төлбөл зохих лицензийн төлбөрөө хугацаанд нь бүрэн төлөөгүй;

3/хайгуулын буюу уурхайн талбайг тусгай хэрэгцээний газарт авсны улмаас нөхөн олговрыг лиценз эзэмшигчид бүрэн төлсөн.

3.Лицензийг цуцлах үндэслэл бүрдсэнийг тогтоосон даруйд Геологи, уул уурхайн кадастрын алба энэ тухай лиценз эзэмшигч болон тухайн лицензийг барьцаалагчид энэ хуульд заасан журмын дагуу мэдэгдэнэ. Уг мэдэгдэлд лицензийг цуцлах болсон үндэслэлийг тодорхой заасан байвал зохино.

4.Энэ зүйлийн 3 дахь хэсэгт заасан мэдэгдлийг авснаас хойш 30 хоногийн дотор лиценз эзэмшигч буюу тухайн лицензийг барьцаалагч мэдэгдэлд заасан үндэслэл бүрдээгүй гэж үзвэл энэ тухай нотлох баримт бичгийг Геологи, уул уурхайн кадастрын албанд ирүүлж болно.

5.Геологи, уул уурхайн кадастрын алба лиценз эзэмшигчийн

ирүүлсэн нотлох баримт бичгийг хянан үзэж, түүнийг хүлээн зөвшөөрвөл уг лицензийг цуцлах тухай мэдэгдлээ хүчингүй болгож, энэ тухай лиценз эзэмшигчид мэдэгдэнэ.

6. Лиценз эзэмшигчийн ирүүлсэн нотлох баримт бичгийг хүлээн зөвшөөрөх боломжгүй гэж үзвэл Геологи, уул уурхайн кадастрын албаны дарга лиценз эзэмшигч болон барьцаалагчид өөрийн дүгнэлтийн тухай мэдэгдэж лицензийг цуцална.

7. Лиценз эзэмшигч болон лицензийг барьцаанд авсан этгээд нь тухайн шийдвэр гарсан өдрөөс хойш 30 хоногийн дотор шүүхэд гомдол гаргах эрхтэй.

8. Лиценз эзэмшигч болон лицензийг барьцаалагч шүүхэд гомдол гаргасан тохиолдолд шүүхийн хүчин төгөлдөр шийдвэр гартал тухайн талбайд шинээр лиценз олгохгүй.

9. Геологи, уул уурхайн кадастрын алба лицензийг цуцалсан тухайгаа Геологи, уул уурхайн хяналтын алба болон Геологи, уул уурхайн хөгжлийн агентлаг, түүнчлэн ашигт малтмалыг ашиглах лиценз цуцалсан тохиолдолд Сангийн яаманд тус тус мэдэгдэн, албан ёсоор нийтэлж, нийтэд мэдээлнэ.

ДОЛДУГААР БҮЛЭГ

Ашигт малтмалын хайгуулын болон
ашигт малтмал ашиглах лицензтэй
холбогдон үүссэн маргааныг шийдвэрлэх

48 дугаар зүйл. Лиценз эзэмшигчдийн талбайн хилийн маргааныг шийдвэрлэх

1. Лиценз эзэмшигчдийн хооронд үүссэн талбайн хилийн маргааныг Геологи, уул уурхайн кадастрын алба шийдвэрлэнэ. Хилийн маргаанд оролцогч талууд маргааныг шийдвэрлүүлэхээр Геологи, уул уурхайн кадастрын албанд хандаж болно.

2. Геологи, уул уурхайн кадастрын алба маргаанд оролцогч талуудад өөрсдийн байр сууриа бичгээр илэрхийлэх болон харилцан өөрсдийн үндэслэлээ тайлбарлах бололцоог олгоно.

3. Геологи, уул уурхайн кадастрын алба лицензийн бүртгэлд болон лицензийн зураг зүйн бүртгэлд маргаантай талбайнууд хоорондоо аль нэг байдлаар давхцаж байгаа эсэхийг шалгана. Хэрэв давхцал байгаа нь тогтоогдвол Геологи, уул уурхайн кадастрын алба лиценз эзэмшигчийн анхны өргөдөл болон хээрийн хэмжилтийн тайлан дээр үндэслэн талбайн хил, булангийн цэгүүдийн солбицлууд зөв бүртгэгдсэн эсэхийг тогтооно.

4. Хэмжилтийн үр дүнд давхцал байгаа нь тогтоогдвол Геологи,

уул уурхайн кадастрын алба сүүлд авсан лицензээр олгогдсон талбайд зохих өөрчлөлтийг оруулж, давхцлыг арилгана.

5.Геологи, уул уурхайн кадастрын алба лицензийн талбайн маргаантай хилийг геодезийн итгэмжлэгдсэн мэргэжилтнээр хэмжүүлж тогтоолгох бөгөөд үүнтэй холбогдон гарсан зардал, хохирлыг буруутай этгээдээр гаргуулна.

6.Геологи, уул уурхайн кадастрын алба нь маргаантай хил, цэгүүдийн солбицлыг шалгаж, холбогдох засвар өөрчлөлтийг хийсэн шийдвэр гаргаж, энэ тухай маргаанд оролцогч талуудад мэдэгдэнэ.

7.Маргаанд оролцогч талууд Геологи, уул уурхайн кадастрын албаны гаргасан шийдвэрийг эс зөвшөөрвөл шүүхэд гомдол гаргаж болно.

49 дүгээр зүйл. Лиценз эзэмшигч ба газар өмчлөгч, эзэмшигч, ашиглагчийн хооронд гарсан маргааныг шийдвэрлэх

Лиценз эзэмшигч ба газар өмчлөгч, эзэмшигч, ашиглагчийн хооронд тухайн газарт нэвтрэн орох, дамжин өнгөрөх, ашиглах талаар гарсан маргааныг Газрын тухай хууль, Иргэний хууль болон бусад хуульд заасны дагуу шийдвэрлэнэ.

50 дугаар зүйл. Төрийн захиргааны байгууллагад гомдол гаргах

Иргэн, хуулийн этгээд энэ хуулиар олгогдсон эрхээ хэрэгжүүлэхэд саад учруулсан төрийн захиргааны албан тушаалтан, байгууллагын үйлдэл буюу эс үйлдлийн талаар холбогдох дээд шатны албан тушаалтан, байгууллага, эсхүл шүүхэд хандаж болно.

51 дүгээр зүйл. Тогтвортой байдлын гэрээтэй холбогдон үүссэн маргааныг шийдвэрлэх

Энэ хуулийн 20, 21 дүгээр зүйлд заасны дагуу Засгийн газартай байгуулсан Тогтвортой байдлын гэрээтэй холбогдон үүссэн маргааныг Арбитрийн тухай хууль болон Монгол Улсын олон улсын гэрээний дагуу шийдвэрлэнэ.

НАЙМДУГААР БҮЛЭГ

Хариуцлага хүлээлгэх

52 дугаар зүйл. Хууль тогтоомж зөрчигчдэд хүлээлгэх хариуцлага

1.Ашигт малтмалын тухай хууль тогтоомж зөрчсөн нь эрүүгийн хариуцлага хүлээлгэхээргүй бол геологи, уул уурхайн хяналтын улсын байцаагч зөрчлийн шинж байдлыг харгалзан гэм буруутай этгээдэд дор дурдсан шийтгэл ногдуулна:

1/холбогдох лицензгүй этгээд хайгуул хийсэн, ашигт малтмал олборлосон, борлуулсан, орд ашигласан бол хууль бусаар олсон орлого буюу бүтээгдэхүүнийг улсад хурааж, ашигт малтмалын үнэлгээг 2 нуталсан хэмжээгээр торгууль ногдуулна. Энэ тохиолдолд торгуулийн хэмжээ нь Захиргааны хариуцлагын тухай хуульд заасан торгуулийн дээд хэмжээнээс хэтрэхгүй байна;

2/энэ хуулийн 39 дүгээр зүйлд заасан тайлан мэдээг цаг тухайд нь гаргаж өгөөгүй, хуурамч мэдээ тайлан гаргасан тохиолдолд гэм буруутай этгээдийг 10000-60000 хүртэл төгрөгөөр торгох;

3/лиценз эзэмшигч энэ хуулиар олгогдсон эрхээ хэрэгжүүлэхэд хууль бусаар саад учруулсан гэм буруутай иргэнийг 10000-40000 хүртэл, албан тушаалтныг 20000-60000 хүртэл, байгууллага, аж ахуйн нэгжийг 100000-250000 хүртэл төгрөгөөр торгох;

4/лиценз эзэмшигч энэ хуулийн 4 дүгээр бүлэгт заасан лицензийн дагуу үйл ажиллагаа явуулахад тавигдах нийтлэг үүргийг биелүүлээгүй тухай бүр гэм буруутай иргэнийг 10000-50000 хүртэл, албан тушаалтныг 10000-60000 хүртэл, байгууллага, аж ахуйн нэгжийг 50000-250000 хүртэл төгрөгөөр торгож, учирсан хохирлыг нөхөн төлүүлэх;

5/хайгуул хийх, ашигт малтмал ашиглах үйл ажиллагааны явцад илэрсэн зөрчлийг арилгуулахаар геологи, уул уурхайн хяналтын улсын байцаагчаас тавьсан хууль ёсны шаардлагыг биелүүлээгүй бол гэм буруутай иргэнийг 15000-50000 хүртэл, албан тушаалтныг 20000-60000 хүртэл, байгууллага, аж ахуйн нэгжийг 50000-250000 хүртэл төгрөгөөр торгох;

6/байгаль орчныг хамгаалах хууль тогтоомж, байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөө болон уул уурхайн аюулгүй ажиллагааны дүрэм журмын зөрчлийг үргэлжлүүлэн гаргасан тохиолдолд тухайн лиценз эзэмшигчийн хайгуул хийх, ашигт малтмал ашиглах үйл ажиллагааг 60 хүртэл хоногийн хугацаагаар түр зогсоох, илэрсэн зөрчлийг үйл ажиллагааг түр зогсоосон хугацаанд арилгаагүй тохиолдолд тухайн лиценз эзэмшигчийн хайгуулын ажлыг бүрмөсөн зогсоох, уурхайг хаах;

7/ашигт малтмалын борлуулалтын үнэлгээг санаатайгаар бууруулсан, бууруулахыг оролдсон гэм буруутай хуулийн этгээдийг 100000-250000 хүртэл төгрөгөөр торгож дутуу төлсөн ашигт малтмалын нөөц ашигласны төлбөрийг төлүүлж, түүнтэй тэнцэх хэмжээний алданги ногдуулах;

8/энэ хуулийн дагуу зохих байгууллагаар үнэт металл, эрдэнийн чулууны сорьцыг тогтоолгож, бүртгүүлэх журмыг зөрчсөн хуулийн этгээдийг 100000-250000 төгрөгөөр торгох;

9/ашигт малтмал ашиглах лиценз эзэмшигч олборлосон ашигт

малтмалын хэмжээг нуун дарагдуулсан, хуурамч гэрээ байгуулах, эсхүл шударга бус үнээр дамжуулан борлуулах зэргээр борлуулалтын орлогыг санаатайгаар бууруулсан тохиолдолд гэм буруутай хуулийн этгээдийг 100000-250000 төгрөгөөр торгож борлуулалтын дутууг тооцож улсын орлогод хурааж авах, нөхөн талүүлэх;

10/Геологи, уул уурхайн кадастрын алба энэ хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 9 дэх хэсэгт заасан хугацаанд шийдвэр гаргаагүй тохиолдолд хугацааг хэтрүүлсэн ажлын 10 өдөр тутамд үйлчилгээний хөлстэй тэнцэх төлбөрийг өргөдөл гаргагч этгээдэд төлөх, эсхүл өргөдөл гаргагчийн хүсэлтээр эхний жилийн лицензийн төлбөрөөс суутган тооцох;

11/Геологи, уул уурхайн кадастрын алба энэ хуулийн 17 дугаар зүйлийн 6 дахь хэсэгт заасан хугацаанд шийдвэр гаргаагүй тохиолдолд хугацааг хэтрүүлсэн хоног тутам үйлчилгээний хөлстэй тэнцэх төлбөрийг өргөдөл гаргагч этгээдэд төлөх, эсхүл лицензийн эхний жилийн төлбөрөөс суутгаж тооцох;

12/хууль тогтоомжид заасан бусад шийтгэл.

2.Хяналт шалгалт явуулж байгаа эрх бүхий ажилтанд үүргээ гүйцэтгэхэд санаатайгаар саад учруулсан гэм буруутай этгээдэд шүүх 30000 хүртэл төгрөгөөр торгох шийтгэл ногдуулна.

ЕСДҮГЭЭР БҮЛЭГ

Ашигт малтмалын тухай хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлэх байгууллагын бүтэц, тогтолцоо

53 дугаар зүйл. Геологи, уул уурхайн хяналтын алба

Геологи, уул уурхайн хяналтын алба нь хайгуул хийх, ашигт малтмал ашиглах үйл ажиллагаанд энэ хуулийн дагуу хяналт тавих эрх, үүрэг бүхий төрийн захиргааны төв байгууллагын тохируулагч агентлаг мөн.

54 дүгээр зүйл. Геологи, уул уурхайн хөгжлийн агентлаг

1.Геологи, уул уурхайн хөгжлийн агентлаг нь геологи, уул уурхайн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын хэрэгжүүлэгч агентлаг мөн бөгөөд Геологийн алба, Уул уурхайн алба, Кадастрын алба гэсэн 3 нэгжтэй байна.

2.Геологи, уул уурхайн хөгжлийн агентлаг нь Геологи, уул уурхайн хяналтын албанаас тусдаа үйл ажиллагаа явуулна.

55 дугаар зүйл. Геологи, уул уурхайн кадастрын алба

Геологи, уул уурхайн кадастрын алба дараахь бүрэн эрхтэй:

- 1/ лиценз авах тухай өргөдлийг хүлээн авч бүртгэх, шийдвэрлэх;
- 2/ лицензийн бүртгэл хөглөх;

3/ лицензийн зураг зүйн бүртгэл хөглөх;

4/хайгуулын ба ашигт малтмал ашиглах лиценз олгох;

5/аливаа үйлчилгээний хөлс, лицензийн төлбөрийг хураан авах, хууль тогтоомжийн дагуу хуваарилах;

6/ ашигт малтмалын тойм судалгаа хийх хүсэлтийг хүлээн авч бүртгэх;

7/ лиценз эзэмшигчдийн хооронд гарсан хилийн маргааныг хянан шийдвэрлэх;

8/сонирхсон этгээдэд лицензийн бүртгэл болон лицензийн зураг зүйн бүртгэлтэй танилцах бололцоог олгох, дээрх бүртгэлд орсон өөрчлөлтийн тухай төрийн захиргааны холбогдох байгууллагад мэдэгдэж, албан ёсоор нийтлэх, нийтэд мэдээлнэ.

56 дугаар зүйл. Геологийн алба

Геологийн алба нь геологи, уул уурхайн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагыг геологи, эрдсийн баялагийн судалгааны бодлого, хөтөлбөрийг боловсруулах талаар мэдээллээр хангах, энэ чиглэлээр судалгаа хийх үүрэгтэй бөгөөд дараахь үндсэн үйл ажиллагаа эрхэлнэ:

1/Монгол Улсын нутаг дэвсгэр дээр региональ геологи, гидрогеологийн зураглал, геофизикийн судалгаа хийх;

2/Монгол Улсын нутаг дэвсгэрийн хэмжээнд ашигт малтмалын тархалтын зүй тогтол, хэлбэршилтийн судалгаа хийж, эрдэс баялгийн нөөцийн үнэлгээ өгөх;

3/нийгэм-эдийн засгийн бүхий л хүрээнд нөлөөлөх байгалийн хүчин зүйл болоод хүний үйл ажиллагаанд геоэкологийн судалгаа хийж үнэлгээ өгөх;

4/нууцны зэрэглэлд хамааруулснаас бусад геологи, уул уурхайн бүх төрлийн мэдээлэл, түүний дотор ашигт малтмалын хуулийн дагуу лиценз эзэмшигчийн өгсөн мэдээллийг сонирхсон этгээдэд хүргэх;

5/үндэсний геологи, эрдсийн баялагийн мэдээллийн санг хөтөлж баяжуулах.

57 дугаар зүйл. Уул уурхайн алба

1.Уул уурхайн алба нь геологи, уул уурхайн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад уул уурхайн салбарын хөгжлийн асуудлаар судалгаа явуулж, мэдээллээр хангах бөгөөд дараахь чиглэлийн судалгааны үйл ажиллагааг эрхэлнэ:

1/уул уурхайн үйлдвэрлэлд хэрэглэгдэж байгаа техник технологид үнэлэлт, дүгнэлт өгөх, техник технологийн бодлогыг хэрэгжүүлэх;

2/ уул уурхайн салбарт хөрөнгө оруулалтын таатай орчинг бүрдүүлэх, бүрэлдэн бий болсон нөхцөл байдалд үнэлэлт өгөх;

3/уул уурхайн үйлдвэрлэлээс улс орны нийгэм, эдийн засгийн

бүхий л салбарт үзүүлж байгаа нөлөөллийг үнэлэх, дүгнэлт гаргах;

4/уул уурхайн гаралтай бүтээгдэхүүний эрэлт, хэрэгцээ, үнийг судлах, хэтийн төлөвийг тодорхойлох;

5/уул уурхайн үйлдвэрлэлийн тодорхой төслийг хэрэгжүүлэхэд төрөөс баримтлах чиглэлийн талаархи санал боловсруулах, түүнийг хэрэгжүүлэх.

АРАВДУГААР БҮЛЭГ

Бусад зүйл

58 дугаар зүйл. Холбогдох этгээдэд мэдэгдэл өгөх

1.Лиценз олгох, бүртгэх болон үйл ажиллагаанд хяналт тавих эрх бүхий төрийн захиргааны байгууллага нь өөрийн гаргасан шийдвэрийн талаар холбогдох этгээдэд албан бичгээр мэдэгдэх үүрэгтэй.

2.Дээрхи мэдэгдлийг бичгээр эсхүл албан ёсоор нийтлэх замаар хүргүүлэх буюу биечлэн гардуулна. Мэдэгдлийг хүргүүлсэн хугацааны талаар маргаан гарвал мэдэгдлийг албан ёсоор нийтэлсэн өдрийг мэдэгдэл өгсөн өдөрт тооцно.

59 дүгээр зүйл. Төлбөр, хураамжийг төлөх

Энэ хуульд америк доллараар илэрхийлсэн төлбөр, хураамжийн тооцоо хийхдээ төлбөр хийх тухайн өдрийн Монголбанкнаас тогтоосон албан ёсны ханшийг хэрэглэнэ.

60 дугаар зүйл. Ашигт малтмалтай холбоотой мэдээлэл, бүртгэлтэй танилцах

1.Сонирхсон этгээд лиценз авах өргөдөл болон лицензийн бүртгэл түүнчлэн лицензийн зураг зүйн бүртгэлтэй ажлын цагаар зориулалтын байранд танилцах эрхтэй.

2.Лиценз эзэмшигчийн боловсруулсан хайгуулын тайлан, уурхайн ашиглалтын мэдээ, техник эдийн засгийн үндэслэл нь тухайн лиценз хүчин төгөлдөр байх хугацаанд лиценз эзэмшигчийн нууцал хамаарна.

Нууцал хамаарах мэдээллийг Төрийн нууцын тухай хууль, Байгууллагын нууцын тухай хууль, Хувь хүний нууцын тухай хууль заасан үндэслэл, журмаас гадуур задруулах, нийтлэх буюу нийтэд мэдээлэхийг хориглоно. Сонирхсон этгээд нууцал хамааруулаагүй ашигт малтмалтай холбогдсон бүхий л мэдээлэлтэй ажлын цагаар зориулалтын байранд танилцах эрхтэй.

61 дүгээр зүйл. Ашигт малтмалын нөөц ашигласны төлбөрийг хуваарилах

Ашигт малтмалын нөөц ашигласны төлбөрийг орон нутгийг төсөвт оруулна.

62 дугаар зүйл. Лицензийн төлбөрийг ашиглах тухай

Ашигт малтмалын лицензийн төлбөрийг улсын төвлөрсөн төсөвт төлнө.

63 дугаар зүйл. Уул уурхайн үйлдвэрлэлийн санхүү, бүртгэлийн онцлог нөхцөл

1.Тухайн лицензээр олгогдсон талбайд хайгуулын ажлын зардал болон уурхай орших талбайг бэлтгэхтэй холбогдон гарах зардлыг үйлдвэрлэл эхэлснээс хойш 5 жилийн хугацаанд тогтмол хэмжээгээр үйлдвэрлэлийн зардалд оруулж, шимтгэлийн сан байгуулна.

2.Лиценз эзэмших болон шилжүүлэн авахтай холбогдон гарах зардлыг тухайн ашигт малтмал ашиглах лицензийн хүчинтэй байх хугацаанд тогтмол хэмжээгээр үйлдвэрлэлийн зардалд оруулан шимтгэлийн сан байгуулна.

3.Уул уурхайн үйлдвэрлэлд ашиглагдаж байгаа бүх үндсэн хөрөнгийн элэгдэл хорогдлын санг 5 жилийн хугацаанд тогтмол хэмжээгээр байгуулна.

4.Уул уурхайн үйлдвэрлэлийн тухайн жилд гарсан алдагдлыг уг алдагдал гарсан санхүүгийн жил дууссанаас хойшхи 3 жилийн хугацаанд татвар ногдуулах орлогоос хасаж тооцно.

5.Ашигт малтмал ашиглах лиценз эзэмшигчийн байгуулсан үйлдвэрлэлийн болон нийгмийн дэд бүтцэд зарцуулсан бүх хөрөнгийн элэгдэл хорогдлын санг тэдгээр барилга, байгууламжийн ашиглагдах хугацаанд тогтмол хэмжээгээр байгуулж, тэдгээртэй холбогдон гарах зардлыг тухайн санхүүгийн жилийн үйлдвэрийн зардалд оруулна.

6.Уул уурхайн үйлдвэрлэл явуулахад зайлшгүй шаардлагаар хийгдсэн бүх төрлийн засварын зардлыг үйлдвэрлэлийн зардалд тооцно.

7.Энэ зүйлийн 1-6 дахь заалтуудыг хэрэгжүүлэхтэй холбогдсон журам, зааврыг Сангийн яам гаргана.

64 дүгээр зүйл. Үйлчилгээний хөлс

Лиценз авах, шилжүүлэх, хүчин төгөлдөр байх хугацааг сунгуулах, барьцаалах, барьцааны дагуу шилжүүлэх, лицензээр олгогдсон талбайг бүхэлд нь буюу тодорхой хэсгийг буцааж хүлээлгэн өгөх, хилийн маргааныг шийдвэрлүүлэх тухай өргөдөл гаргахад тогтоосон үйлчилгээний хөлсийг өргөдөл гаргагч төлнө.

65 дугаар зүйл. Хууль хүчин төгөлдөр болох

1.Энэ хуулийг 1997 оны 7 дугаар сарын 1-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

1997 оны 6 дугаар
сарын 5-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**ХУУЛЬ ХҮЧИНГҮЙ БОЛСОНД
ТООЦОХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл. Ашигт малтмалын тухай Монгол Улсын хуулийг баталсантай холбогдуулан 1994 оны 9 дүгээр сарын 30-ны өдөр баталсан Ашигт малтмалын тухай хуулийг хүчингүй болсонд тооцугай.

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг Ашигт малтмалын тухай Монгол Улсын хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

**МОНГОЛ УЛСЫН ИХ
ХУРЛЫН ДАРГА**

Р. ГОНЧИГДОРЖ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

1997 оны 6 дугаар
сарын 5-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**ХУУЛИЙН ЗААЛТ ХҮЧИНГҮЙ
БОЛСОНД ТООЦОХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл. Ашигт малтмалын тухай Монгол Улсын хуулийг баталсантай холбогдуулан Эрдэнэсийн сангийн тухай Монгол Улсын хуулийн 15 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн 1 дэх заалт, 19 дүгээр зүйлийн 3,4 дэх заалтыг тус тус хүчингүй болсонд тооцугай.

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг Ашигт малтмалын Монгол Улсын хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

**МОНГОЛ УЛСЫН ИХ
ХУРЛЫН ДАРГА**

Р. ГОНЧИГДОРЖ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

1997 оны 6 дугаар
сарын 5-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

АШИГТ МАЛТМАЛЫН ТУХАЙ ХУУЛИЙГ ДАГАЖ МӨРДӨХ ЖУРМЫН ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. 1997 оны 7 дугаар сарын 1-ний өдрөөс өмнө олгогдсон хайгуулын буюу ашигт малтмал ашиглах хүчин төгөлдөр тусгай зөвшөөрлийг Ашигт малтмалын тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс хойш 3 сарын дотор энэ хуульд заасны дагуу шинэчлэн бүртгэнэ.

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийн 1 дүгээр зүйлд заасан тусгай зөвшөөрлийг шинэчлэн бүртгүүлэх тухай өргөдлийг тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч нь өөрийн биеэр буюу итгэмжлэгдсэн төлөөлөгчөөр дамжуулж Геологи, уул уурхайн кадастрын албанд гаргана.

Өргөдөлд тусгай зөвшөөрлөөр олгогдсон талбай, түүний байршил, булангийн солбицлууд, зураг, гэрчилгээ, тухайн талбай нь уг тусгай зөвшөөрөлд хамаарагдсан байгааг нотлох бусад баримт бичгүүдийг хавсаргасан байна.

3 дугаар зүйл. Геологи, уул уурхайн кадастрын алба тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчээс гаргасан өргөдлийн дагуу тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчийн гэрчилгээг шинэчилж, лицензийн бүртгэлд бүртгэнэ.

4 дүгээр зүйл. Тусгай зөвшөөрлөөр олгогдсон талбайн байршил, хэлбэр хэмжээнд Ашигт малтмалын тухай хуулиар тавих шаардлага энэ хуулийн 1 дүгээр зүйлд заасан тусгай зөвшөөрлөөр олгогдсон талбайд үл хамаарна.

5 дугаар зүйл. Энэ хуульд заасны дагуу шинэчлэн бүртгэгдсэн лиценз эзэмшигч жилийн төлбөрөө Ашигт малтмалын тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс хойш 3 дахь сараас эхлэн тооцож лицензийн төлбөрийг дараахь журмаар төлнө:

1/шинэчлэн бүртгэгдсэн лиценз нь хайгуулын лиценз байх тохиолдолд лиценз эзэмшигч нь лицензийн төлбөрийг Ашигт малтмалын тухай хуульд заасны дагуу шинээр авах хайгуулын лицензийн төлбөртэй ижил хэмжээгээр төлнө;

2/шинэчлэн бүртгэгдсэн лиценз нь ашигт малтмал ашиглах лиценз байх тохиолдолд лицензийн төлбөрийг хийж эхлэх жилийн төлбөрийн хэмжээ нь ашигт малтмал ашиглаж, эхэлснээс хойшхи хугацаагаар тооцоход тухайн жилд Ашигт малтмалын тухай хуулийн дагуу төлөгдөх хэмжээтэй ижил байна;

3/бүртгэгдсэн хоёр буюу түүнээс дээш лицензээр олгогдсон талбайнууд нь хоорондоо ямар нэг байдлаар давхцаж байвал Геологи, уул уурхайн кадастрын алба давхцсан талбайд ногдох лицензийн төлбөрийг талбайн хилийн маргааныг шийдвэрлэсний дараа нөхөн төлүүлэхээр шийдвэрлэнэ.

6 дугаар зүйл. Энэ хуулийн 1 дүгээр зүйлд заасан хугацаанд тусгай зөвшөөрлөө шинэчлэн бүртгүүлэх тухай өргөдөл гаргаагүй, эсхүл энэ хуулийн 5 дугаар зүйлд заасан журмын дагуу лицензийн төлбөрөө төлөөгүй бол тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч нь Ашигт малтмалын тухай хуулийн 40, 41, 42 дугаар зүйлд заасан эрхийг эдлэхгүй ба уг тусгай зөвшөөрлийг хүчингүй болсонд тооцож, Ашигт малтмалын тухай хуульд заасны дагуу лиценз авахаар өргөдөл гаргасан бусад этгээдэд талбайг олгож болно.

7 дугаар зүйл. Улсын төсвийн хөрөнгөөр хайгуулын ажил нь хийгдсэн орд газраас олборлолт явуулж буй лиценз эзэмшигч нь улсын төсвөөс хайгуулын ажилд гаргасан зардлыг Ашигт малтмалын тухай хууль хүчин төгөлдөр болсноос хойш 5 жилийн хугацаанд тогтмол хэмжээгээр улсын төвлөрсөн төсөвт буцааж нөхөн төлнө. Төсөвт буцааж нөхөн төлөх төлбөрийн хэмжээ болон нөхөн төлөх журмыг Засгийн газар тогтооно.

8 дугаар зүйл. Ашигт малтмалын тухай хууль хүчин төгөлдөр болохоос өмнө хүлээн авсан хайгуулын буюу ашигт малтмал ашиглах тусгай зөвшөөрөл авах тухай өргөдлийг Ашигт малтмалын тухай хуулийн дагуу шийдвэрлэнэ.

9 дүгээр зүйл. Энэ хуулийг 1997 оны 7 дугаар сарын 1-ний өдрөөс дагаж мөрдөнө.

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

1997 оны 6 дугаар
сарны 5-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

СТАТИСТИКИЙН ТУХАЙ

(Шинэчилсэн найруулга)

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ

НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

1 дүгээр зүйл. Хуулийн зорилт

Энэ хуулийн зорилт нь Монгол Улсын статистикийн мэдээллийн нэгдсэн тогтолцоо, үйл ажиллагааны зарчим, статистикийн байгууллага, мэдээлэгчийн бүрэн эрхийг тогтоож, тэдгээрийн хооронд болон хэрэглэгчдийг статистикийн мэдээллээр хангах явцад үүсэх харилцааг зохицуулахад оршино.

2 дугаар зүйл. Статистикийн тухай хууль тогтоомж

Статистикийн тухай хууль тогтоомж нь Монгол Улсын Үндсэн хууль, энэ хууль болон тэдгээртэй нийцүүлэн гаргасан хууль тогтоомжийн холбогдох бусад актаас бүрдэнэ.

3 дугаар зүйл. Хуулийн нэр томьёо

Энэ хуульд хэрэглэсэн дараахь нэр томьёог дор дурдсан утгаар ойлгоно:

1/ "статистикийн мэдээлэл" гэж нэгдсэн хөтөлбөр, аргачлалаар цуглуулж боловсруулсан эдийн засаг, байгаль, нийгмийн холбогдолтой тоон мэдээллийг;

2/ "статистикийн үйл ажиллагаа" гэж статистикийн бүртгэл хөтлөх, мэдээлэл гаргаж өгөх, дамжуулах, нэгтгэн боловсруулах, тооллого, судалгаа явуулах, дүгнэлт гаргах, мэдээлэл, судалгааны үр дүнг хэрэглэгчдэд тараах, хэвлэн нийтлэх, мэдээллийн үнэн зөв байдлыг хангах, сан байгуулах, хадгалахыг;

3/ "статистикийн мэдээлэгч" гэж статистикийн мэдээлэл, судалгаанд хамрагдсан, Монгол улсын нутаг дэвсгэр дээр үйл ажиллагаа явуулдаг, өмчийн бүх төрөлд хамаарагдах хуулийн этгээд, гадаадад үйл ажиллагаа явуулдаг Монгол Улсын хуулийн этгээд, Монгол Улсын болон гадаадын иргэн, харьяалалгүй хүнийг;

4/ "статистикийн мэдээллийг хэрэглэгч" гэж статистикийн мэдээллийг үйл ажиллагаандаа ашиглаж байгаа хуулийн этгээд, Монгол Улсын болон гадаадын иргэн, харьяалалгүй хүнийг;

5/ "албан ёсны статистикийн мэдээлэл" гэж Үндэсний статистикийн газраас баталсан, зөвшөөрсөн аргачлал үзүүлэлтээр гаргасан статистикийн төвлөрсөн болон төвлөрсөн бус мэдээлэл, судалгааны дүнг;

6/ "статистикийн төвлөрсөн мэдээлэл" гэж Үндэсний статистикийн газраас баталсан аргачлал, үзүүлэлтээр аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэдээс баг, хороо, сум, дүүрэг, аймаг, нийслэлийн статистикийн албад болон яам, төрийн бусад албан газраар дамжуулан авч, албан ёсны статистикийн үйл ажиллагаа эрхэлдэг байгууллагуудад нэгтгэсэн мэдээлэл, судалгааны дүнг;

7/ "статистикийн төвлөрсөн бус мэдээлэл" гэж Үндэсний статистикийн газраас зөвшөөрсөн үзүүлэлт, аргачлалаар яам, төрийн бусад албан газраас гаргасан мэдээллийг;

8/ "албан ёсны бус статистикийн мэдээлэл" гэж энэ зүйлийн 5 дугаарт тодорхойлсоноос бусад статистикийн мэдээлэл, судалгааны дүнг.

4 дүгээр зүйл. Статистикийн үйл ажиллагааны зарчим

Статистикийн үйл ажиллагаанд дараахь зарчим баримтална:

1/ албан ёсны статистикийн үйл ажиллагаа нь хараат бус, бие даасан байх;

2/ шинжлэх ухааны үндэслэл бүхий нэгдмэл арга зүйтэй байх;

3/ мэдээлэл үнэн, бодитой байх;

4/ мэдээлэл шуурхай байх;

5/ статистикийн мэдээлэл нь нийтэд хүртээмжтэй, хуулиар зөвшөөрөгдсөн хэмжээнд ил тод байх;

6/ статистикийн үзүүлэлт, арга зүй нь олон улсын статистикийн стандарт, арга зүйтэй нийцсэн байх;

ХОЁРДУГААР ВҮЛЭГ

СТАТИСТИКИЙН МЭДЭЭЛЛИЙН ТОГТОЛЦОО

5 дугаар зүйл. Статистикийн мэдээллийн хэлбэр

1. Статистикийн мэдээлэл нь албан ёсны болон албан ёсны бус гэсэн хэлбэртэй байна.

2. Албан ёсны статистикийн мэдээлэл төвлөрсөн болон төвлөрсөн бус байна.

3. Албан ёсны статистикийн мэдээллийг Үндэсний статистикийн газар, яам, төрийн бусад албан газар, бүх шатны Засаг дарга эрхлэн гаргана.

4. Төвлөрсөн бус мэдээлэлд яам, төрийн бусад албан газар, аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн Засаг даргаас үйл ажиллагаандаа хэрэглэх зорилгоор авч байгаа мэдээллийг хамааруулна.

6 дугаар зүйл. Албан ёсны статистикийн мэдээллийн үзүүлэлт, түүнийг гаргах үндэслэл

1. Албан ёсны статистикийн мэдээлэлд дараахь үндсэн үзүүлэлт хамаарна:

1) макро эдийн засгийн статистикийн үзүүлэлт:

- а) дотоодын нийт бүтээгдэхүүн;
- б) инфляцийн түвшин, хэрэглээний үнэ;
- в) хөрөнгө оруулалт;
- г) хуримтлал;
- д) төлбөрийн тэнцэл;
- е) ажилгүйдчүүдийн тоо;
- ё) мөнгө, банкны зээл, үнэт цаасны зах зээл;
- ж) улс, орон нутгийн төсвийн орлого, зарлага;

2) хүн ам, нийгмийн статистикийн үзүүлэлт:

- а) хүн амын тоо, нас, хүйс,
- б) хүн амын төрөлт, нас баралт, цэвэр өсөлт, гэрлэлт, гэр бүл цуцлалт;
- в) эдийн засгийн идэвхтэй хүн ам, ажиллагсад;
- г) өрх, хүн амын орлого, зарлага, хэрэглээ;
- д) хүн амын хүнсний хангамж, илчлэг
- е) хүн амын амьжиргааны түвшин, ядуурал;
- ё) дундаж цалин, орлого
- ж) хүн амын боловсролын түвшин, сургууль, багш, суралцагсдын тоо;

з) хүн амын эрүүл мэнд, эмнэлэг, эмч, өвчлөгчдийн тоо;

и) орон сууцны сан, шинээр барьсан сууц;

к) тэтгэвэр, тэтгэмж авагчдын тоо, тэтгэвэр, тэтгэмжийн хэмжээ;

л) музей, номын сангийн тоо, тэдгээрийн сан хөмрөг;

м) сонин, сэтгүүл, үйлдвэрлэсэн киноны тоо;

3) үйлдвэрлэл, шинжлэх ухаан, технологийн статистикийн үзүүлэлт:

а) мал, тэжээвэр амьтдын тоо;

б) малын хашаа худаг, уст цэгийн тоо;

в) хөдөө аж ахуйн гол нэрийн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл;

г) тариалсан талбай, хураасан ургац, өвс, тэжээл;

д) аж үйлдвэрийн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл, борлуулалт;

е) аж үйлдвэрийн гол нэрийн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл;

ё) барилга угсралт, их засварын ажлын хэмжээ;

ж) тээврийн салбарын тээсэн ачаа, зорчигч, ачаа эргэлт, зорчигч эргэлт;

холбооны үйлчилгээний орлого, радио, телефон цэгийн тоо;

и) экспорт, импортын гол нэр төрөл, хэмжээ;

к) аялал жуулчлалын орлого, жуулчдын тоо;

л) мөрдөж байгаа патент, шинэ бүтээлийн тоо;

м) эрдэм шинжилгээ, туршилт, зохион бүтээх ажлын зардал;

4) шүүхийн статистикийн үзүүлэлт:

а) эрүүгийн хэргийн тоо, төрөл;

б) шүүхээр шийтгүүлэгчдийн тоо, нас, хүйсний ялгаа;

в) гэмт хэргийн улмаас учирсан хохирол;

г) дампуурсан аж ахуйн нэгж;

д) захиргааны болон иргэний хэргийн үзүүлэлт;

5) хүрээлэн байгаа орчны статистикийн үзүүлэлт:

а) газрын хөрсний хамгаалалт, эвдрэл;

б) цэвэр усны нөөц, ус ашиглалт, бохирдолт, цэвэрлэгээ, хаягдал;

в) агаарын бохирдол;

г) ойн хамгаалалт, нөхөн сэргээлт;

д) дархан цаазтай амьтны тоо, агнуур.

2. Мөнгө, зээл, санхүү, гааль, татвар, байгали орчин, соёл, урлаг, боловсрол, шижлэх ухаан техник, технологи, хүн амын эрүүл мэнд, нийгмийн хамгаалал, шүүхийн статистикийн мэдээллийг холбогдох яам, төрийн бусад албан газар тус тус эрхлэн гаргаж, Үндэсний статистикийн газарт өгнө.

7 дугаар зүйл. Тооллого, судалгаа явуулах

1. Үндэсний статистикийн газар улсын хэмжээний хүн ам, орон сууцны тооллогыг 10 жил тутам, салбар хоорондын тэнцлийг 5 жил тутам гаргаж, мал тэжээвэр амьтад, хашаа худаг, тэжээл, аж ахуйн

нэгжийн тооллого, тодорхой сэдвээр хийгдэх түүвэр болон иж бүрэн судалгааг шаардлагатай гэж үзсэн үед удирдан явуулна. Тооллого, судалгаа явуулахад шаардагдах хөрөнгийн эх үүсвэрийг тухайн жилийн төвлөрсөн болон орон нутгийн төсөвт тусгана.

2. Энэ зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасан тооллого явуулах хугацааны товчг Засгийн газар, түүвэр болон иж бүрэн судалгааныг Үндэсний статистикийн газар тогтооно.

3. Энэ зүйлийн 1 дэх хэсэгт зааснаас өөр хугацаанд тооллого явуулах зайлшгүй шаардлага гарвал Засгийн газар Улсын Их Хуралтай энэ талаар зөвшилцөн хугацааг нь тухай бүр тогтооно.

8 дугаар зүйл. Албан ёсны бус статистикийн үйл ажиллагаа

1. Хуулийн этгээд, иргэн нь статистикийн мэдээлэгчтэй байгуулсан гэрээний үндсэн дээр мэдээлэл авч албан ёсны бус статистикийн үйл ажиллагаа эрхэлж болно.

2. Энэ зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасан хуулийн этгээд, иргэн хийсэн судалгааныхаа дүнг нийтэд мэдээлэхдээ хуульд өөрөөр заагаагүй бол хэрэглэсэн аргачлалыг заавал мэдээлнэ.

3. Албан ёсны бус статистикийн мэдээлэл авсан хуулийн этгээд, иргэн нь статистикийн мэдээлэгчийн мэдээллийн нууцыг хадгалах үүрэгтэй.

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ

СТАТИСТИКИЙН МЭДЭЭЛЭГЧ, ХЭРЭГЛЭГЧИЙН ЭРХ, ҮҮРЭГ

9 дүгээр зүйл. Статистикийн мэдээлэгчийн эрх, үүрэг

Статистикийн мэдээлэгч нь дараахь эрх, үүргийг кэрэгжүүлнэ:

1/ мэдээлэл, судалгааны үзүүлэлт, аргачлалыг боловсронгуй болгох талаар статистикийн байгууллагад санал оруулах;

2/ хуульд өөрөөр заагаагүй бол албан ёсны статистикийн үйл ажиллагаа эрхэлдэг статистикийн байгууллагаас батлаагүй буюу зөвшөөрөөгүй үзүүлэлт, аргачлалаар албан ёсны статистикийн мэдээллийг гаргах өгөхөөс татгалзах;

3/ өөрийн мэдээллийн нууцыг задруулахгүй байхыг холбогдох хуулийн этгээд, иргэнээс шаардах;

4/ статистикийн байгууллагаас гаргасан мэдээлэл, судалгааны нэгдсэн дүнтэй танилцах.

5/ статистикийн мэдээлэл, судалгаа гаргахад шаардагдах анхдагч бүртгэл хөтлөх;

6/ статистикийн мэдээлэл, судалгааг батлагдсан буруу зөвшөөрөгдсөн үзүүлэлт, аргачлалын дагуу тогтоосон хугацаанд үнэн зөв гаргаж өгөх;

7/ улсын тооллогод хамрагдах;

8/ аж ахуйн нэгж, байгууллага нь зохих журмын дагуу регистрийн дугаар авах;

9/ албан ёсны статистикийн мэдээллийг энэ үйл ажиллагааг эрхэлдэг холбогдох байгууллагад өөрийн зардлаар хүргэх.

10 дугаар зүйл. Статистикийн мэдээллийг хэрэглэгчийн эрх, үүрэг

Статистикийн мэдээллийг хэрэглэгч дараахь эрх, үүргийг хэрэгжүүлнэ:

1/ энэ хуулийн 6 дугаар зүйлийн 1-д заасан үзүүлэлт, тэдгээртэй нийцүүлж албан ёсны статистикийн үйл ажиллагаа эрхэлдэг байгууллагаас баталсан үзүүлэлтээр мэдээллийг энэ хууль болон бусад хууль тогтоомжийн дагуу гаргуулж авах.

2/ албан ёсны статистикийн мэдээллийг ашиглах, хэвлэн нийтлэхдээ уг мэдээллийг гаргасан байгууллагын нэрийг заавал заах.

3/ албан ёсны статистикийн байгууллагаас баталсан болон зөвшөөрсөнөөс бусад үзүүлэлтийг гаргуулахыг шаардахгүй байх.

ДӨРӨВДҮГЭЭР ВҮЛЭГ

МОНГОЛ УЛСЫН СТАТИСТИКИЙН БАЙГУУЛЛАГЫН ТОГТОЛЦОО, БҮРЭН ЭРХ

11 дүгээр зүйл. Статистикийн байгууллагын тогтолцоо

1. Монгол Улсын статистикийн байгууллагын тогтолцоо нь албан ёсны статистикийн үйл ажиллагааг хараат бус, бие даасан зарчмын дагуу улс, орон нутгийн хэмжээнд төвлөрүүлэн эрхэлдэг Үндэсний статистикийн газар, аймаг, нийслэлийн Засаг даргын дэргэдэх статистикийн хэлтэс, дүүргийн Засаг даргын

дэргэдэх тасгаас бүрдэнэ. Суманд статистикийн үйл ажиллагааг сумын Засаг даргын тамгын газрын уг ажлыг хариуцсан ажилтан, баг, хороонд тэдгээрийн Засаг дарга эрхлэн гүйцэтгэнэ.

2. Үндэсний статистикийн газрын төсвийг улсын төвлөрсөн төсвөөс, аймаг, нийслэл, дүүргийн хэлтэс, тасгийн төсвийг тухайн орон нутгийн төсвөөс санхүүжүүлнэ.

3. Яам, төрийн бусад албан газар чиг үүргийнхээ дагуу статистикийн үйл ажиллагаа эрхэлнэ.

12 дугаар зүйл. Үндэсний статистикийн газар,
түүний бүрэн эрх

1. Үндэсний статистикийн газар нь Монгол Улсын албан ёсны статистикийн үйл ажиллагааг нэгдсэн /дирдлага, зохицуулалтаар хангана.

2. Үндэсний статистикийн газар нь мэдээллээр гөлбөртэй үйлчилгээ явуулах, статистикийн эмхтгэл, ганилцуулга, бусад баримт бичгийг хэвлэн нийтлэх ирг үүрэг бүхий нэгжтэй байж болно. Тухайн нэгжийн зохион байгуулалт, үйл ажиллагааны журмыг санхүүгийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны төв байгууллагатай хамтран батална.

3. Үндэсний статистикийн газар дараахь бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

1/ албан ёсны статистикийн үйл ажиллагааг иргэжлийн төвлөрсөн удирдлагаар хангах, боловсронгуй болгох арга хэмжээ авах;

2/ албан ёсны статистикийн мэдээлэл, судалгаа, тооллогын үзүүлэлт, аргачлал, зааварыг батлах, өвшөөрөх, мэдээлэх хугацааг тогтоох;

3/ хүн ам, нийгэм, эдийн засгийн холбогдолтой суудлаар улсын тооллого, нэг удаагийн бүртгэл, одорхой сэдвээр түүвэр болон иж бүрэн судалгаа явуулах талаар албан ёсны статистикийн үйл ажиллагаа эрхэлдэг байгууллага, мэдээлэгчид дирдамж, чиглэл өгч, биелэлтэд нь хяналт тавих;

4/ албан ёсны статистикийн мэдээллийг холбогдох ам, төрийн бусад албан газраас тогтоосон хугацаанд авах;

5/ статистикийн үзүүлэлт, аргачлалыг олон улсын ниглал, аргачлал, стандартын жишигт нийцүүлэн аргаж мөрдүүлэх;

6/ албан ёсны статистикийн мэдээллийн дэлгэрэнгүй

байгууллагуудын мэдээллийн хэрэгцээ, захиалгыг тусгаж, Засгийн газартай тохиролцсон хугацаанд тэдгээрт мэдээлэл, танилцуулгыг өгөх.

7/ Засгийн газар, түүний байгууллагуудын цаг үеийн бодлого боловсруулах, төлөвлөлт, удирдлага зохицуулалт, хяналт шалгалтын ажилд шаардлагатай мэдээллийг бэлтгэж өгөх.

8/ энэ хуулийн 6 дугаар зүйлийн 1-д заасан үзүүлэлт, тэдгээртэй нийцүүлэн албан ёсны статистикийн үйл ажиллагаа эрхэлдэг статистикийн байгууллагаас баталсан үзүүлэлтээс бусад үзүүлэлтийг цуглуулах, боловсруулах үүрэг хүлээхгүй байх;

9/ статистикийн мэдээлэл, судалгааны үр дүн, хэрэглэгчдэд тараах, статистикийн мэдээллийн ил тод байдлыг хангах;

10/ улсын эдийн засаг, нийгмийн үзүүлэлтээр ойрын болон урт, дунд хугацааны тооцоо, загварчлал, шинжилгээ, судалгааны ажил хийх;

11/ статистикийн мэргэжлийн боловсон хүчнийг давтан сургах, мэргэшлийг нь дээшлүүлэх;

12/ албан ёсны статистикийн мэдээллийг тогтоосон хугацаанд статистикийн мэдээлэгчээс авах;

13/ төрийн байгууллагуудыг статистикийн мэдээллээр үнэ төлбөргүй хангах;

14/ хуулийн этгээдийн албан ёсны статистикийн мэдээллийн үнэн зөвийг шалгах, илэрсэн дутагдал, зөрчлийг арилгуулах арга хэмжээ авах замаар статистикийн мэдээллийн үнэн зөв, бодит байдлыг хангах;

15/ улсын хэмжээнд явуулах тооллого, Улсын Их Хурал, Ерөнхийлөгч, Засгийн газрын даалгавраар хийгдэх нийтийг хамарсан статистикийн судалгааны ажилд мэргэшлийн ажилтан, мэргэжилтнийг тэдгээрийн ажилладаг аж ахуйн нэгж, байгууллагатай тохиролцон оролцуулах;

16/ Засгийн газрын гишүүн, төрийн бусад албан газрын дарга, аймаг, нийслэлийн Засаг дарга, аж ахуйн нэгжийн удирдлагаас гаргасан шийдвэр нь статистикийн хууль тогтоомжтой нийцээгүй бол энэ тухай тэдгээрийн харьяа дээд шатны байгууллагад мэдэгдэж хүчингүй болгуулах арга хэмжээ авах;

17/ статистикийн үйл ажиллагаа явуулахад нь аймаг, нийслэлийн статистикийн хэлтсийн дарга,

дүүргийн тасгийн дарга, сумын холбогдох ажилтан, баг, хорооны Засаг дарга нарт удирдамж, чиглэл өгөх, хяналт тавих;

18/ статистикийн талаар гадаад улс, олон улсын статистикийн болон төрөлжсөн бусад байгууллагын үйл ажиллагаанд идэвхитэй оролцох, тэдгээртэй Монгол Улсын хууль тогтоомж, олон улсын гэрээний дагуу хамтран ажиллах, тэдгээрт тус улсын эдийн засаг, нийгмийн холбогдолтой статистикийн мэдээллийг гаргах өгөх.

13 дугаар зүйл. Үндэсний статистикийн газрын удирдлага.

1. Үндэсний статистикийн газрын даргыг Монгол Улсын Их Хурлын даргын санал болгосноор Улсын Их Хурлаас 6 жилийн хугацаагаар томилно.

2. Үндэсний статистикийн газрын дарга үйл ажиллагаагаа Улсын Их Хуралд хариуцан тайлагнана.

3. Үндэсний статистикийн газар дэд даргатай байна. Дэд даргыг Үндэсний статистикийн газрын дарга томилно.

4. Үндэсний статистикийн газрын дарга, дэд даргыг томилохдоо тэдний эдийн засаг, статистик, удирдлагын мэдлэг, мэргэшлийн ур чадвар, мэргэжлийн ёс зүй, ажлын туршлагыг харгалзана.

5. Үндэсний статистикийн газрын даргын цалинг Улсын Их Хурал тогтооно.

6. Үндэсний статистикийн газрын даргын бүрэн эрхийг дараахь тохиолдолд дуусгавар болгоно:

1/ хуульд заасан бүрэн эрхийнх нь хугацаа дуусгавар болсон;

2/ эрүүл мэндийн байдал болон хүндэтгэж үзэх бусад шалтгаанаар албан үүргээ цаашид гүйцэтгэх боломжгүй болсон;

3/ албан тушаалаас чөлөөлж өгөхийг өөрөө хүссэн;

4/ үүрэгт ажлаа хангалтгүй биелүүлсэн;

5/ гэмт хэрэг үйлдсэнийг нь шүүхээс тогтоож, шийдвэр нь хүчин төгөлдөр болсон.

14 дүгээр зүйл. Үндэсний статистикийн газрын зөвлөл

1. Үндэсний статистикийн газарт албан ёсны статистикийн үйл ажиллагааг явуулахад туслах, арга зүйн нэгдмэл байдлыг хангах асуудлаар зөвлөх чиг үүрэгтэй зөвлөл ажиллана.

2. Зөвлөлийн дарга нь Үндэсний статистикийн газрын дарга байна.

3. Үндэсний статистикийн газрын зөвлөлийн гишүүд нь орон тоонм бус байна. Зөвлөл нь 5 хүний бүрэлдэхүүнтэй байна. Зөвлөлийн 2 гишүүнийг Засгийн газар, 2 гишүүнийг Улсын Их Хурлын холбогдох Байнгын хороо санал болгож, Улсын Их Хурлаас томилно.

4. Зөвлөл нь шийдвэрлэсэн асуудлаараа зөвлөмж гаргана.

5. Зөвлөлийн үйл ажиллагаанд оролцсон байдлыг харгалзан зөвлөлийн гишүүдэд зохих хөлс олгож болно. Хөлс олгох тухай асуудлыг зөвлөлийн үйл ажиллагааны журамд заасны дагуу зохицуулна.

15 дугаар зүйл. Үндэсний статистикийн газрын даргын бүрэн эрх, түүнийг хэрэгжүүлэх баталгаа

1. Үндэсний статистикийн газрын дарга дараахь бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

1/ албан ёсны статистикийн үйл ажиллагааны удирдлага, зохион байгуулалт, мэдээллийн үзүүлэлт, аргачлал, зааврыг батлах буюу зөвшөөрөх зэрэг асуудлаар тушаал гаргах;

2/ аймаг, нийслэлийн статистикийн хэлтэс, дүүргийн статистикийн тасгийн даргыг тухайн шатны Засаг даргын санал болгосноор томилох;

3/ Улсын Их Хурлын Байнгын хороо, Засгийн газар, холбогдох бусад байгууллагатай шууд харилцаж, Улсын Их Хурлын чуулган, Байнгын хороо, Засгийн газрын хуралдаанд өөрийн байр суурийг илэрхийлэх;

4/ Үндэсний статистикийн газрын зөвлөлийн үйл ажиллагааны журмыг батлах;

5/ Үндэсний статистикийн газрыг төлөөлөх;

6/ Үндэсний статистикийн газрын төсвийг захиран зарцуулах;

7/ хууль тогтоомжид заасан бусад бүрэн эрх.

2. Үндэсний статистикийн газрын дарга бүрэн эрхээ хэрэгжүүлэхдээ дараахь баталгаагаар хангагдана:

1/ төрийн өндөр албан тушаалтны зэрэг дэвд тохирсон цалин авч, шаардлагатай бусад хангамж эдлэх;

2/ уналга, холбооны хэрэгслээр хангагдах;

3/ хуулиар тогтоосон бусад баталгаа.

16 дугаар зүйл. Статистикийн улсын байцаагч,
түүний бүрэн эрх

1. Мэргэжлийн ур чадвар, ажлын дадлага, туршлагыг харгалзан статистикийн байгууллагын ажилтанг статистикийн улсын байцаагчаар Үндэсний статистикийн газрын дарга томилж, чөлөөлнө.

2. Албан ёсны статистикийн үйл ажиллагаа эрхэлдэг яам, төрийн бусад албан газрын холбогдох ажилтанд Үндэсний статистикийн газрын даргын шийдвэрээр статистикийн улсын байцаагчийн эрх олгож болно.

3. Статистикийн улсын байцаагч дараахь бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

1/ статистикийн тухай хууль тогтоомжийн биелэлтийг хянаж шалгах;

2/ статистикийн мэдээллийн хамралт, үнэн зөв, шуурхай байдлыг шалгах;

3/ хуульд өөрөөр заагаагүй бол албан ёсны статистикийн үйл ажиллагаа эрхэлдэг статистикийн байгууллагаас батлаагүй буюу зөвшөөрөөгүй статистикийн мэдээлэл, судалгааг аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэдээс албадан гаргуулах, давхардуулан авах, өгөх ажиллагааг зогсоох;

4/ албан ёсны статистикийн мэдээлэл, судалгаанд шаардлагатай баримт бичиг үйлдэх, анхдагч бүртгэл хөтлөх, мэдээлэл, судалгааг үнэн зөв гаргаж мэдээлэх талаар зөвлөмж өгөх;

5/ хяналт, шалгалтын ажилд зайлшгүй шаардагдах баримт сэлт, тайлбар, лавлагааг холбогдох албан тушаалтнаар гаргуулан авах;

6/ шалгалтын дүнг мэдээлэх, илэрсэн зөрчил, дутагдлын талаар холбогдох албан тушаалтанд шаардлага тавьж арилгуулах;

7/ статистикийн тухай хууль тогтоомж зөрчсөн гэм буруутай этгээдэд зохих хууль тогтоомжийн дагуу захиргааны хариуцлага хүлээлгэх.

4. Статистикийн улсын байцаагчаас хууль тогтоомжид заасан эрх хэмжээнийхээ хүрээнд өгсөн үүрэг, гавьсан шаардлагыг холбогдох албан тушаалтан, аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэн заавал биелүүлэх үүрэгтэй.

ТАВДУГААР БҮЛЭГ

ТӨРИЙН ГҮЙЦЭТГЭХ ВАЙГУУЛЛАГЫН
СТАТИСТИКИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТАЛААРХИ
БҮРЭН ЭРХ

17 дугаар зүйл. Албан ёсны статистикийн үйл ажиллагааны талаархи Засгийн газрын бүрэн эрх.

Албан ёсны статистикийн үйл ажиллагааны талаар Засгийн газар дараахь бүрэн эрх эдэлнэ:

1/өнэ хуулийн 7 дугаар зүйлийн 1-д заасан тооллого явуулах зохион байгуулалтын арга хэмжээг авч, албан ёсны статистикийн үйл ажиллагаа эрхэлдэг байгууллагуудын статистикийн талаархи бүрэн эрхээ хэрэгжүүлэх нөхцөл бололцоог хангах;

2/ Засгийн газар, түүний байгууллагуудын мэдээллийн хэрэгцээг албан ёсны статистикийн мэдээллийн дэлгэрэнгүй үзүүлэлтэд тусгаж, дүнг үнэ төлбөргүй гаргуулан авах;

3/статистикийн мэргэжлийн боловсон хүчин бэлтгэх, давтан сургах арга хэмжээ авах;

4/албан ёсны статистикийн мэдээллийг боловсруулах хүчин чадлыг нэмэгдүүлэх, боловсон хүчний чадавхийг дээшлүүлэхэд олон улсын байгууллага, гадаад орнуудын төсөл хэрэгжүүлэх.

18 дугаар зүйл. Яам, төрийн бусад албан газар, бүх хатны Засаг даргын статистикийн мэдээллийн талаархи нийтлэг бүрэн эрх

Яам, төрийн бусад албан газар, бүх хатны Засаг дарга статистикийн мэдээллийн талаар дараахь нийтлэг бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

1/албан ёсны статистик мэдээллийн үнэн зөв байдалд тогтмол залгалт хийж, түүний бодит байдлыг хангах;

2/статистикийн мэдээлийг хугацаанд нь гаргаа өгөөгүй тохиолдолд газар дээр нь очиж гаргуулан авах, гарсан зардлыг буруутай этгээдээр нөхөн төлүүлэх;

3/мэдээлэл, судалгааны дүнг хэвлэл, мэдээллийн хэрэгслээр нийтэд хүргэх.

19 дүгээр зүйл. Яам, төрийн бусад албан газрын
статистикийн мэдээллийн талаархи
бүрэн эрх

Яам, төрийн бусад албан газар энэ хуулийн 18 дугаар зүйлд заасан нийтлэг бүрэн эрхээс гадна дараахь бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

1/ албан ёсны статистикийн төвлөрсөн мэдээллийг тогтоосон хугацаанд Үндэсний статистикийн газарт гаргаж өгөх;

2/ Үндэсний статистикийн газраас холбогдох статистикийн мэдээллийг авч ашиглах;

3/ салбарын удирдлагын үйл ажиллагаанд хэрэглэх зорилгоор албан ёсны статистикийн төвлөрсөн бус мэдээлэл авах, мэдээллийн санг бий болгох;

4/ улсын хэмжээнд тухайн мэдээллээр давхардал гаргахгүйн тулд статистикийн төвлөрсөн бус мэдээлэлийн үзүүлэлт, аргачлал, зааврыг Үндэсний статистикийн газраас зөвшөөрснөөр батлах;

5/ үл хөдлөх хөрөнгийн улсын бүртгэлийн мэдээллийг ерөнхий дүнгээр гаргах.

20 дугаар зүйл. Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн
Засаг даргын статистикийн
мэдээллийн талаархи бүрэн эрх

Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн Засаг дарга энэ хуулийн 18 дугаар зүйлд заасан нийтлэг бүрэн эрхээс гадна дараахь бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

1/ нутаг дэвсгэртээ байгаа статистикийн мэдээлэгчдээс статистикийн мэдээллийг хугацаанд нь гаргуулан авч нэгтгэх, судалгаа, дүгнэлт хийж ашиглах, албан ёсны статистикийн мэдээллийг хугацаанд нь зохих дээд шатны байгууллагад өгөх;

2/ Үндэсний статистикийн газраас өгсөн удирдамж, чиглэлийн дагуу статистикийн тооллого, түүвэр судалгааг зохион байгуулж явуулах;

3/ засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгжийнхээ удирдлагын үйл ажиллагаанд хэрэглэх зорилгоор, албан ёсны статистикийн мэдээллийг бусад мэдээлэлтэй давхардуулахгүйгээр статистикийн байгууллагын зөвшөөрснөөр авах, мэдээллийн санг бий болгох.

21 дүгээр зүйл. Баг, хорооны Засаг даргын
статистикийн мэдээллийн талаархи
бүрэн эрх

Баг, хорооны Засаг дарга энэ хуулийн 18 дугаар зүйлд заасан нийтлэг бүрэн эрхээс гадна дараахь

устгах, үгүй болгох, бусдад дамжуулах, худалдахыг хориглоно.

23 дугаар зүйл. Хууль тогтоомж зөрчигчдөд хүлээлгэх хариуцлага

1. Статистикийн тухай хууль тогтоомж зөрчсөн этгээдэд эрүүгийн хариуцлага хүлээлгэхээргүй бол зохих журмын дагуу захиргааны хариуцлага хүлээлгэнэ.

2. Статистикийн улсын байцаагчаас иргэн, албан тушаалтанд ногдуулсан захиргааны шийтгэлийн талаар гарсан гомдлыг шүүхийн журмаар шийдвэрлэнэ.

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ
ХУРЛЫН ДАРГА

Р.ГОНЧИГДОРЖ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

1997 оны 6 дугаар
сарын 5-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ТӨРИЙН АЛБАНЫ ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Төрийн албаны тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсэгт " Үндэсний статистикийн газрын удирдах ба гүйцэтгэх албан тушаалтан" гэсэн 10 дахь заалт, 8 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн 3 дахь заалтын "дарга, гикүүн" гэсний дараа "Үндэсний статистикийн газрын дарга, дэд дарга" гэж тус тус нэмсүгэй.

2 дугаар зүйл. Төрийн албаны тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн 10 дахь заалтын дугаарыг "11/" гэж өөрчилсүгэй.

3 дугаар зүйл. Энэ хуулийг Статистикийн тухай Монгол Улсын хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагах мөрдөнө.

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ
ХУРЛЫН ДАРГА

Р.ГОНЧИГДОРЖ

Бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

- 1/ хүн ам, өрхийн бүртгэл хөтлөх;
- 2/ хүн амын амьжиргааны түвшингийн судалгаа
снйх;
- 3/ мал, тэжээвэр амьтад, эд хөрөнгийн тооллого,
бүртгэл явуулах;
- 4/ газар нутаг, эдэлбэр газрын тооллого, бүртгэл
явуулах;
- 5/ үйлдвэрлэл, үйлчилгээний талаар мэдээлэл,
судалгаа авах, гаргах;
- 6/ зохих чиглэлийн дагуу явуулах тооллого,
үүвэр судалгааг зохион байгуулж явуулах;
- 7/ албан ёсны статистикийн мэдээллийг тогтоосон
хугацаанд зохих дээд шатны Засаг даргад гаргах
өгөх.

ЗУРГАДУГААР ВҮЛЭГ

БУСАД ЗҮЙЛ

22 дугаар зүйл. Статистикийн мэдээллийг хууль
бусаар ашиглах, мэдээллийн нууцыг
задруулахыг хориглох

1. Статистикийн мэдээлэгч, хэрэглэгч зэрэг
олбогдох этгээд статистикийн мэдээллийг хууль
усаар ашиг олох зорилгоор ашиглахыг хориглоно.

2. Хэрэглэгчдээс албан ёсны статистикийн
мэдээлэл, судалгааны дүнг дур мэдэн өөрчлөхийг
ориглоно.

3. Албан ёсны статистикийн үйл ажиллагаа эрхэлдэг
айгууллагын ажилтан албан ёсоор мэдээлэх түвшинд
үрээгүй статистикийн мэдээлэл, судалгааны дүн,
өрийн болон аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэний
ууцад хамаарах мэдээллийг нийтэд задруулахыг
ориглоно.

4. Хэрэглэгчээс албан ёсны статистикийн мэдээл-
лийг статистикийн байгууллагын зөвшөөрөлгүйгээр
усдад худалдах, дамжуулахыг хориглоно.

5. Статистикийн байгууллагын тооцоолох машин
өөгч болон санах байгууламжид хадгалсан тооллого,
үүвэр судалгаа, мэдээллийн боловсруулалтын
элгэрэнгүй материалыг тогтоосон хугацаанаас өмнө

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

1997 оны 6 дугаар
сарын 5-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

КОНВЕНЦИД НЭГДЭН ОРОХ ТУХАЙ

I дүгээр зүйл. 1928 оны 11 дүгээр сарын 22-ны өдөр Парис хотноо гарын үсэг зурсан "Олон улсын үзэсгэлэнгийн тухай" Конвенц, 1972 оны 11 дүгээр сарын 30-ны өдрийн Протоколоор түүнд оруулсан нэмэлт, өөрчлөлт, протоколын 3 дугаар зүйлд оруулсан 1982 оны 6 дугаар сарын 24, 1988 оны 5 дугаар сарын 31-ний өдрийн нэмэлт, өөрчлөлтүүдэд Засгийн газрын өргөн мэдүүлсний дагуу нэгдэн орсугай.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

Р.ГОНЧИГДОРЖ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

1997 оны 6 дугаар
сарын 5-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ХЭЛЭЛЦЭЭР СОЁРХОН БАТЛАХ ТУХАЙ

I дүгээр зүйл. 1996 оны 4 дүгээр сарын 18-ны өдөр Парис хотноо гарын үсэг зурсан "Найрсаг харилцаа, хамтын ажиллагаачу тухай Монгол Улсын Засгийн газар, Бүгд Найрамдах Франц Улсын Засгийн газар хоорондын Хэлэлцээр"-ийг Засгийн газрын өргөн мэдүүлсний дагуу соёрхон баталсугай.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

Р.ГОНЧИГДОРЖ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ1997 оны 6 дугаар
сарын 5-ны өдөрУлаанбаатар
хот**ХЭЛЭЛЦЭЭР СОЁРХОН БАТЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл. Улаанбаатар хотноо 1996 оны 7 дугаар сарын 2-нд гарын үсэг зурсан "Орлогын татварыг давхардуулж ногдуулахгүй байх, татвар төлөхөөс зайлсхийх явдлаас урьдчилан сэргийлэх тухай Монгол Улсын Засгийн газар Бүгд Найрамдах Индонез Улсын Засгийн газар хоорондын Хэлэлцээр"-ийг Засгийн газрын өргөн мэдүүлсний дагуу соёрхон баталсугай.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА****Р.ГОНЧИГДОРЖ****МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ**1997 оны 6 дугаар
сарын 5-ны өдөрУлаанбаатар
хот**КОНВЕНЦИД НЭГДЭН ОРОХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл. 1971 оны 2 дугаар сарын 2-ны өдөр Рамсар хотноо гарын үсэг зурсан "Олон улсын ач холбогдол бүхий ус, намгархаг газар, ялангуяа усны шувууд олноор амьдардаг орчны тухай Конвенц"-д Засгийн газрын өргөн мэдүүлсний дагуу нэгдэн орсугай.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА****Р.ГОНЧИГДОРЖ**

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

1997 оны 6 дугаар
сарын 5-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ХЭЛЭЛЦЭЭР СОЁРХОН БАТЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Прага хотноо 1997 оны 2 дугаар сарын 27-ны өдөр гарын үсэг зурсан "Орлого ба хөрөнгийн татварыг давхардуулж ногдуулахгүй байх, татвар төлөхөөс зайлсхийх явдлаас урьдчилан сэргийлэх тухай" Монгол Улс, Бүгд Найрамдах Чех Улс хоорондын Хэлэлцээр"-ийг Засгийн газрын өргөн мэдүүлсний дагуу соёрхон баталсугай.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

Р.ГОНЧИГДОРЖ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

1997 оны 6 дугаар
сарын 13-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТУХАЙ
ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл. Монгол Улсын Засгийн газрын тухай хуулийн 29 дүгээр зүйлийн 2 дахь хэсгийн 3, 4, 5, 6 дахь заалтыг 5, 6, 7, 8 дахь заалт болгон өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл. Монгол Улсын Засгийн газрын тухай хуулийн 29 дүгээр зүйлийн 2 дахь хэсэгт дараахь агуулгатай 3, 4 дэх заалт нэмсүгэй:

1/ "3/Засгийн газраас санаачлах хуулийн төслийг хууль зүйн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн эцэслэн хянаж, Засгийн газрын хуралдаанд хэлэлцүүлнэ".

2/"4/Ерөнхийлөгч, Улсын Их Хурлын гишүүний санаачилсан хуулийн төслийн талаархи Засгийн газрын санал, дүгнэлтийн төслийг хууль зүйн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн бэлтгэж, хуралдаанд хэлэлцүүлнэ."

3 дугаар зүйл. Монгол Улсын Засгийн газрын тухай хуулийн 36 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсгийн "Хуулийн төслийг зөвхөн Монгол

Улсын хууль зүйн сайдын зөвшөөрөлтэйгээр Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлнэ." гэснийг хассугай.

4 дүгээр зүйл. Энэ хуулийг Хууль, Улсын Их Хурлын бусад шийдвэрийн төсөл боловсруулах, өргөн мэдүүлэх журмын тухай гууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

**МОНГОЛ УЛСЫН ИХ
ХУРЛЫН ДАРГА**

Р.ГОНЧИГДОРЖ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

997 оны 6 дугаар
арын 13-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ХУРАЛДААНЫ ДЭГИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Монгол Улсын Их Хурлын хуралдааны дэгийн ухай хуулийн 38 дугаар зүйлийн 1, 2 дахь хэсгийг 2, 3 дахь хэсэг олгон өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл. Монгол Улсын Их Хурлын хуралдааны дэгийн ухай хуулийн 38 дугаар зүйлд дараахь агуулгатай 1, 4 дэх хэсэг эмсүгэй:

1/"1.Хууль, Улсын Их Хурлын бусад шийдвэрийн төсөл оловсруулах, өргөн мэдүүлэх журмын тухай хуулийн дагуу өргөн эдүүлсэн төслийг Улсын Их Хурлын дарга түүний агуулгыг идэвхлэн тухайн асуудлыг эрхэлсэн зохих Байнгын хороонд илжүүлнэ."

2/"4.Хууль санаачлагч нь төслийг зохих Байнгын хорооны /ралдаанаар хэлэлцэхээс өмнө татан авч болно."

3 дугаар зүйл. Улсын Их Хурлын хуралдааны дэгийн тухай уулийн 37 дугаар зүйлийг хүчингүй болсонд тооцсугай.

4 дүгээр зүйл. Энэ хуулийг Хууль, Улсын Их Хурлын бусад ийдвэрийн төсөл боловсруулах, өргөн мэдүүлэх журмын тухай уль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

**МОНГОЛ УЛСЫН ИХ
ХУРЛЫН ДАРГА**

Р.ГОНЧИГДОРЖ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

1997 оны 6 дугаар
сарын 19-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**ТӨРИЙН БОЛОН ОРОН НУТГИЙН ӨМЧИЙН
ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ
ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл. Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 37 дугаар зүйл, 39 дүгээр зүйлийн 2 дахь хэсгийн 1 дэх заалт, 41 дүгээр зүйлийн 2 дахь хэсгийн 4 дэх заалт, 43 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсэг, 44 дүгээр зүйлийн 2 дахь хэсэг, 64 дүгээр зүйлийн 2 дахь хэсэг, 81 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсгийг дор дурасанаар өөрчлөн найруулсугайт:

1/ 37 дугаар зүйл:

"37 дугаар зүйл. Хувьчлах эд хөрөнгийг үнэлэх

1. Төрийн өмчийн эд хөрөнгийг хувьчлахаас өмнө худалдах доод үнийг тогтооно.

2. Хөрөнгийг доод үнээс доогуур үнээр худалдахыг хориглоно.

3. Худалдах доод үнэ тогтоох журмыг Засгийн газар батална.

4. Шаардлагатай тохиолдолд доод үнэ тогтоох шинжээчдийн хэсгийг Засгийн газар томилж болно."

2/ 39 дүгээр зүйлийн 2 дахь хэсгийн 1 дэх заалт:

"1/дуудлагын худалдаа эхлэх он, сар, өдөр, цаг;"

3/ 41 дүгээр зүйлийн 2 дахь хэсгийн 4 дэх заалт:

"4/дуудлагын худалдаанд 2-оос доош этгээд оролцсон, доод үнээс дээш үнийн санал ирээгүй бол худалдааг явагдаагүйд тооцон хааж энэ тухай тэмдэглэл үйлдэх;"

4/ 43 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсэг:

"2. Дуудлагын худалдаанд хамгийн өндөр үнэ өгсөн оролцогч нь ялагч болно."

5/ 44 дүгээр зүйлийн 2 дахь хэсэг:

"2. Дуудлагын худалдааг дахин явуулах тухай шийдвэрийг Төрийн өмчийн хороо гаргах бөгөөд дахин дуудлагын худалдаа явуулах өдрөөс 14-өөс доошгүй хоногийн өмнө энэ тухай мэдээлнэ. Дуудлагын худалдаа дахин явуулахдаа энэ хуульд заасан журмыг баримтална."

6/ 64 дүгээр зүйлийн 2 дахь хэсэг:

"2. Хувьчлалын орлогыг улсын төвлөрсөн төсөвт оруулна."

7/ 81 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсэг:

"1. Орон нутгийн өмчийг хувьчлах арга, хэлбэр, журмыг энэ

хуулийн зургадугаар бүлэгт заасныг удирдлага болгон иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал тогтооно.”

2 дугаар зүйл. Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 43 дугаар зүйлд 6 дахь хэсэг, 65 дугаар зүйлд 4 дэх хэсэг, 82 дугаар зүйлд 3 дахь заалт тус тус нэмсүгэй:

1/ 43 дугаар зүйлийн 6 дахь хэсэгт:

“6.Хэрэв ялагч нь төлбөрийг заасан хугацаанд эс төлбөл уг эд хөрөнгийг өөрийн санал болгосон үнээр худалдан авах эрх дуудлага худалдаанд удаахь үнэ санал болгосон оролцогчид шилжинэ. Уг оролцогч төлбөрийг 14 хоногийн хугацаанд төлнө.”

2/ 65 дугаар зүйлийн 4 дэх хэсэгт:

“4.Төрийн өмчийн хороо нь төрийн өмчийн үл хөдлөх эд хөрөнгийг хувьчлагдсан тухай бүр үл хөдлөх эд хөрөнгийн бүртгэлийн байгууллагад мэдэгдэнэ.”

3/ 82 дугаар зүйлийн 3 дахь заалт:

“3/энэ хуулийн 35 дугаар зүйлийн 3 дахь хэсэгт заасныг зөрчсөн бол гэм буруутай этгээдийг 60000 хүртэл төгрөгөөр торгож, учирсан хохирлыг нөхөн төлүүлэх.”

3 дугаар зүйл. Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 43 дугаар зүйлийн 4 дэх хэсгийн “...төлсний...” гэсний дараа “...хэрэв энэ нь үл хөдлөх эд хөрөнгө бол үнийг бүрэн төлж, үл хөдлөх эд хөрөнгийн улсын бүртгэлд бүртгүүлсний...” гэж, 44 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсгийн “... тооцсон...” гэсний дараа “...түүнчлэн 43 дугаар зүйлийн 6 дахь хэсэгт зааснаар удзахь оролцогч тогтоосон хугацаанд төлбөрийг төлөөгүй...” гэж тус тус нэмсүгэй.

4 дүгээр зүйл. Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 36 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсгийн 4 дэх заалтын “анхны” гэснийг “доод” гэж, 43 дугаар зүйлийн 3 дахь хэсгийн “өмчлөгч” гэснийг “Дуудлагын худалдаанд ялагч буюу түүний эрхийг шилжүүлэн авагч” гэж, 62 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн 5 дахь заалтын “нэрлэсэн (эмжээнээс) гэснийг “доод үнээс” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

5 дугаар зүйл. Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 10 дугаар зүйлийн 5 дахь хэсгээс “өмчийн хороо” гэснийг, 18 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсгийн 1 дэх заалтаас “тухайн үйлдвэрийн азрын үндсэн үйл ажиллагааны чиглэлийн мэргэжлийн” гэснийг ус тус хассугай.

6 дугаар зүйл. Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 19 дүгээр зүйлийн 2 дахь хэсэг “Дуудлага худалдаанд оруулах анхны нэ нь тайлан тэнцэлд тусгагдсан үнээс доогуур байж болохгүй” гэснийг хүчингүй болсонд тооцсугай.

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

1997 оны 6 дугаар
сарын 5-ны өдөр

Дугаар 38

Улаанбаатар
хот

Шүүгчийн цалингийн хэмжээ тогтоох тухай

Монгол Улсын Шүүхийн тухай хуулийн 64 дүгээр зүйлийн 2 дах хэсэг, Төрийн албаны тухай хуулийн 28 дугаар зүйлийн 4 дэх хэсэг заасныг үндэслэн Монгол Улсын Их Хурлаас ТОГТООХ нь:

1. Монгол Улсын шүүхийн шүүгчийн албан тушаалын сары цалингийн хэмжээг хавсралт ёсоор тогтоосугай.

2. Энэ тогтоол гарсантай холбогдуулан "Цалингийн хэмжээ тогтоох тухай" Монгол Улсын Их Хурлын 1995 оны 7 дугаар сары 4-ний өдрийн 66 дугаар тогтоолын нэгдүгээр хавсралтыг хүчингү болсонд тооцсугай.

3. Энэ тогтоолыг 1997 оны 5 дугаар сарын 01-ний өдрөөс эхлэ дагаж мөрдсүгэй.

ДАРГА

Р.ГОНЧИГДОРЖ

Монгол Улсын Их Хурлын 1997 он
38 дугаар тогтоолын хавсралт

МОНГОЛ УЛСЫН ШҮҮХИЙН ШҮҮГЧИЙН АЛБАН ТУШААЛЫН САРЫН ЦАЛИНГИЙН ХЭМЖЭЭ

№	Албан тушаал	Сарын цалин /төгрөгөөр/
1	Улсын дээд шүүхийн Ерөнхий шүүгч	55200
2	Улсын дээд шүүхийн Танхимын тэргүүн шүүгч	50400
3	Улсын дээд шүүхийн шүүгч	48000
4	Нийслэлийн шүүхийн Ерөнхий шүүгч	45600
5	Нийслэлийн шүүхийн шүүгч	40800
6	Дүүргийн шүүхийн Ерөнхий шүүгч	36000
7	Дүүргийн шүүхийн шүүгч	33000
8	Аймгийн шүүхийн Ерөнхий шүүгч	42000
9	Аймгийн шүүхийн шүүгч	36600
10	Сум, сум дундын шүүхийн Ерөнхий шүүгч	32400
11	Сум, сум дундын шүүхийн шүүгч	30000

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН
ТОГТООЛ

1997 оны 6 дугаар
сарын 5-ны өдөр

Дугаар 39

Улаанбаатар
хот

Прокурорын цалингийн хэмжээ
тогтоох тухай

Монгол Улсын Прокурорын байгууллагын тухай хуулийн 9 дугаар зүйлийн 4 дэх хэсэг, Төрийн албаны тухай хуулийн 1 дугаар зүйлийн 4 дэх хэсэгт заасныг үндэслэн Монгол Улсын Их урлаас ТОГТООХ нь:

1. Монгол Улсын прокурорын байгууллагын прокурорын албан шаалын сарын цалингийн хэмжээг хавсралт ёсоор тогтоосугай.
2. Энэ тогтоол гарсантай холбогдуулан "Цалингийн хэмжээ тогтоох тухай" Монгол Улсын Их Хурлын 1995 оны 7 дугаар сарын ний өдрийн 66 дугаар тогтоолыг хүчингүй болсонд тооцсугай.
3. Энэ тогтоолыг 1997 оны 5 дугаар сарын 1-ний өдрөөс эхлэн гаж мөрдсүгэй.

ДАРГА

Р.ГОНЧИГДОРЖ

Монгол Улсын Их Хурлын 1997 оны
39 дугаар тогтоолын хавсралт

**МОНГОЛ УЛСЫН ПРОКУРОРЫН БАЙГУУЛЛАГЫН
ПРОКУРОРЫН АЛБАН ТУШААЛЫН САРЫН
ЦАЛИНГИЙН ХЭМЖЭЭ**

№	Албан тушаал	Сарын цалин /төгрөгөөр/
1	Ерөнхий прокурор	50400
2	Ерөнхий прокурорын орлогч	48000
3	Ерөнхий прокурорын газрын туслах прокурор	45600
4	Ерөнхий прокурорын газрын хяналтын прокурор	39600
5	Нийслэлийн прокурор	43800
6	Нийслэлийн прокурорын орлогч	40800
7	Нийслэлийн прокурорын газрын туслах прокурор	38400
8	Нийслэлийн прокурорын газрын хяналтын прокурор	33600
9	Дүүргийн ахлах прокурор	34200
10	Дүүргийн прокурорын орлогч	31200
11	Аймаг, тээврийн прокурор	40200
12	Аймаг, тээврийн прокурорын орлогч	37800
13	Аймаг, тээврийн прокурорын газрын туслах прокурор	36000
14	Аймаг, тээврийн прокурорын газрын хяналтын прокурор	33600
15	Сум, сум дундын ахлах прокурор	30600
16	Сум, сум дундын прокурорын газрын хяналтын прокурор	28800

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

1997 оны 6 дугаар
сарын 5-ны өдөр

Дугаар 40

Улаанбаатар
хот

Үндсэн хуулийн цэцийн гишүүнд
албан ажлын онцгой нөхцөлийн
нэмэгдэл тогтоох тухай

Монгол Улсын Их Хурлаас **ТОГТООХ** нь:

1. Үндсэн хуулийн цэцийн гишүүнд сар тутам олгох албан ажлын онцгой нөхцөлийн нэмэгдлийг 24 000 /хорин дөрвөн мянган/ төгрөг байхаар тогтоосугай.

2. Энэ тогтоолын 1 дэх хэсэгт заасан нэмэгдлийг Үндсэн хуулийн цэцийн гишүүнд 1997 оны 5 дугаар сарын 1-ний өдрөөс эхлэн олгосугай.

3. Энэ тогтоол гарсантай холбогдуулан "Үндсэн хуулийн цэцийн гишүүнд албан ажлын онцгой нөхцөлийн нэмэгдэл тогтоох тухай" Монгол Улсын Их Хурлын 1996 оны 1 дүгээр сарын 22-ны өдрийн 9 дүгээр тогтоолыг хүчингүй болсонд тооцсугай.

ДАРГА

Р.ГОНЧИГДОРЖ

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

1997 оны 6 дугаар
сарын 5-ны өдөр

Дугаар 41

Улаанбаатар
хот

Байнгын хорооны бүрэлдэхүүнээс
чөлөөлөх тухай

Монгол Улсын Их Хурлын тухай хуулийн 24 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсэг, Монгол Улсын Их Хурлын Хуралдааны дэгийн хуулийн 2 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасныг үндэслэн Улсын Их Хурлаас **ТОГТООХ** нь:

Улсын Их Хурлын гишүүн Санжаасүрэнгийн Зоригийг Төсөв, анхүү, эдийн засгийн байнгын хорооны бүрэлдэхүүнээс өлөөлсүгэй.

ДАРГА

Р.ГОНЧИГДОРЖ

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

1997 оны 6 дугаар
сарын 5-ны өдөр

Дугаар 42

Улаанбаатар
хот

**Байнгын хорооны гишүүнээр батлаа
тухай**

Монгол Улсын Их Хурлын тухай хуулийн 24 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсэг, Монгол Улсын Их Хурлын Хуралдааны дэгийн хуулийн 12 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасныг үндэслэн Монгол Улсын Их Хурлаас **ТОГТООХ нь:**

Улсын Их Хурлын гишүүн Дашжамцын Баттулгыг Төрийн байгуулалтын байнгын хорооны гишүүнээр баталсугай.

ДАРГА

Р.ГОНЧИГДОРЖ

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

1997 оны 6 дугаар
сарын 5-ны өдөр

Дугаар 43

Улаанбаатар
хот

**Байгаль орчны талаар авах
зарим арга хэмжээний тухай**

Байгаль орчны төлөв байдлын талаархи Засгийн газрын тайлан хэлэлцээд Монгол Улсын Их Хурлаас **ТОГТООХ нь:**

1.Байгаль орчны төлөв байдлыг сайжруулах зорилгоор дараах арга хэмжээ авч хэрэгжүүлэхийг Засгийн газар /М.Энхсайхан/- даалгасугай:

1/байгаль орчны талаар төрөөс баримтлах бодлого, Улсын тусгай хамгаалалттай газар нутгийн үндэсний хөтөлбөрийг Улсын Их Хурлын 1997 оны намрын чуулганд оруулж хэлэлцүүлэхээр өргөн мэдүүлэх;

2/байгалийн нөөц баялаг ашигласны төлбөрийн орлогыг тодорхой хувийг байгаль орчныг хамгаалах, нөхөн сэргээх арг хэмжээнд зориулан зарцуулж байх асуудлаар санал боловсруулж Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлэх;

3/байгаль орчны улсын байцаагч, байгаль хамгаалагч нарыг 1998 онд багтаан бие хамгаалах болон бусад шаардлагатай техник хэрэгсэл, уналгаар хангах ажлыг зохион байгуулах.

2.Энэ тогтоолын хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг Байгаль орчин, хөдөөгийн хөгжлийн байнгын хороо /Ц.Баярсайхан/-д даалгасугай.

ДАРГА

Р.ГОНЧИГДОРЖ

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

1997 оны 6 дугаар
сарын 13-ны өдөр

Дугаар 44

Улаанбаатар
хот

**Журамд нэмэлт, өөрчлөлт
оруулах тухай**

Монгол Улсын Их Хурлаас **ТОГТООХ нь:**

1."Журам батлах тухай" Улсын Их Хурлын 1993 оны 6 дугаар сарын 8-ны өдрийн 40 дүгээр тогтоолоор баталсан "Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн тангараг өргөх ёслолын журам"-ын 7 дахь заалтыг тараахь байдлаар өөрчлөн найруулсугай:

"7.Ийнхүү зарламагц Ерөнхийлөгч Тамгын газрын даргаа, шинэ сонгогдсон Ерөнхийлөгч Төрийн ёслолын албаны даргыг дагуулан тангараг өргөх ёслолын танхимд хүрэлцэн ирж, бүрэн эрхийн угацаа дуусгавар болж байгаа Ерөнхийлөгч түүнд зориулсан ширээний ард, шинэ сонгогдсон Ерөнхийлөгч өөрт нь зориулсан ширээний ард зогсоно. Ерөнхийлөгчийг дагалдан Тамгын газрын арга Төрийн ёслолын хамгаалалттайгаар Төрийн тамгыг залж вчран Ерөнхийлөгчийн өмнөх ширээн дээр тавина.

Бүрэн эрхийн хугацаа дуусгавар болж байгаа Ерөнхийлөгч, шинэ сонгогдсон Ерөнхийлөгч нар монгол үндэсний хувцастай байна.

Ерөнхийлөгчийн тангараг өргөх ёслолын ажиллагааны үед Төрийн тамгыг хамгаалах үүргийг Төрийн ёслолын хүндэт харуулын арга гүйцэтгэнэ.

Тангараг өргөх ёслолын ажиллагаа өндөрлөхөд Төрийн тамгыг шинэ сонгогдсон Ерөнхийлөгчийг дагаж Төрийн ёслолын албаны арга Төрийн ёслолын хамгаалалттайгаар танхимаас залж гарна.

2. Мөн журмын 10 дахь заалтын "Монгол Улсын гадаад харилцааны асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүнийг" гэснийг "Төрийн ёслолын албаны даргыг" гэж өөрчилсүгэй.

3. Энэ тогтоолыг 1997 оны 6 дугаар сарын 19-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

ДАРГА

Р.ГОНЧИГДОРЖ

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН
ТОГТООЛ

1997 оны 6 дугаар
сарын 5-ны өдөр

Дугаар 45

Улаанбаатар
хот

Статистикийн тухай хуулийг
хэрэгжүүлэхтэй холбогдуулан
авах арга хэмжээний тухай

Статистикийн тухай Монгол Улсын хууль /шинэчилсэн найруулга/-ийг баталсантай холбогдуулан Монгол Улсын Их Хурлаас ТОГТООХ нь:

1. Дараахь арга хэмжээ авч хэрэгжүүлэхийг Засгийн газар /М.Энхсайхан/-т даалгасугай:

1/статистикийн асуудлаар одоо хүчин төгөлдөр үйлчилж байгаа Засгийн газрын болон түүний байгууллагуудын шийдвэрийг энэ хуульд нийцүүлэх арга хэмжээ авах;

2/аймаг, нийслэл, дүүргийн Засаг даргын дэргэдэх статистикийн хэлтэс, тасгийг энэ хуульд нийцүүлэн зохочоо байгуулж, ажллуулах асуудлыг Статистикийн тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс хойш 1 сарын хугацаанд багтаан шийдвэрлэх.

2. Дараахь арга хэмжээ авч хэрэгжүүлэхийг Үндэсний статистикийн газарт даалгасугай:

1/Үндэсний статистикийн газрын бүтэц, зохион байгуулалтын асуудлыг шийдвэрлэх;

2/олон улсын нийтлэг үзүүлэлт, аргачлалд шилжиж 1997-2000 оны хөтөлбөр, Статистикийн тухай хууль заасан тооллого явуулах хугацааны товч Засгийн газарт оруулах.

ДАРГА

Р.ГОНЧИГДОРЖ

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

1997 оны 6 дугаар
сарын 13-ны өдөр

Дугаар 46

Улаанбаатар
хот

Хууль Улсын Их Хурлын бусад
шийдвэрийн төсөл боловсруулах,
өргөн мэдүүлэх журмын тухай
хуулийг хэрэгжүүлэх зарим арга
хэмжээний тухай

Хууль, Улсын Их Хурлын бусад шийдвэрийн төсөл боловсруулах, өргөн мэдүүлэх журмын тухай хууль баталсантай холбогдуулан Монгол Улсын Их Хурлаас **ТОГТООХ нь:**

Дараахь арга хэмжээ авч хэрэгжүүлэхийг Засгийн газар /М.Энхсайхан/-т даалгасутай:

1/Хууль зүйн сайд хуулийн төслийг эцэслэн хянаж Засгийн газрын хуралдаанд хэлэлцүүлэх болсонтой холбогдуулан тус яамны хуулийн төсөл боловсруулах нэгжийг өргөтгөн зохион байгуулж, шаардлагатай боловсон хүчнээр хангах, төсвийн зохицуулалт хийх арга хэмжээг энэ оны III улиралд багтаан авах;

2/хуулийн төсөл боловсруулах ажлын чанарыг сайжруулан, төслийг хууль тогтоомжийн арга ажиллагаа, нэр томъёо, үг хэллэг, найруулгын талаас нь нэг мөр болгон жигдэлж, хуулийн шаардлагад нийцсэн эсэхийг нарийвчлан хянасны дараа Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлж байх.

ДАРГА

Р.ГОНЧИГДОРЖ

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

1997 оны 6 дугаар
сарын 13-ны өдөр

Дугаар 47

Улаанбаатар
хот

Зарим газар нутгийг улсын тусгай
хамгаалалтад авах тухай

Тусгай хамгаалалттай газар нутгийн тухай Монгол Улсын хуулийн 25 дугаар зүйлийн 2-т заасныг идэвхлэн Монгол Улсын Их Хурлаас **ТОГТООХ нь:**

1. Байгалийн бүс, бүслүүрийн иж бүрдэл, өвөрмөц тогтоц, амьтан, ургамлынх нь онцлог шинж төрхийг харгалзан Хөвсгөл аймгийн Рэнчинлхүмбэ, Улаан-уул сумын нутаг дахь Хорьдол, Сарьдагийн нурууны Нарт-уул, Битүү-уул, Хаашаат хар уул, Мангууш уул, Бэлтэс, Алтгана, Ар босготын голын эх орчмыг хамарсан газар нутгийг дархан цаазат газрын ангиллаар; Ховд аймгийн Мянгад, Буянт, Чандмань, Манхан, Дөргөн сумын нутаг дахь Зэрэгийн цагаан нуур, Жаргалант хайрхан, Хар-ус нуур, Хар нуур, Дөргөн нуур орчмыг хамарсан газар нутгийг байгалийн цогцолборт газрын ангиллаар; Булган аймгийн Гурванбулаг, Рашаант сумын хилийн зааг дахь Хөгнөхаан уулын орчмыг хамарсан газар нутгийг байгалийн нөөц газрын ангиллаар тус тус улсын тусгай хамгаалалтад авсугай.

2. Хорьдол-Сарьдагийн дархан цаазат газрын хилийн заагийг 1 дүгээр хавсралтаар, Хар-Ус нуурын байгалийн цогцолборт газрын хилийн заагийг 2 дугаар хавсралтаар тус тус баталсугай.

ДАРГА

Р.ГОНЧИГДОРЖ

Монгол Улсын Их Хурлын 1997 оны 47 дугаар тогтоолын 1 дүгээр хавсралт

ХОРЬДОЛ-САРЬДАГИЙН ДАРХАН ЦААЗАТ ГАЗРЫН ХИЛИЙН ЗААГ

Цохихын даваа /2385,0/, түүнээс зүүн хойш орших 2642,0 тоот, түүнээс хойш орших 2054,0 тоот, түүнээс зүүн тийш орших 2231,2, 2290,0 тоотууд, 2290,0 тоотоос хойш орших 2187,0, 2258,2 тоотууд, 2258,2 тоотоос зүүн хойш орших 1928,0, 2014,2, 2048,4, 2305,5, 2166,5 тоотууд, 2166,5 тоотоос зүүн тийш орших 2378,0, 2611,4, 2903,0 тоотууд, 2903,0 тоотоос зүүн хойш орших 2878,1, 2617,6, 2890,0, 2502,1, 2557,0 тоотууд, 2557,0 тоотоос зүүн урагш орших Харчулуутын уул /2550,7/, 2534,8 тоот, түүнээс баруун урагш орших Хар усны уул /2621,8/, түүнээс урагш орших Урандөш-уул /2791,9/, түүнээс зүүн урагш орших Хөх-усны уул /2648,0/, түүнээс баруун урагш орших 2569,2 тоот, Их-уул /2960,7/,

2518,0 тоот, Өлхөний даваа /2910,9/, Өлхөний гозгор /2771,2/, 2584,6 тоот, Улаанхадны даваа /2586,2/, Зүрхэн толгойн уул /2493,4/, Агит уул /2622,1/, 2516,2 тоот, Бадарчийн дух /2562,8/, Бадарчийн дух /2562,8/-аас баруун хойш орших 2687,7, 2804,5, 2829,2 тоотууд, 2829,2 тоотоос баруун тийш орших 2411,2 тоот, түүнээс баруун хойш орших 2619,6 тоот, түүнээс баруун урагш орших 2806,6, 2661,0, 2549,4, 2426,3 тоотууд, 2426,3 тоотоос баруун хойш орших 2288,0 тоот, түүнээс зүүн хойш орших 2184,5, 2604,9 тоотууд, Цохихын даваа /2385,0/.

Монгол Улсын Их Хурлын 1997 оны 47 дугаар тогтоолын 2 дугаар хавсралт

ХАР УС НУУРЫН БАЙГАЛИЙН ЦОГЦОЛБОРТ ГАЗРЫН ХИЛИЙН ЗААГ

Улаан үнээт /1593,7/, түүнээс хойш орших Цагаан нээт /1532,0/, түүнээс зүүн хойш орших 1196,0 тоот, түүнээс зүүн урагш орших Тавантолгой 1263,8/, Нуурын татамын шон №1, шон №1-ээс зүүн урагш Далай нуурын урд эргээр тойрон 1214,6 тоот ндөрлөг, түүнээс урагш орших Гэзэг хайрхан 1392,0/ түүнээс зүүн хойш орших Чоно харайхын овоо 1168,2/, түүнээс зүүн тийш орших 1172,1 тоот, аянхайрхан /1404,6/, Баянхайрхан /1404,6/-аас зүүн ойш орших Аргалант уул /1671,5/, түүнээс зүүн тийш орших 1432,0, 1261,5, 1219,5 тоотууд, 1219,5 тоотоос зүүн хойш орших 1200,5, 1185,4 тоотууд, 185,4 тоотоос зүүн тийш орших 1189,9 тоот, түүнээс зүүн хойш орших Цахиртолгой /1194,2/, түүнээс зүүн урагш орших 1126,4 тоот, түүнээс баруун урагш Ховд, Авхан аймгийн хилийн цэсээр Хар нуур, Дөргөн нуурын зүүн талаар тойрон Ховд, Завхан, Говь-алтай аймгийн хилийн уулзвар, түүнээс баруун урагш Дөргөн нуурын эргээр тойрон Жанжин овоо /1145,1/, түүнээс баруун тийш орших 1139,4, 1165,0 тоотууд, 1165,0 тоотоос баруун хойш орших 1180,9, 1244,5, 1255,1, 1286,2, 1329,7 тоотууд, Улаан үзүүр /1477,0/, 1671,0 тоот, 1671,0 тоотоос баруун урагш орших

Хэлхийн хар худаг /1655,0/, Хонгилтын худаг /1618,9/, 1843,0, 2838,0 тоотууд, 2838,0 тоотоос зүүн урагш орших 3181,0, 2240,0 тоотууд, 2240,0 тоотоос урагш орших 2172,0 тоот, Жонлт цахир /2230,0/, Жонлт цахираас зүүн урагш орших Хөтөл ус, түүнээс урагш орших 1644,0 тоот, түүнээс баруун урагш орших 1158,0 тоот, түүнээс баруун хойш орших Өөшийн голын гарам /1210,0/, 1238,0, 1233,3, 1185,6, 1190,9, 1206,7, 1193,8, 1181,0, 1185,0 тоотууд, Таванхайрхан /1289,8/, Таванхайрхан /1289,8/-аас зүүн хойш орших 1170,8, 1166,5 тоотууд, 1166,5 тоотоос баруун хойш Буянт, Мянгад сумын хилийн заагт орших, дон № 4, түүнээс зүүн хойш орших 1169,0, 1212,5 тоотууд, Улаан үнээт /1593,7/.

-----oOo-----

**МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН
ЗАРЛИГ**

1997 оны 6 дугаар
сарын 10-ны өдөр

Дугаар 115

Улаанбаатар
хот

**Ц. Бадамсэрээжидэд Монгол Улсын
соёлын гавьяат зүтгэлтэн цол олгох
тухай**

Монголын үндэсний бөхийн барилдааныг бөх судлаачийн болон аргалагийн өндөр төвшинд 30 гаруй жил тайлбарлан улс орон даяар радио, телевизээр нэвтрүүлж бөхийн спортыг хөгжүүлэх үйл хэрэгт эруулсан их хувь нэмрийг нь үнэлж улсын арслан, бөхийн тайлбарлагч Цэрэннадмидийн Бадамсэрээжидэд Монгол Улсын соёлын гавьяат зүтгэлтэн цол олгосугай.

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧ

П. ОЧИРБАТ

**МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН
ЗАРЛИГ**

1997 оны 6 дугаар
сарын 10-ны өдөр

Дугаар 116

Улаанбаатар
хот

**М. Пэлжээд Монгол Улсын
аж үйлдвэрийн гавьяат ажилтан
цол олгох тухай**

Эх орны эрдэс баялгийн нөөцийг нээн илрүүлж улсын эдийн засгийн хөгжилд шийдвэрлэх үүрэг гүйцэтгэж байгаа геологи уул урхай, түлш, эрчим хүчний олон арван үйлдвэрийг барьж айгуулахад олон жил хүчин зүтгэж улс орноо аж үйлдвэржүүлэх ажил хэрэгт оруулсан их хувь нэмрийг нь үнэлж Нийслэлийн "Эрэл" компанийн зөвлөх Мятавын Пэлжээд Монгол Улсын аж үйлдвэрийн гавьяат ажилтан цол олгосугай.

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧ

П. ОЧИРБАТ

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

1997 оны 6 дугаар
сарын 10-ны өдөр

Дугаар 117

Улаанбаатар
хот

**М. Чимэдлхамыг Алтан гадас
одонгоор шагнах тухай**

Хөнгөн үйлдвэрийн салбарт олон жил үр бүтээлтэй ажиллаж сүүлийн жилүүдэд гадаадын хөрөнгө оруулалттай байгуулсан үйлдвэрийн дамжлагыг богино хугацаанд чадамгай эзэмшиж шинэ загварын олон бүтээгдэхүүнийг чанарын өндөр төвшинд оёж гадаадын зах зээлд нийлүүлэхэд оруулж байгаа хувь нэмрийг нь үнэлж Нийслэлийн үйлдвэр худалдааны "Дөрвөн уул" хувьцаат компанийн мастер Ванчингийн Чимэдлхамыг Алтан гадас одонгоор шагнасугай.

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧ

П. ОЧИРБАТ

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

1997 оны 6 дугаар
сарын 10-ны өдөр

Дугаар 118

Улаанбаатар
хот

**Ерөнхийлөгчийн Тамгын газрын
зарим ажилтныг одонгоор шагнах
тухай**

Төрийн байгууллагад олон жил үр бүтээлтэй ажиллаж байгаа дор дурдсан хүмүүсийг одонгоор шагнасугай.

ХӨДӨЛМӨРИЙН ГАВЬЯАНЫ УЛААН ТУГИЙН ОДОНГООР.

Балчингийн Цэрэндорж
Ерөнхийлөгчийн хуулийн
бодлогын зөвлөх

-Ерөнхийлөгчийн санаачилсан
Хүнсний хууль, Төрийн хяналт
шалгалтын тухай, Ахмад настан
түүнд үзүүлэх хөнгөлөлт,

үйлчилгээний тухай зэрэг олон хуулийн төсөл боловсруулан батлуулах болон Ерөнхийлөгчөөс хууль тогтоох үйл ажиллагаанд оролцох бусад бүрэн эрхээ хэрэгжүүлэхэд нь тодорхой асуудлаар зөвлөж туслах үүргээ биелүүлэх талаар идэвх зүтгэлтэй ажилласныг нь үнэлж

АЛТАН ГАДАС ОДОНГООР:

. Шижээгийн Хэнмэдэх
ерөнхийлөгчийн Тамгын газрын
референт

. Гүүширийн Далайжамц
ерөнхийлөгчийн Тамгын
газрын референт

Цэрэндагвын Цэцэгмаа
ерөнхийлөгчийн Тамгын газрын
референт

Төрийн дээд шагналын холбог-
долтой хууль тогтоомжийг хэрэг-
жүүлэхэд олон жил идэвх зүтгэл
гарган үр бүтээлтэй ажиллаж
байгааг нь үнэлж

-Иргэдийг хүлээн авч санал
хүсэлтийг сонсож барагдуулах,
иргэд, байгууллагаас ирүүлсэн
олон мянган захидал өргөдлийг
судлан холбогдох арга хэмжээ
авч хариу өгөх ажлыг чанартай
сайн гүйцэтгэж ирснийг нь
үнэлж

-Иргэдээс тавьсан өргөдөл
гомдлыг судлан шийдвэрлүүлэх
ажлыг олон жил хариуцан үр
бүтээлтэй ажиллаж байгааг нь
үнэлж

ОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧ

П. ОЧИРБАТ

**МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН
ЗАРЛИГ**

1997 оны 6 дугаар
сарын 11-ний өдөр

Дугаар 122

Улаанбаатар
хот

Зарим хүнд цэргийн дээ
цол олгох тухай

Хилийн цэргийг удирдах газрын дэд дарга, хилийн цэргийн штабын дарга, хурандаа Сүхийн Гүржав, Зэвсэгт хүчний Ерөнхий штабын орлогч, Ар талын газрын дарга, хурандаа Дашийн Магсаржав, Зэвсэгт хүчний Улсыг агаарын довтолгооноос хамгаалц цэргийн командлагч, хурандаа Цэрэндэжидийн Бямбажав нар хошууч генерал цол олгосугай.

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧ

П. ОЧИРБАТ

**МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН
ЗАРЛИГ**

1997 оны 6 дугаар
сарын 14-ний өдөр

Дугаар 123

Улаанбаатар
хот

Ц. Түвшинтөгс, Г. Эрдэнэбат нар
Монгол Улсын гавьяат жүжигчин
цол олгох тухай

Дуулах ур чадварыг чадамгай эзэмшиж үндэсний болон сонгодо олон дууриудын гол ба туслах дүрүүдэд амжилттай тоглоон дуурийг урлагийг хөгжүүлэхэд оруулж байгаа хувь нэмрийг нь үнэлэ Сонгодог урлагийн академик театрын гоцлол дуучин Цэдэндоржийн Түвшинтөгс, Гэндэндарамын Эрдэнэбат нарт Монгол Улсын гавьяа жүжигчин цол олгосугай.

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧ

П. ОЧИРБАТ

**МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН
ЗАРЛИГ**

1997 оны 6 дугаар
сарын 14-ний өдөр

Дугаар 124

Улаанбаатар
хот

**Ч. Насантогтоход Монгол Улсын
гавьяат жүжигчин цол олгох тухай**

Урын сангаа байнга баяжуулж өөрийн болон гадаад оронд зохиогдсон уралдаан тэмцээнд удаа дараа тэргүүн болон шагналт байранд шалгарч эстрадын урлагийг хөгжүүлэхэд оруулж байгаа хувь нэмрийг нь үнэлж Соёлын төв өргөөний дэргэдэх "Соёл эрдэнэ" дуу хөгжмийн хамтлагийн гоцлол дуучин Чулуунбаатарын Насантогтоход Монгол Улсын гавьяат жүжигчин цол олгосугай.

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧ

П. ОЧИРБАТ

**МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН
ЗАРЛИГ**

1997 оны 6 дугаар
сарын 14-ний өдөр

Дугаар 125

Улаанбаатар
хот

**Д. Сосорбарамд Монгол Улсын
гавьяат жүжигчин цол олгох тухай**

Дуу, жүжиг, кино болон хошин урлагт авьяас билгээ сорьж урын сангаа байнга баяжуулан 20 гаруй кино, 30 шахам жүжгийн гол гүрүүдэд амжилттай тоглож, хэд хэдэн томоохон жүжиг найруулан авьж зохиолын олон арван дууг өндөр төвшинд дуулан улсын тэмцээний уралдаанд удаа дараа тэргүүн байр эзлэн, үзэгч, сонсогч үмний талархал хүлээж, сүүлийн жилүүдэд ганц хүний театр хайгуулан үр бүтээлтэй ажиллаж урлаг соёлыг хөгжүүлэхэд оруулж байгаа дорвитой хувь нэмрийг нь үнэлж Соёлын төв өргөөний уран гайхны удирдагч, найруулагч Догмидын Сосорбарамд Монгол Улсын гавьяат жүжигчин цол олгосугай.

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧ

П. ОЧИРБАТ

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

1997 оны 6 дугаар
сарын 14-ний өдөр

Дугаар 126

Улаанбаатар
хот

Б. Батзаяад Монгол Улсын гавьяат жүжигчин цол олгох тухай

Өөрийн орны болон гадаадын зохиолчдын олон жүжиг, хэд хэдэн киноны гол дүрүүдэд амжилттай тоглож, зах зээлийн нөхцөлд соёл урлагийг хөгжүүлэх талаар бүтээлч эрэл хайгуул хийж хошин урлагийн бие даасан театр санаачлан зохион байгуулж үр бүтээлтэй ажиллуулан 10 гаруй томоохон инээдмийн болон хошин шог үзвэрийг найруулан тоглож үзэгч олноо баясан урлаг соёлыг хөгжүүлэхэд оруулж байгаа хувь нэмрийг нь үнэлж Хошин урлагийн театрын жүжигчин Батзанын Батзаяад Монгол Улсын гавьяат жүжигчин цол олгосугай.

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧ

П. ОЧИРБАТ

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

1997 оны 6 дугаар
сарын 14-ний өдөр

Дугаар 127

Улаанбаатар
хот

Ц. Хэнмэдэхийг Сүхбаатарын одонгоор шагнах тухай

Хөдөө аж ахуйн үйлдвэрлэлд олон жил үр бүтээлтэй ажиллаж сүүлийн жилүүдэд малынхаа удмын санг сайжруулан, ашиг шинийг бүрэн ашиглаж, төв суурин газрын иргэдийн хүнсний хэрэгцээ хангахад оруулж буй хувь нэмэр, малынхаа тоог гурван мянгад толгойд хүргэсэн хөдөлмөрийн амжилтыг нь үнэлж Төв аймгийн Сэргэлэн сумын иргэн, малчин Цэрэнгийн Хэнмэдэхийг Сүхбаатарын одонгоор шагнасугай.

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧ

П. ОЧИРБАТ

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

1997 оны 6 дугаар
арын 14-ний өдөр

Дугаар 128

Улаанбаатар
хот

Г. Гонгоржавыг Хөдөлмөрийн гавьяаным
улаан тугийн одонгоор шагнах тухай

"Хүүхэд залуучуудын нэвтэрхий толь бичиг"-ийн 3 боть /хамтын үгээд/, "Монголчуудын эрдэм ухааны уламжлал", "Есөн эрдмийн гэргэд" зэрэг уншигчдын гарын авлага болсон олон ном зохиол ичиж туурвин Монголын түүх, соёлын дурсгалыг судлах, урталчлах ажилд оруулж байгаа хувь нэмрийг нь үнэлж "Монгол утаг дахь түүх соёлын дурсгал" толь бичгийн ерөнхий редактор омбожавын Гонгоржавыг Хөдөлмөрийн гавьяаны улаан тугийн одонгоор шагнасугай.

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧ

П. ОЧИРБАТ

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

1997 оны 7 дугаар
арын 3-ны өдөр

Дугаар 03

Улаанбаатар
хот

Төрийн соёрхол хүртээх зөвлөлийг
татан буулгах тухай

1. Монгол Улсын Төрийн соёрхол хүртээх зөвлөлийг татан буулгасугай.
2. Монгол Улсын төрийн соёрхолын тухай дүрмийг шинэчлэн зөвшөөрүүлж энэ оны 8 дугаар сарын 1-ний дотор батлуулахыг амгын газарт үүрэг болгосугай.
3. Энэ зарлиг гарсантай холбогдуулан "Дүрэм батлах тухай" ерөнхийлөгчийн 1991 оны 2 дугаар сарын 4-ний өдрийн 6, ЗНМАУ-ын Төрийн соёрхол хүртээх зөвлөлийн бүрэлдэхүүнийг цуцлах тухай" мөн өдрийн 7, "Гишүүн нөхөн батлах, дүрэмд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай" 1992 оны 5 дугаар сарын 6-ны өдрийн 72, Лувсандоржийг Төрийн соёрхол хүртээх зөвлөлийн орлогч дарга,

тус зөвлөлийн салбарын даргаар батлах тухай” 1994 оны 4 дүгээр сарын 12-ны өдрийн 46, “Сүрэнжавыг Төрийн соёрхол хүртээ зөвлөлийн гишүүнээр батлах тухай” мөн өдрийн 47, “Г. Нямхүүг Төрийн соёрхол хүртээх зөвлөлийн гишүүнээр батлах тухай” 1997 оны 4 дүгээр сарын 30-ны өдрийн 73 дугаар зарлигийг тус тус хүчингүй болсонд тооцсугай.

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧ

Н. БАГАБАНДИ

СЭТГҮҮЛИЙН ЗӨВЛӨЛ

Ерөнхий эрхлэгч	Л. Цог
Хариуцлагатай нарийн бичгийн дарга	Б. Ганбат
Гишүүд:	Б. Бадамханд Ч. Дашням Б. Цэнддоо Б. Чимид Б. Энэбиш
Техник редактор	С. Итгэлт
Уншиж хянасан	Сан. Жаргалсайхан Б. Янжигсэм

Үйлдвэрт шилжүүлсэн 1997 оны 7-р сарын 17-нд
Өрөлтөд 1997 оны 7-р сарын 23-нд. Хэвлэлтэд
1997 оны 8-р сарын 4-нд. Хэвлэлийн хуудас 5.25.
Хэвлэсэн тоо 3820ш

Манай хаяг: Улаанбаатар-12
Төрийн ордон. Утас 322838

Төр, Засгийн Үйлчилгээ Аж Ахуйг
Эрхлэх Газрын харьяа
Хэвлэх үйлдвэр

